

ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการพึ่งตนเองด้านการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม
ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวประไพ สมปราชญานันท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๖๔๑.๖๙๔
ป.๖๖๖๗
๑๓

ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการพึ่งตนเองด้านการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม
ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวประไพ สมปราชญานันท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2545

๓ ๑๔๖๔๘๒

25 เม.ย. 2545

ประไพ สมปราชญ์นันท์. (2545). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการพึ่งตนเอง
ด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม
ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา
สารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการ
พึ่งตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม
ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการพึ่งตนเองด้านการเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน
40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มควบคุม
ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง เครื่องมือที่ใช้คือ โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและแบบ
สอบถามการพึ่งตนเองด้านการเรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึ่งตนเองด้านการเรียนดีขึ้น หลังจากได้รับ
การใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึ่งตนเองด้านการเรียนดีขึ้น หลังจากไม่ได้
รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีการพึ่งตนเอง
ด้านการเรียนดีกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF SIMULATION ON SELF – RELIANCE IN LEARNING OF
MATHAYOM SUKSA III STUDENTS OF WAT MAHAPRUTHARAM GIRLS'
SCHOOL UNDER THE ROYAL PATRONAGE OF HER MAJESTY
THE QUEEN IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
MISS PRAPHAI SOMPRACHAYANAN

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
At Srinakharinwirot University
February 2002

Praphai Somprachayanan. (2002). *The Effect of Simulation on Self – Reliance in Learning of Mathayom Suksa III Students of Wat Mahaprutharam Girls' School Under The Royal Patronage of Her Majesty The Queen in Bangkok*. Master's Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr. Aree Punmanee.

The purpose of this experimental research was to study the effect of simulation on self – reliance in learning of Mathayom Suksa III students of Wat Mahaprutharam Girls' School under the Royal Patronage of her majesty the Queen in Bangkok in the academic year 2001. The 40 subjects were randomly selected from Mathayom Suksa III students whose self – reliance in learning were lower than percentile rank of 25. Then they were randomly divided into the experimental group and the control group. Each group consisted of 20 students. The experimental group was exposed to simulation whereas the control group was not. The instruments used for the experimental group were the simulation program and the self – reliance in learning questionnaires. The data was analyzed by t – test.

The results were as follows :

1. The self – reliance in learning of Mathayom Suksa III students who were exposed to simulation was significantly higher than before the experiment at .01 level.
2. The self – reliance in learning of Mathayom Suksa III students who were not exposed to simulation was significantly higher than before the experiment at .01 level.
3. The self – reliance in learning of Mathayom Suksa III students who were exposed to simulation was significantly higher than those who was not exposed to simulation at .01 level.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร ฉัตรศุภกุล)
วันที่...21...เดือน...กุมภาพันธ์.....พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีโดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และประธานสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา กรรมการสอบปากเปล่า สารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ พร้อมทั้งชี้แนะแนวทาง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทัศนาก ทอภักดี ที่กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์ คุณพิศวาส ยุติธรรมดำรง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์อนุญาตในการเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบใจ นักเรียนโรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อการทดลอง

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ คุณรัตนา เชาว์ปรีชา ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์อนุญาตในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ

ขอขอบใจ นักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณนันทิมา ชัยฤกษ์ คุณสุรกิจ แซ่ตั้ง คุณวรรณ แซ่ตั้ง และ คุณวันเพ็ญ สมปราชญ์นันท์ รวมถึงเพื่อน ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ภาควิเศษ รุ่น 6 ทุกท่านที่เป็นกำลังใจด้วยดีมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาที่ล่วงลับไปแล้วที่ท่านเป็นผู้ให้ชีวิต และคณาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนในการวางรากฐานทางการศึกษา และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ประไพ สมปราชญ์นันท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
✓ สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง.....	8
งานวิจัยในประเทศ.....	20
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟังตนเอง.....	26
งานวิจัยในประเทศ.....	31
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	32
3 การดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	33
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	33
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	33
แบบแผนการทดลอง.....	36
วิธีดำเนินการทดลอง.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	42
บทย่อ.....	42
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	42
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	42
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	43
วิธีดำเนินการทดลอง.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	43
อภิปรายผล.....	44
ข้อเสนอแนะ.....	47
บรรณานุกรม.....	48
ภาคผนวก.....	56
ภาคผนวก ก	57
ภาคผนวก ข.....	109
ภาคผนวก ค.....	122
ภาคผนวก ง.....	126
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	131

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design.....	36
2 เปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	40
3 เปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	40
4 เปรียบเทียบผลต่างของการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	41
5 แสดงโครงสร้างแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน.....	118
6 เฉลยคะแนนของแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน.....	119
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน.....	120
8 แสดงคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	123
9 แสดงผลต่างของคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	124
10 แสดงผลต่างของคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	125

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและสภาพแวดล้อมต่างๆ ซึ่งส่งผลทางลบจนอาจกลายเป็นอุปสรรคอันสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญไปในทิศทางที่เหมาะสม ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพของคน” กล่าวว่า คนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของประเทศซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 ให้มีการพัฒนาคนอย่างเต็มศักยภาพทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ โดยเน้นคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราโชวาทถึงแนวทางการพัฒนาโดยประชาชนเพื่อประชาชนไว้ว่า คือแนวทางที่ผู้ได้รับการพัฒนาแล้วจะต้องสามารถพึ่งตนเองได้ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีผลประโยชน์ร่วมกัน (ธำรง เปรมปรีดี. 2531 : 6) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535 : 53 – 54) อ้างถึงเบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร. 2527 : 3) กล่าวว่า การฝึกตนให้มีนิสัยในการพึ่งตนเองเป็นการทำให้ชีวิตมีความก้าวหน้า มีความสุขและความเจริญ ในสังคมและประเทศชาติใดก็ตาม ถ้าทุกคนรู้จักช่วยเหลือตนเองในกิจการงานต่างๆ แล้ว สังคมและประเทศชาตินั้นก็จะเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลไม่สามารถพึ่งตนเองได้ จะตกเป็นภาระของบิดา มารดา และสังคมเรื่อยไป จากการศึกษาของ พลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2529 : 16) พบว่าประชาชนในหมู่บ้านที่พัฒนาแล้ว สามารถพึ่งตนเองได้มากกว่าประชาชนในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา แสดงว่าการที่ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ ก็จะเป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาชุมชนของตนได้ต่อไป ในขณะที่หมู่บ้านซึ่งประชากรพึ่งตนเองได้มีจำนวนน้อยก็ส่งผลให้ชุมชนพัฒนาได้ยากตามไปด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่าถ้าหากบุคคลไม่สามารถพึ่งตนเองได้ก็จะเป็นภาระของสังคม ทำให้ประเทศชาติไม่สามารถพัฒนาไปได้อย่างเต็มที่

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 1) ได้กำหนดให้พฤติกรรมการพึ่งตนเองเป็นคุณลักษณะ 1 ใน 10 ลักษณะของคนไทยที่มีความจำเป็นต้องปลูกฝัง รวมทั้งคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ให้ค่านิยมในการพึ่งตนเองเป็นค่านิยมพื้นฐานสำคัญของคนไทย ซึ่งประกาศไว้ตั้งแต่วันที่ 15 มีนาคม 2525 โดยเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับเยาวชนและประชาชนคนไทย (เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์. 2526 : 13 – 14) ค่านิยมพื้นฐานในการพึ่งตนเอง จึงมุ่งเน้นให้ผู้ที่ป็นนักเรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญในการพึ่งตนเอง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกได้ด้วยความสามารถของตนเอง สามารถคิดริเริ่มและตัดสินใจ ตลอดจนกำหนดความต้องการที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิตได้ด้วยตนเอง (กรมสามัญศึกษา. 2529 : 2) การจัดการศึกษาจึงเน้นนักเรียน

เป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดโดยนักเรียนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝนตนและพัฒนาตนให้เป็นตัวของตัวเองสามารถพึ่งตนเองได้ (กรมวิชาการ. 2534 : 27) ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถาบันสำคัญในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เด็กสามารถพึ่งตนเอง การที่เด็กพึ่งตนเองไม่ได้นั้นจะทำให้เด็กไม่สามารถช่วยเหลือตนเอง ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเอาใจใส่ในงานของตน ไม่กล้าแสดงออก ขาดความมั่นใจรวมถึงใช้เวลาไม่ถูกต้อง คิดและแก้ปัญหาตนเองไม่ได้ สถาบันการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการฝึกฝนและปลูกฝังการพึ่งตนเองให้เกิดขึ้นแก่เด็กเพื่อให้เด็กสามารถปรับตัว กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญความจริง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับตนเองและพร้อมที่จะแก้ไขสถานการณ์ที่เป็นปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งจะมีผลดีต่อตนเองและต่อสังคม เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมีคุณภาพ สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ สุขความเจริญทั้งต่อตนเองและสังคมต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นเวลา 8 ปี ได้สังเกตพบว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 460 คน มีปัญหาด้านการเรียน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 70 โดยขณะที่เรียนไม่มีการซักถามเนื้อหาที่ไม่เข้าใจ ไม่มีหนังสือหรืออุปกรณ์ต่างๆ อย่างครบถ้วน นักเรียนได้ลอกการบ้านเพื่อน ขอยืมงานเพื่อนมาส่ง ให้เพื่อนทำงานแทน ไม่ส่งงานตรงตามกำหนด ไม่อ่านหนังสือทบทวนตำราเรียน และไม่อ่านหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงได้สำรวจปัญหาโดยการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ปรากฏว่าอาจารย์จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 73 มีความเห็นว่านักเรียนมีปัญหาด้านการเรียนกล่าวคือ ไม่สนใจการเรียน ไม่เอาใจใส่การเรียน ไม่เห็นความสำคัญของการเรียน ไม่เห็นคุณค่าของรายวิชาที่เรียน ขาดความรับผิดชอบต่องานที่มอบหมายและส่งงานไม่ตรงตามกำหนด ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 510 คน 440 คน และ 460 คน ตอบแบบสอบถาม พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 510 คน มีปัญหาด้านการเรียน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 59.21 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 440 คน มีปัญหาด้านการเรียน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 36.59 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 460 คน มีปัญหาด้านการเรียน 311 คน คิดเป็นร้อยละ 67.60 จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอะไรบ้าง ที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดปัญหาด้านการเรียน พบว่าพฤติกรรมการเรียนดังกล่าวได้แก่ ลอกการบ้านเพื่อน จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 34.08 ไม่ซักบทเรียนที่ไม่เข้าใจ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 21.22 ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่ทันตามกำหนดเวลา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.22 ไม่อ่านหนังสือทบทวนบทเรียน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 ไม่อ่านหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติมจากบทเรียน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.75 ไม่มีหนังสือและอุปกรณ์การเรียนอย่างครบถ้วน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.11 ไม่ทำงานที่อาจารย์มอบหมาย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.47 และ

ไม่ตอบคำถามในบทเรียน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.89 จากพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนแสดงถึงนักเรียนขาดลักษณะการพึ่งตนเอง ดังที่กลุ่มนักวิชาการ (คณะอนุกรรมการกลุ่มนักวิชาการ. 2525 : 65 - 82) ได้กล่าวถึงนักเรียนที่มีลักษณะการพึ่งตนเองต้องสามารถเล่าเรียนสำเร็จลงได้ด้วยตนเองและเคารพในตนเอง มีความคิดอุดมการณ์และความเชื่อมั่น รู้จักใช้ความรู้ความสามารถของตนที่มีอยู่เพื่อการศึกษาค้นคว้า และทำงานให้สำเร็จตามความประสงค์ รวมทั้งพยายามเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตนยิ่งขึ้น และหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 2 - 72) กล่าวถึงนักเรียนที่มีลักษณะการพึ่งตนเองต้องพยายามใช้ความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เมื่อมีปัญหาด้านการเรียนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยวิธีที่ถูกต้องและสุจริตไม่ลอกผลงานของผู้อื่น หรือให้ผู้อื่นทำให้อาจารย์เพื่อเอาผลงานของผู้อื่นมาส่งอาจารย์เพื่อเอาคะแนน จากพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังกล่าวสอดคล้องกับการสังเกตของผู้วิจัยในเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาคุณลักษณะการพึ่งตนเองด้านการเรียน โดยการพัฒนาดังกล่าวจะเป็นผลดีต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติในที่สุด

การพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียนทำได้หลายวิธี เช่น การฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออก การใช้เทคนิคแม่แบบ การใช้บทบาทสมมติ การชี้แนะ การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การวางแผน การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการใช้สถานการณ์จำลอง สำหรับการใช้อสถานการณ์จำลองนี้ ได้มีผู้ทำการวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับผลของการใช้อสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของนักเรียนให้สูงขึ้น ดังที่ณัฐฐา ระกำพล (2535 : 55) ได้ศึกษาผลของการใช้อสถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้อสถานการณ์จำลองมีวินัยในห้องเรียนสูงขึ้น และศุภมาส เพชรสมบัติ (2540 : 70 - 80) ได้ศึกษาผลของสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้อสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดมสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ จันภาลักษณ์ สุรางคุปกุล (2541 : 54 - 56) ได้ศึกษาผลของสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐมพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการใช้อสถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมสูงขึ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการใช้อสถานการณ์จำลองที่มีต่อการพึ่งตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์แนะแนวได้นำวิธีการใช้สถานการณ์จำลองไปพัฒนาการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ซึ่งมีการพึงตนเองด้านการเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 115 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ที่มีการพึงตนเองด้านการเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาการพึงตนเองด้านการเรียน โดยการใช้สถานการณ์จำลอง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การพึงตนเองด้านการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียน โดยการจำลองสถานการณ์หรือสร้างสถานการณ์จำลอง ที่ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้มากที่สุด เพื่อให้นักเรียนได้เผชิญกับเหตุการณ์ แล้วสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ในการแสดงบทบาทนั้นนักเรียนจะเกิดความรู้สึกเข้าใจ สามารถคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไปได้โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรม โดยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง แล้วนำเข้าสู่เรื่องการพึ่งตนเองด้านการเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันในการทำกิจกรรม

1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครรับบทบาทตัวละครในสถานการณ์จำลอง ส่วนนักเรียนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดง

2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจและซักซ้อมบทบาทของตนก่อนการแสดง

2.3 นักเรียนที่รับบทบาทเป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ ใช้เวลาประมาณ 10 – 15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม โดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจแล้วนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันและช่วยสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลอง

2. การพึ่งตนเองด้านการเรียนหมายถึง การกระทำกิจกรรมของนักเรียนด้านการเรียน โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ในการเรียน จนไม่สามารถกระทำได้จึงขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งการพึ่งตนเองด้านการเรียนออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

2.1 การพึ่งตนเองด้านการเรียนในห้องเรียนขณะที่อาจารย์ทำการสอน ได้แก่

2.1.1 การซักถามบทเรียนที่ไม่เข้าใจด้วยตนเอง

2.1.2 การจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน แบบฝึกหัด สมุด พจนานุกรม ปากกา ให้ครบด้วยตนเอง

2.2 การพึ่งตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียน ได้แก่

2.2.1 การอ่านหนังสือค้นคว้าในห้องสมุดเพิ่มเติมด้วยตนเอง

2.2.2 การอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง

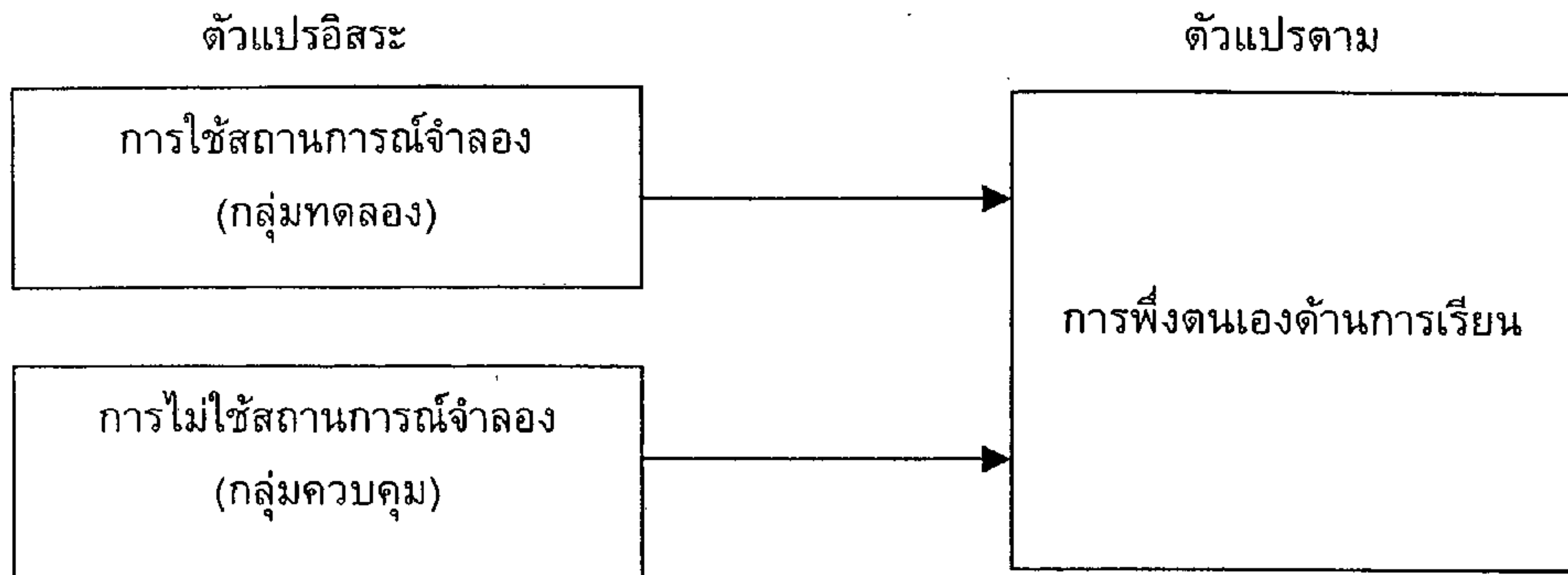
2.2.3 การทำการบ้านด้วยตนเอง

2.2.4 การทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตรงเวลาด้วยตนเอง ได้แก่ รายงาน การบ้าน

3. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียน จำนวน 20 คน

4. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียน จำนวน 20 คน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีการพึ่งตนเองด้านการเรียนดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. นักเรียนมีการพึ่งตนเองด้านการเรียนดีขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีการพึ่งตนเองด้านการเรียนดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง และการพึ่งตนเอง โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเอง
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเอง
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเอง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.1.1 ความหมายของสถานการณ์จำลอง

สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคหนึ่งที่น่าสนใจในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้ คือ

ซูลทซ์ (วัชรพร จัปเกตุ. 2534 : 7 ; อ้างอิงจาก Schultz. 1972) กล่าวว่า การใช้สถานการณ์จำลองเป็นการสอนแบบปฏิบัติการที่ใช้แบบจำลองหรือกระบวนการต่างๆ เหมือนระบบของจริง การสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลองเป็นการสอนที่สมมติสถานการณ์ต่างๆ ให้คล้ายกับสภาพที่เป็นจริง โดยฝึกให้ผู้เรียนหรือผู้ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นได้ฝึกปฏิบัติ และแก้ปัญหาต่างๆ ให้คล้ายกับสภาพที่เป็นจริง โดยฝึกให้ผู้เรียนหรือผู้ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นได้ฝึกปฏิบัติและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง และยังทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ด้านต่างๆ ดีกว่าวิธีสอนแบบบรรยาย

โจนส์ (กนกรัตน์ พงษ์สมุทร. 2537 : 30 ; อ้างอิงจาก Jones. 1982) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นเหตุการณ์หนึ่งซึ่งไม่ใช้การสอนโดยครูแต่นักเรียนเป็นผู้เข้าร่วมในเหตุการณ์นั้นและเป็นผู้ที่ทำให้เหตุการณ์นั้นดำเนินไปโดยได้รับมอบหมายหน้าที่ภารกิจในสังคมและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานการณ์นั้น ซึ่งต้องมีการแก้ปัญหาและการตัดสินใจรวมอยู่ด้วย ส่วนครูจะเป็นผู้กำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาจบของสถานการณ์ นอกจากนั้นครูมีหน้าที่อธิบายรายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญในสถานการณ์นั้น และกำหนดว่าใครเป็นใคร ใครทำหน้าที่อะไร มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง

สำหรับนักศึกษาไทย ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้ คือ
 ทิศนา แคมมณี (2522 : 102) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นการจำลองสถานการณ์หรือการสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่สถานการณ์นั้น และให้มีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดงเพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับมากเกินไป

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 104) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริงให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุดและให้ผู้เรียนฝึกฝนการแก้ปัญหาและตัดสินใจในสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 132) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริงให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่นั้น

สมพงษ์ จิตระดับ (2527 : 16) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง (Simulation Techniques) “เป็นกระบวนการในการสร้างรูปแบบของสถานการณ์จำลองแทนสถานการณ์จริงทำขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรม ปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ที่จะเกิดขึ้นในสถานการณ์จริง”

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 154) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดเลียนแบบสถานการณ์จริงให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้กระทำเพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่นั้นราวกับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองโดยตรง และตัวนักเรียนยังมีโอกาสทราบว่าความคิดเห็นของเขานั้นเป็นอย่างไร ถูกต้อง แตกต่างหรือเหมือนกับเพื่อนอย่างไร จากการอภิปรายร่วมกับเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน

สำเริง เวชสุนทร (2533 : 18 - 19) กล่าวว่าสถานการณ์จำลอง เป็นการจำลองสถานการณ์หรือสภาพการณ์นั้น จำลองมาจากสภาพที่เป็นจริงหรือคล้ายคลึงกับสิ่งที่เป็นจริงในสังคมมากที่สุด แล้วให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ แสดงความเห็นหรือหาทางแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ เสมือนว่าเขาอยู่ในสถานการณ์นั้นจริงๆ ซึ่งสถานการณ์จำลองนี้จะไม่ทำให้ผู้เรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอยู่ในสภาพที่อันตราย หรือได้รับความเสียหายใดๆ อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในสภาพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด มีโอกาสตัดสินใจ เลือกวิธีการแก้ปัญหาและเลือกหลักการหรือทฤษฎีมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาของเขา

จากความหมายของสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่าสถานการณ์จำลอง หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมโดยจำลองสถานการณ์ หรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ให้ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด โดยผู้เรียนได้แสดงบทบาท และสามารถคิดแก้ปัญหาตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

1.1.2 ลักษณะของสถานการณ์จำลอง

มอนโร (อมรา รสสุข. 2529 : 15 ; อ้างอิงจาก Monroe. 1969) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. มีความคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริง สถานการณ์จำลองจะต้องจัดเตรียมองค์ประกอบที่จะทำให้นักเรียนกระทำการต่างๆ ได้ องค์ประกอบดังกล่าวนี้อาจเปรียบเทียบได้ว่าเป็นการคาดคะเนในการสืบสวนตามระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ หรือเป็นตัวกำหนดให้ในแบบจำลองคณิตศาสตร์ เป็นอุปกรณ์และกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการเล่นเกม เป็นคำจำกัดความของความขัดแย้ง และบุคลิกลักษณะในบทบาทสมมติ หรือเป็นตัวแปรตามในการสอนเกี่ยวกับการตัดสินใจ สถานการณ์จำลองจะต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง และจะต้องมีลักษณะของความเป็นจริงให้มากที่สุดเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนในการเผชิญกับสิ่งต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง

2. จัดให้มีสภาพการสูญเสียน้อยที่สุด นักเรียนสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงคำตอบที่ได้ตอบไปแล้วโดยไม่ทำลายสถานการณ์เดิม

3. ผลย้อนกลับจะต้องเป็นเครื่องหมายของผลลัพธ์ สถานการณ์จำลองช่วยให้นักเรียนทราบถึงผลของคำตอบที่ได้ตอบไปในรูปของสัญลักษณ์ โดยไม่ทำให้บรรยากาศของการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพ หรือจิตวิทยา

4. สามารถทำซ้ำ จากลักษณะของข้อ 2 และ 3 ทำให้แบบฝึกหัดสถานการณ์จำลองเป็นสิ่งที่สามารถทำซ้ำๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด

จากลักษณะของสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่าสถานการณ์จำลองมีลักษณะดังนี้ คือ มีความคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริง เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริง นักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงคำตอบได้โดยไม่ทำลายสถานการณ์เดิม ผลของคำตอบจะออกมาในรูปแบบสถานการณ์ และสถานการณ์จำลองสามารถทำซ้ำได้เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนหรือกระทำซ้ำๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด

1.1.3 ความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลอง

สุภา กิจจาทร (2519 : 195 - 196) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้พบ และรู้จักแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักหัดคิดสามารถนำเหตุผลมาอภิปรายเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจปัญหา

3. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาการทำงานร่วมกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ อุดหนุนต่อการถูกวิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น มีความอดกลั้น มีวินัยในตนเอง สำนึกในสิทธิของตนและผู้อื่น

4. เพื่อเป็นการเปลี่ยนกิจกรรมการสอน จากการฟังครูสอนแต่ผู้เดียวมาเป็นการเรียนที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 5) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้พบและรู้จักแก้ปัญหา ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดและนำเหตุผลมาอภิปราย เพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา

3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ และอุดหนุนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง คำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

4. เพื่อเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนจากการที่ครูสอนแต่ผู้เดียวมาเป็นการที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

เซ (Shay. 1980 : 27) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. ใช้ในการสร้างบรรยากาศในความเป็นกันเอง (To Break the Ice) เราใช้สถานการณ์จำลองในการแนะนำให้นักเรียนรู้จักซึ่งกันและกัน และรู้จักกันมากขึ้น หรือใช้แนะนำวิชาที่เรียน กิจกรรมบางอย่างสามารถใช้ในการสร้างบรรยากาศ ซึ่งช่วยเสริมการมีส่วนร่วมในห้องเรียน การเลือกใช้สถานการณ์จำลองเพื่อจุดมุ่งหมายนี้ ควรจะมีข้อจำกัดเป็นกิจกรรมสั้นๆ ที่ควรจะทำให้แล้วเสร็จใน 1 - 2 ชั่วโมงการเรียนการสอน

2. เพื่อที่จะบอกความจริง (To Impart Facts) สถานการณ์จำลองมักไม่ค่อยใช้เดี่ยวๆ ในการสอนความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มีสถานการณ์จำลองมากมายที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการให้ข้อมูลโดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์มากขึ้น

3. เพื่อพัฒนาความรู้ให้หนักแน่น (To Develop Empathic Sensitivity) สถานการณ์จำลองส่วนมากถูกออกแบบมาเพื่อที่จะผูกมัดนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ การเลือก ความกดดัน ความรู้สึกขัดแย้งของคนในบทบาทอื่นๆ ในวัฒนธรรม และเวลาอื่นๆ สถานการณ์จำลองดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนมีสายตากว้างไกล ส่งเสริมพัฒนาการรับรู้ที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทำให้เข้าใจ และมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

4. เพื่อสำรวจอนาคต (To Explore the Future) ความซับซ้อน และความซ้ำซ้อนของสถานการณ์จำลองคอมพิวเตอร์นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการทำนาย แต่สถานการณ์

จำลองที่ใช้ในห้องเรียนก็สามารถออกแบบเพื่อทำนายหรือเพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอนาคตให้แก่นักเรียนได้ จากหรือสถานการณ์บางอย่างที่จะเกิดขึ้นในอนาคตถูกจำลองอยู่ในแบบจำลองหรือความคิดรวบยอดก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือการวิเคราะห์อนาคตที่จะเป็นไปได้ กิจกรรมเหล่านี้ใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการและเพิ่มความสามารถในการที่จะต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงที่ถูกควบคุม สถานการณ์จำลองทำให้เกิดมีความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้นและมีความสามารถในการประเมินผลระยะยาวของการกระทำต่าง ๆ

ดวงเดือน เทศวานิช (2530 : 106) กล่าวถึง ความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลอง ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบ รู้จักแก้ปัญหาในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักหัดคิด สามารถนำเหตุผลมาอภิปรายเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาในการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ อดทนต่อการถูกวิจารณ์ มีวินัยในตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สำนึกในสิทธิของตนและผู้อื่น
4. เพื่อเป็นการเปลี่ยนกิจกรรมการสอนจากการยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลางมาเป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

จากความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า สถานการณ์จำลองสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้พบกับสภาพปัญหา และสามารถคิดโดยใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต ผู้เรียนได้พัฒนาการทำงานกลุ่มโดยสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองให้รู้จักกันมากขึ้น ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น และผู้เรียนมีสายตากว้างไกลโดยรับรู้ เข้าใจ มีเหตุผล และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

1.1.4 การสร้างสถานการณ์จำลอง

ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2525 : 133) กล่าวถึง การสร้างสถานการณ์จำลองว่า การสร้างสถานการณ์จำลอง ควรสร้างสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความจริงที่สุดและสถานการณ์นั้นอาจเกิดขึ้นได้เสมอแต่ไม่ควรยากและซับซ้อนเกินความสามารถของผู้เรียน เมื่อฝึกให้คิดแก้ปัญหาแล้วนักเรียนเห็นประโยชน์ที่จะนำเอาประสบการณ์จากการฝึกนี้ไปเป็นเครื่องช่วยแก้ปัญหาในชีวิตจริง

ทเวลเดอร์ (สมบุรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. 2525 : 17 ; อ้างอิงจาก Twelder. 1969) กล่าวถึงการสร้างสถานการณ์จำลองว่า ในการออกแบบสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการสอน ควรพิจารณาถึงสิ่งสำคัญดังต่อไปนี้

1. จะสอนเนื้อหาอะไร
2. จะสอนอย่างไรจึงจะได้ผลดี ต้องคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เรียนด้วย
3. ทำอย่างไรระบบที่ออกแบบจึงจะมีความสมบูรณ์ ซึ่งต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาด้วย

จากการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า การสร้างสถานการณ์จำลองต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการสร้างสถานการณ์นั้นต้องไม่ยากหรือซับซ้อนเกินความสามารถของผู้เรียน และผู้เรียนต้องได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการได้ฝึกคิดแก้ปัญหา โดยสามารถนำมาเป็นเครื่องช่วยแก้ปัญหาได้ในชีวิตจริง

1.1.5 ขั้นตอนการสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเดอร์ (สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. 2525 : 17 - 20 ; อ้างอิงจาก Twelder. 1969) กล่าวว่า การสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการเรียนการสอน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาการสอน โดยผู้สร้างจะต้องรู้และเข้าใจว่าปัญหานั้นคืออะไร ปัญหาที่กำหนดขึ้นนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร และจะใช้สภาวะแวดล้อมอะไรเป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา
2. พิจารณาว่าจะใช้กับนักเรียนกี่คน ใช้เครื่องมืออะไร มีวิธีการอย่างไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างไร การดำเนินการจะเป็นรูปใด มีสิ่งใดที่จะช่วยอำนวยความสะดวกได้บ้าง และปรัชญาการสอนจะเป็นไปในแนวใด
3. ปรับปรุงสถานการณ์เข้าสู่ปัญหา เพื่อให้ปัญหานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ต้องอาศัยสภาพการณ์ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับปัญหา หรือเลือกวิธีการที่จะนำปัญหาเข้าสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
4. ขึ้นกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้อยู่ในรูปของพฤติกรรมที่สามารถวัดได้
5. ขึ้นกำหนดเกณฑ์การวัดผล ซึ่งจะใช้วัดพฤติกรรมของผู้เรียน โดยแบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 2 แบบ คือ เกณฑ์การวัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียน และเกณฑ์การวัดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไป
6. ขึ้นเสนอผลของสถานการณ์จำลอง
7. ขึ้นการเลือกชนิดของเครื่องมือที่จะนำมาเป็นส่วนประกอบในสถานการณ์จำลอง เช่น ใช้เครื่องช่วยสอน หนังสืออ่านประกอบ เกม หรือการแสดงบทบาท เป็นต้น
8. ขึ้นพัฒนาการสถานการณ์จำลอง โดยเลือกสื่อหลายอย่างมาใช้ แล้วจึงเลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดมาเป็นเครื่องมือ

9. ขั้นพัฒนาระบบของสถานการณ์จำลอง โดยพิจารณาหาข้อบกพร่องของแต่ละขั้นตอน เพื่อนำไปแก้ไขสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

10. ขั้นทดลองใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อหาข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น อาจทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กหรือตัวต่อตัว โดยให้ผู้รับการทดลองทำเครื่องหมายในที่ที่เป็นปัญหา หรือเปิดให้อภิปรายกับผู้สร้างโดยตรง

11. ขั้นเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์จำลอง หลังการทดลองถ้าหากพบข้อบกพร่องต้องทำการปรับปรุงให้เหมาะสม

12. ขั้นใช้สถานการณ์จำลองเป็นอุปกรณ์หรือกิจกรรมในการสอนจริง ซึ่งผู้สร้างจะต้องดูประสิทธิผลของสถานการณ์จำลองนั้นด้วย

13. ขั้นปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สถานการณ์จำลองเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในอนาคต ในการนำสถานการณ์ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนนั้น มักจะพบการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในการสอนจริงอยู่เสมอจึงต้องปรับปรุง และเตรียมสถานการณ์จำลองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สุพิน บุญชูวงศ์ (2531 : 85 - 87) ได้ระบุขั้นตอนของการสร้างสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ ก่อนสร้างสถานการณ์จำลองต้องศึกษา และสำรวจจุดประสงค์ว่า ต้องการให้ผู้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง ศึกษาสถานการณ์ต่างๆ เมื่อได้พิจารณาและศึกษาเป็นอย่างดีแล้ว นำมาวิเคราะห์ว่าสถานการณ์นั้นจะมีผลต่อการเรียนรู้อะไรและจะได้ผลเสียอะไร สถานการณ์ที่นำมาวิเคราะห์นั้นใกล้เคียงกับความจริงแค่ไหน เพื่อให้สถานการณ์นั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด

2. ขั้นการกำหนดจุดประสงค์ ในการกำหนดจุดประสงค์นั้นมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไร เมื่อผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์แล้ว ผู้เรียนจะเป็นอย่างไร การสร้างสถานการณ์จำลองนั้นก็ต้องสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์

3. ขั้นการเลือกสถานการณ์ สถานการณ์ที่เป็นจริงและสามารถจำลองมาใช้ในชั้นเรียนต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ข้างต้น พิจารณาเลือกและสามารถนำสถานการณ์ที่เป็นจริงมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับการใช้ในชั้นเรียนโดยสถานการณ์จำลองนั้นได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์ ตัดสินใจ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และทักษะที่ต้องการที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4. ขั้นการกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง การกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง ประกอบด้วยสิ่งสำคัญดังนี้

4.1 การกำหนดจุดประสงค์ของสถานการณ์จำลอง

4.2 กำหนดบทบาทของผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละคน

4.3 เตรียมข้อมูล ข่าวนสารที่จำเป็น เนื้อหา

4.4 กำหนดสถานการณ์ต่างๆ ให้เห็นเหมือนจริงในสังคม

4.5 ลำดับขั้นของเหตุการณ์ เวลา และปัญหาจากสถานการณ์

4.6 จบสถานการณ์ สรุป อภิปราย

5. ขั้นการสร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้และสร้างกฎเกณฑ์ การสร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบกิจกรรม เช่น บัตรคำ รูปภาพ และบัตรคำสั่ง เป็นต้น สื่อการเรียนรู้จะสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดในกิจกรรม ควรวางแผนไว้แต่จะขั้นตอนของการแสดงว่าต้องกำหนดการเล่นตามลำดับเหตุการณ์นั้นๆ อย่างไร

6. ขั้นการทดลองใช้ เมื่อสร้างสถานการณ์เสร็จแล้ว ควรนำสถานการณ์จำลองนั้นไปใช้กับผู้เรียนกลุ่มอื่น เพื่อตรวจข้อบกพร่อง ด้านวิธีการ ภาษา ตลอดจนการใช้สื่อและเงื่อนไขต่างๆ ว่าควรแก้ไขและปรับปรุงในแง่ใดบ้างเพื่อให้ได้สถานการณ์จำลองที่สมบูรณ์เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับผู้เรียนแต่ละวัยได้อย่างเหมาะสม

จากขั้นตอนการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า การสร้างสถานการณ์จำลองมีขั้นตอนดังนี้ คือ สำรวจสภาพปัญหาและกำหนดจุดประสงค์ว่า ต้องการให้ผู้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง เลือกสถานการณ์ที่เป็นจริงซึ่งสามารถจำลองให้เหมาะสมกับการใช้ในชั้นเรียน โดยต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ กำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง สร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบกิจกรรม จากนั้นนำสถานการณ์จำลองไปทดลองใช้เพื่อตรวจข้อบกพร่อง แล้วนำมาแก้ไขและปรับปรุงเพื่อให้ได้สถานการณ์จำลองที่สมบูรณ์เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละวัย

1.1.6 ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเดอร์ (สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. 2525 : 17 - 20 ; อ้างอิงจาก Twelder. 1969) กล่าวถึงการสร้างสถานการณ์จำลองว่าควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. ถ้าหากสามารถหาความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ได้มากเพียงใดจะช่วยให้สามารถสร้างสถานการณ์จำลองเหมาะสมได้มากขึ้นเพียงนั้น
2. ผู้สร้างสถานการณ์จำลองจะต้องศึกษาสถานการณ์จำลองที่คนอื่นสร้างให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนจะสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นเอง ถ้าสามารถศึกษาได้มากเพียงใดก็จะสามารถสร้างสถานการณ์จำลองได้ดีเพียงนั้น
3. สถานการณ์จำลองที่เป็นไปได้หรือคล้ายคลึงสภาพความเป็นจริงมากที่สุดเป็นสถานการณ์จำลองที่ดีที่สุดที่ต้องการ
4. ส่วนประกอบต่างๆ ของเครื่องมือในสถานการณ์จำลองไม่ใช่จุดมุ่งหมายปลายทาง แต่เป็นเพียงสื่อที่จะนำสถานการณ์จำลองไปสู่จุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สุภา กิจจาทร (2519 : 196) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้สอนควรสร้างสถานการณ์จำลองให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด และสถานการณ์จำลองนั้นๆ อาจเกิดขึ้นได้เสมอ

นอกจากนั้นสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นต้องไม่ยากหรือซับซ้อนจนเกินความสามารถของผู้เรียน เมื่อได้ฝึกหัดแล้วผู้เรียนสามารถมองเห็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ได้ สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจะเป็นที่น่าสนใจหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. สถานการณ์นั้นเหมือนหรือใกล้เคียงกับความจริงมากเพียงใด
2. สถานการณ์นั้นสามารถครอบคลุมไปถึงเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจริงได้กว้างขวางเพียงใด
3. มีความง่ายที่ผู้เรียนเข้าใจถึงสภาพการณ์นั้นเพียงใด
4. ช่วยกระตุ้นให้ผู้อยู่ในสถานการณ์นั้นได้ใช้ประสบการณ์เดิมมาเป็นเครื่องมือตัดสินใจได้เพียงใด
5. สามารถนำประสบการณ์จากการฝึกในสถานการณ์นั้นไปเป็นเครื่องช่วยแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้มากน้อยเพียงใด

จากข้อคำนึงเกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่าการสร้างสถานการณ์จำลองต้องสร้างให้ใกล้เคียงกับเหตุการณ์จริงให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกตัดสินใจในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์จริง

1.1.7 ขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลอง

สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 76 - 77) กล่าวถึงขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียนโดยการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่นักเรียน การเล่าเรื่องสรุปของสถานการณ์ที่นำมาใช้ บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้ แนะนำรูปแบบของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ข้อมูล ความเข้าใจเบื้องต้น การแบ่งกลุ่ม การทำความเข้าใจกับเกณฑ์กติกาต่างๆ บทบาทของนักเรียนบางคน เป็นต้น
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม ในขั้นนี้นักเรียนจะปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ตามบทบาทที่ได้รับ
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลงครูควรให้นักเรียนได้วิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์กติกา การเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาร่วมกัน
4. ขั้นสรุปเน้นให้ผู้เรียนเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริง การประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลองให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 155) กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองดังนี้

1. ขั้นนำ

ครูเสนอสถานการณ์โดยการเล่าเรื่องอย่างสรุป บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ แล้วจึงแบ่งกลุ่มทำความเข้าใจกฎเกณฑ์ กติกา และบทบาทที่ต้องแสดง

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

ให้นักเรียนแต่ละคนในแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทตามหน้าที่ในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น (ให้นักเรียนซักถามจนเข้าใจก่อนที่จะเริ่มแสดง)

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

รวมนักเรียนกลุ่มย่อยเป็นกลุ่มใหญ่ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติและหาเหตุผลในสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

4. ขั้นสรุปกิจกรรม

เปรียบเทียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์จำลองกับเหตุการณ์จริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง

จากขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า การใช้สถานการณ์จำลองมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมให้ผู้เรียนได้รู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรูปแบบของสถานการณ์จำลอง ขั้นดำเนินกิจกรรมผู้เรียนลงมือปฏิบัติโดยแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมาย ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลให้ผู้เรียนวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม ขั้นสรุปผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์จำลองกับเหตุการณ์จริงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

1.1.8 วิธีการเสนอสถานการณ์จำลอง

สุภา กิจจาทร (2519 : 197) กล่าวถึงการเสนอสถานการณ์จำลองต่อผู้เรียนไว้ดังต่อไปนี้

1. ให้ดูรูปภาพแล้วเล่าเรื่องประกอบ
2. ให้ดูรูปภาพซึ่งเรียงลำดับเหตุการณ์
3. ให้ดูภาพยนตร์ หรือภาพสไลด์เกี่ยวกับสถานที่ที่เกิดขึ้น
4. ให้ดูการแสดงบทบาท (Role Play)
5. เล่าให้ฟังถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือใช้กรณีตัวอย่าง
6. ให้ดูจากสถานที่ที่ตกแต่งเหมือนสถานที่จริงและมีการแสดงบทบาท

ประกอบ

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 154 - 155) กล่าวถึงวิธีเสนอสถานการณ์จำลองไว้ว่าการใช้สถานการณ์จำลองหากจะใช้เหมือนจริงไปทุกเรื่องอาจจะเป็นเรื่องยากครุควร

เลือกเอาแบบง่ายแต่บรรลุจุดประสงค์ได้เหมือนกันซึ่งมีให้เลือกหลายแบบหรือหากจะใช้ทุกแบบก็ได้ เพราะเด็กจะไม่เบื่อซึ่งการเสนอสถานการณ์จำลองอาจทำได้ ดังต่อไปนี้

1. เล่าให้ฟังเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือใช้กรณีตัวอย่าง
2. ให้ดูภาพแล้วเล่าเรื่องประกอบ
3. ให้ดูภาพซึ่งเรียงลำดับเหตุการณ์
4. ให้ดูภาพยนตร์หรือสไลด์เกี่ยวกับสถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้น
5. ให้ดูจากสถานที่ที่ตกแต่งให้เหมือนสถานที่จริงและมีผู้แสดงบทบาทด้วย
6. ให้ดูจากการแสดงบทบาท (Role Play)

จากวิธีการเสนอสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่าวิธีการเสนอสถานการณ์จำลองทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับผู้เรียน และครูควรเลือกเสนอสถานการณ์จำลองแบบง่ายแต่บรรลุจุดประสงค์เหมือนกัน

1.1.9 ประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง

ครุฑแซงค์ (Cruichank. 1972 : 17 - 19) กล่าวถึงส่วนดีที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งแสดงออกภายใต้สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
2. จากการปฏิบัติของผู้เรียนในสถานการณ์จำลองจะสามารถบอกได้ว่าเขาได้นำหลักการหรือทฤษฎีต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้วไปใช้เพียงใด อย่างไร
3. เป็นวิธีการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน โดยที่ประสบการณ์นั้นๆ ไม่อาจมีโดยตรงในขณะที่อยู่ในสถานศึกษา เช่น การแก้ปัญหาที่ปรากฏในชีวิตจริงในสังคม การสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นมาจึงเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการคิดหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น
4. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบเฉพาะความจริงที่เลือกสรรแล้ว และมีระดับความยากง่าย ความสลับซับซ้อนที่เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน
5. ผู้เรียนจะได้มีประสบการณ์ได้ฝึกในสิ่งที่เป็นสถานการณ์จำลอง ซึ่งถ้าเป็นสภาพแท้จริงแล้วจะเสี่ยงภัยอันตรายมาก แต่เมื่อสถานการณ์นั้นถูกจำลองมา ผู้เรียนจะสามารถฝึกและมีประสบการณ์ได้โดยไม่มีอันตรายใดๆ

สมบุรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 17 - 18) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. สามารถสร้างอารมณ์ และสร้างทัศนคติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้
2. สถานการณ์จำลองยังสามารถรวมเอาพฤติกรรมที่จะชี้ความสามารถและความจำของผู้เรียนไว้ด้วยกัน คือผู้เรียนจะพัฒนาทั้งความจำและขีดความสามารถ
3. สถานการณ์จำลองจะจูงใจให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมได้นาน

4. ผู้เรียนจะสามารถเลือกสนองต่อสภาวะการณ์ทางสังคมจากสถานการณ์จำลองได้

5. สถานการณ์จำลองจะช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนให้เข้ากันได้เป็นอย่างดี และเป็นไปตามความต้องการ

6. สถานการณ์จำลองดึงความสนใจของผู้เรียนไว้ได้ทั้งในการทำแบบฝึกหัด และในการเรียนเนื้อหาหลายอย่าง

7. สถานการณ์จำลองสามารถที่จะชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้

สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 74 - 75) กล่าวถึง ประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง ดังนี้

1. สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบ และกระบวนการที่ฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นปัญหาต่างๆ การรู้จักหาแหล่งข้อมูล การติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหา การค้นพบ การวินิจฉัย และการตัดสินใจ

2. สถานการณ์จำลองช่วยสร้างความเข้าใจ การบูรณาการระบบต่างๆ ในสังคมที่ก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมได้ รู้จักการสัมพันธ์ความคิดข้อมูลที่ได้รับ และเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

3. สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความเจริญส่วนบุคคลได้ในเรื่องของลักษณะนิสัยที่มีอยู่ เช่น ความรู้สึก การช่วยเหลือ การทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การปรับพฤติกรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตในสังคม และผู้อื่นอยู่เสมอ

4. สถานการณ์จำลองเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนในการแสวงหาข้อเท็จจริง การทดลองกับระบบข้อมูลละเอียดรอบคอบในเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริง

นอกจากนี้ บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 155 - 156) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้สถานการณ์จำลองดังนี้

1. ฝึกการพิจารณาตัดสินใจปัญหา
2. ฝึกการร่วมมือในการแสดงบทบาทและแสดงความคิดเห็น
3. ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน
4. ช่วยให้นักเรียนพบกับสถานการณ์จำลอง ก่อนที่จะเกิดในชีวิตจริง
5. ช่วยทำให้ปัญหาที่ยุ่งยากเป็นปัญหาที่ง่ายขึ้น
6. ลดบทบาทของครูมาเป็นเพียงผู้แนะแนวทาง
7. เป็นการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ
8. เป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจปัญหาต่อไป

จากประโยชน์ของสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ซึ่งอาจเกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันทำให้รู้วิธีการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้สถานการณ์จำลองจูงใจให้นักเรียนประกอบกิจกรรมได้นานและสามารถเข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 57 - 58) ได้ทำการทดลองสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหน่วยการทำมาหากินด้วยวิธีการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบไม่ใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คึกฤทธิ์ บุขบา (2526 : 60 - 62) ได้ศึกษาผลการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลอง วิชาสังคมศึกษาหน่วยปัญหาในโลกปัจจุบันชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน เรียนโดยวิธีการแบบใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน เรียนโดยวิธีที่ไม่ใช้สถานการณ์จำลอง ผลการศึกษพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธำรงค์ น่วมศิริ (2527 : 53 - 55) ได้ทดลองสอนจริยศึกษาจากการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองเปรียบเทียบกับการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษพบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรรณา เลิศขยันดี (2528 : 165 - 166) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้แนวคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาคม กรุงเทพมหานคร จำนวน 80 คน กลุ่มทดลองเรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมเรียนด้วยการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบทดสอบวัดแนวคิดแก้ปัญหา ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดแก้ปัญหา 4 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า การเลือกใช้แนวคิดแก้ปัญหาด้านความรู้ ความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ และด้านการวิเคราะห์ ระหว่างกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรรยารัตน์ เทียนก้อน (2530 : 74) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยทางสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนสังคมศึกษา โดยใช้เกมสถานการณ์จำลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองม่วงวิทยา อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลของการศึกษาพบว่า ความมีวินัยทางสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทัศนคติต่อการสอนสังคมโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองของกลุ่มทดลองก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

หะชนัน พงศ์ยี่หล้า (2530 : 49 - 50) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างจำนวน 72 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 37 คน โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามแนวคู่มือครู พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองกับก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการของเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองกับก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทวิส พันธุ์สุข (2533 : 41) ได้ศึกษาผลของสถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปงแดง จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความสนใจในอาชีพอิสระเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พุทธรชาติ เพชรสถิต (2534 : 57 - 62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้สถานการณ์จำลอง และอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีเชาวน์ปัญญาระดับปานกลาง และพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่ำ จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่ใช้การอภิปรายกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรพร จันเกตุ (2534 : 36 - 40) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทร์มพรรยอนุสรณ์

จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความเสียสละเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐฐา ระกำพล (2535 : 56 - 57) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลองมีวินัยในห้องเรียนเพิ่มมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กนกรัตน์ พงษ์สมุทร (2537 : 68) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลอง มีการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีผลต่อการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จรีวรรณ วัฒนะจิตพงศ์ (2537 : 67 - 72) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม จำนวน 12 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 12 คน ผลการทดลองปรากฏว่ากลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม มีทักษะทางสังคมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ (2537 : 77) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาดีขึ้น ภายหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและเทคนิคแม่แบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิติไทย นัมคณิสสรณ์ (2537 : 84) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกผ่อนคลายกล้ามเนื้อและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลก่อนการแสดงของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความวิตกกังวลก่อนการแสดงลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2537 : 64) ได้ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3

วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจิตเวชลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หทัยกาญจน์ ทองดี (2537 : 34) ได้ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อลดความประมาทในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยกระบอก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีพฤติกรรมความประมาทในการเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรรณิการ์ สุมโคกสูง (2538 : 65) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนขวาง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่านักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

วิริยา พันธุ์คง (2539 : 87 - 88) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อลดความวิตกกังวลในการพูดหน้าชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้ใช้สถานการณ์จำลองและเทคนิคแม่แบบ มีความวิตกกังวลในการพูดหน้าชั้นลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศุภมาศ เพชรสมบัติ (2540 : 70 - 80) ได้ศึกษาผลของสถานการณ์จำลอง ควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2539 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรมต่ำ จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน ใช้เทคนิคสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง กลุ่มควบคุม 8 คน ใช้วิธีสอนปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรมดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทวาลักษณ์ สุรางคกุล (2541 : 54 - 56) ได้ศึกษาผลของสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปว่าสถานการณ์จำลองเป็นการสมมติเหตุการณ์ต่างๆ หรือเลียนแบบสภาพการณ์ โดยให้มีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมากที่สุด เพื่อให้ให้นักเรียนได้ศึกษาปัญหาจากสถานการณ์นั้นๆ ด้วยตนเอง ทำให้

เกิดทักษะในการตัดสินใจ เลือกแนวทางการแก้ปัญหา เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้สถานการณ์จำลองสามารถทำให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิดในการหาเหตุผลแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียน

1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

การวิชัย (Garvey. 1966 : 18) ได้รายงานผลการใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอนว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สถานการณ์จำลอง ร้อยละ 90 เห็นว่าวิธีสอนนี้ช่วยให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานและไม่น่าเบื่อหน่าย

เบเคอร์ (Baker. 1967 : 3353) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนโดยวิธีใช้ตำราเรียนกับการสอนโดยวิธีสร้างสถานการณ์จำลอง ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาระดับ 8 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองสอน 3 สัปดาห์ กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมเรียนจากตำราเรียนและการอภิปรายผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เทนซี และอันวิน (Tensey and Unwin. 1969 : 9 - 12) ได้นำสถานการณ์จำลองและการเล่นเกมมาใช้ในวงการศึกษา โดยนำปัญหาในโรงเรียนมาเป็นสถานการณ์จำลอง แล้วนำไปใช้อบรมครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในเมืองเจฟเฟอร์สันแล้วให้ฝึกแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้เสนอข้อดีของสถานการณ์จำลองดังนี้

1. ช่วยยั่วยุให้เกิดความสนใจ
2. ทำให้เกิดความร่วมมือกัน
3. ช่วยให้สอนได้นานๆ
4. มีสัมพันธภาพที่ดีในชั้นเรียนและเกิดความรู้สึกเสมือนจริง
5. สามารถช่วยให้เข้าใจปัญหาได้ดี
6. เป็นโครงสร้างที่เสนอรายละเอียดได้ดี
7. สามารถเลือกวิธีที่ต้องการได้
8. เป็นสถานการณ์ที่จัดขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องมีการควบคุม
9. ผู้ที่อยู่ในสถานการณ์สามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระ

คอร์บิน (Corbin. 1971 : 1257) ได้ทำการวิจัยกับนักเรียนเกรด 9 โดยการจัดสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในด้านเจตคติเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์จำลองสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนสังคมศึกษา ทำให้มีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปแต่ไม่สมบูรณ์ที่สุด

ลีโอพอลโด (Leopoldo. 1972 : 1567 - 1568) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลองของครูที่สอนภาษาต่างประเทศเพื่อใช้ฝึกกิจกรรมเฉพาะอย่างและการแก้ปัญหาโดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชาการสอนภาษาต่างประเทศ จำนวน 15 คน ของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศ ช่วยให้ครูสามารถแยกแยะและแก้ปัญหาในการสอนได้อีกทั้งมีคุณค่าต่อการนำไปใช้สอนเป็นคณะ

เชอร์รี่ (Cherry. 1974 : 5087) ได้ทำการศึกษาการจัดรูปแบบพฤติกรรมสำหรับสถานการณ์จำลองเพื่อการอบรมครูใหม่ โดยผู้วิจัยใช้กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ฝึกกับสถานการณ์จำลองของปัญหา 20 ปัญหา พร้อมทั้งวิธีการแก้ปัญหา เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม 2 กลุ่มที่ไม่ใช่ฝึกกับสถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่าการใช้สถานการณ์จำลองในการฝึกอบรมครูใหม่มีประสิทธิภาพดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สถานการณ์จำลองช่วยให้ครูใหม่เข้าใจเหตุการณ์ในโรงเรียนดีขึ้น ครูใหม่สามารถทราบปัญหาในห้องเรียนและหาวิธีแก้ปัญหาล่วงหน้าได้เมื่อออกไปเป็นครู

โพสต์มา (Postma. 1974 : 4712 - 4713) ได้ทำการทดลองใช้การใช้สถานการณ์จำลองสอนวิชาสังคมศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้และเจตคติต่อการใช้สถานการณ์จำลองของครูและนักเรียน ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคงทนทางการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านเจตคติต่อการใช้สถานการณ์จำลองของครูและนักเรียนพบว่า ครูมีความพอใจและเห็นว่าเป็นวิธีที่มีประโยชน์และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของเขา และวิธีการใช้สถานการณ์จำลองก็ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนทำให้มีความคิดแตกฉานในการแก้ปัญหาและนักเรียนก็มีความรู้สึกที่ดีต่อวิธีการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1977 : 181) ได้ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลองในการสอนเรื่อง “การปิดกวาดบ้าน” กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยวิธีการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งใช้วิธีเสนอสถานการณ์จำลองด้วยการแสดงบทบาทสมมติเพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียน ซึ่งทดลองกับนักเรียนจำนวน 91 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการใช้สถานการณ์จำลองด้วยการแสดงบทบาทสมมติมีความเชื่อฟังเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกลเลอร์ (Geller. 1978 : 219 - 235) ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลองซึ่งนำมาแสดงเป็นบทบาทสมมติ เพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียน ทดลองกับนักเรียนจำนวน 91 คน ในการแสดงบทบาทสมมติใช้วิดีโอเทปเข้าช่วย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการแสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์จำลองมีความเชื่อฟังเพิ่มมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฟาส (Fass. 1978 : 265 - 280) ศึกษาผลการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองและวิธีสอนแบบบรรยายในวิชาเศรษฐศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชเลนด์ ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองมีความสามารถในการจำมากกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบบรรยาย

มาดิสัน (อมรา รสสุข. 2529 : 55 : อ้างอิงจาก Midison. 1982) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เรียนเรื่องการตลาดโดยใช้สถานการณ์จำลองกับการสอนแบบธรรมดา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบธรรมดา

จากเอกสารและผลการวิจัยในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า สถานการณ์จำลองเป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างกว้างขวาง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีอิสระในการคิดมากกว่าที่จะใช้ความรู้ ความจำอย่างเดียวในการแก้ปัญหา นอกจากนี้การใช้สถานการณ์จำลองมีประโยชน์อย่างมากในการวิจัยที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดพัฒนาที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจนำวิธีการดังกล่าวมาใช้เพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเอง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเอง

2.1.1 ความหมายของการพึ่งตนเอง

คลาก และ ทีกส์ (Clark and Tieges. 1953 : 3) ได้ให้ความหมายของการพึ่งตนเองว่า หมายถึงความมีอิสระในการกระทำที่ไม่ขึ้นต่อใคร มีอารมณ์มั่นคง และมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง

คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปลูกฝังค่านิยมกลุ่มนักวิชาการ (2525 : 65 - 82) กล่าวว่า การพึ่งตนเอง หมายถึง การเคารพตนเองเชื่อมั่นในความสามารถที่จะกระทำการใด ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง และไม่ทำตัวให้เป็นปัญหาหรือเป็นภาระแก่ผู้อื่นหรือหมู่คณะ และได้กำหนดขอบข่ายของการพึ่งตนเองไว้ 3 ด้าน คือ

1. การพึ่งตนเองด้านการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของตนให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง ไม่ทำ

ตัวให้เป็นปัญหาหรือเป็นภาระแก่ผู้อื่น เช่น สามารถอาบน้ำแต่งตัวเองได้ อยู่ตามลำพังได้ และช่วยเหลือตนเอง เมื่อพ่อแม่ไม่อยู่รู้จักบริการตัวเองในการรับประทานอาหาร สามารถซ่อมแซมเครื่องใช้ของตนที่ชำรุดเสียหายได้ด้วยตนเอง เป็นต้น

2. การพึ่งตนเองด้านการศึกษาล่าเรียนหมายถึง ความสามารถในการศึกษาล่าเรียนให้สำเร็จลงได้ด้วยตนเอง ยอมรับ และเคารพในตนเอง มีความคิดอุดมการณ์ และความเชื่อมั่น รู้จักใช้ความรู้ความสามารถของตนที่มีอยู่เพื่อการศึกษาค้นคว้า และทำงานให้สำเร็จตามความประสงค์ รวมทั้งพยายามเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตนยิ่งขึ้น

3. การพึ่งตนเองในทางเศรษฐกิจ หมายถึง ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในด้านเงินทองรู้จักหารายได้ในทางสุจริตสำหรับใช้จ่าย ตลอดจนรู้จักเลือกและใช้เครื่องอุปโภคบริโภคด้วยคุณค่าอย่างแท้จริง

เบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร (2527 : 142 – 143) กล่าวว่า การพึ่งตนเองโดยตนเองทางด้านการศึกษา หมายถึง การรู้จักและปฏิบัติหน้าที่ของตนในด้านการศึกษาล่าเรียน มีความพากเพียรและความละเอียดรอบคอบ กล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักควบคุมและเอาชนะอารมณ์ของตนเอง มีการวางแผนและแก้ไขปรับปรุงในเรื่องการเรียน ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อสงสัยในการเรียนก็สามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 2 - 72) ได้ให้ความหมายของการพึ่งตนเองว่า หมายถึง การเคารพตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถที่จะกระทำการใด ๆ ให้สำเร็จด้วยตนเองและไม่ทำตัวให้เป็นปัญหา หรือเป็นภาระแก่ผู้อื่น หรือหมู่คณะ และยังสามารถขบคายของการพึ่งตนเองไว้ 3 ด้าน คือ

1. การพึ่งตนเองด้านการศึกษาล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนพยายามใช้ความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เมื่อมีปัญหาด้านการเรียนสามารถแก้ไขปัญหได้ด้วยวิธีที่ถูกต้องและสุจริต ไม่ลอกผลงานของผู้อื่นหรือให้ผู้อื่นทำหรือเอาผลงานของผู้อื่นมาส่งอาจารย์เพื่อเอาคะแนน

2. การพึ่งตนเองด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การที่นักเรียนพยายามใช้ความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ไม่สร้างปัญหาหรือภาระให้แก่กลุ่ม สร้างบรรยากาศในการทำงานของกลุ่มให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยเหตุผลและเต็มใจ ไม่คิดถึงความได้เปรียบเสียเปรียบในระหว่างเพื่อนสมาชิกด้วยกัน

3. การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การที่นักเรียนพยายามใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในด้านเงินทอง รู้จักหารายได้ทางสุจริต สำหรับใช้จ่ายส่วนตัว เพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ ผู้ปกครอง โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการศึกษาล่าเรียน เช่น ใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนรับจ้าง ส่งขนม ปลูกผักสวนครัว ตลอดจนรู้จักใช้เครื่องอุปโภคบริโภคด้วยคุณค่า

อย่างแท้จริง เช่นพยายามซ่อมแซมเสื้อผ้าให้ใช้ประโยชน์ได้อยู่เสมอ เลือกซื้ออาหารให้พอเหมาะ ไม่เหลือทิ้ง วางแผนการใช้จ่ายเงินและการเก็บออมไว้อย่างมีสัดส่วน

กาญจนา เลิศธีระวิวัฒน์ (2533 : 25) ได้ให้ความหมายการพึ่งตนเอง หมายถึง การที่บุคคลช่วยเหลือตนเอง โดยใช้ความสามารถที่มีอยู่แก้ไขอุปสรรค หรือการกระทำการใด ๆ ได้สำเร็จด้วยตนเองอย่างมั่นใจทั้งด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านการปฏิบัติการกิจส่วนตัวในชีวิตประจำวันและทางด้านเศรษฐกิจ

รัตนา ภัทรธัญญา (2535 : 24) ได้ให้ความหมายการพึ่งตนเอง หมายถึง การที่บุคคลช่วยเหลือตนเอง โดยใช้ความสามารถที่มีอยู่แก้ไขอุปสรรค หรือกระทำการใด ๆ ให้สำเร็จด้วยตนเองอย่างมั่นใจทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการปฏิบัติการกิจประจำวันและด้านการศึกษาเล่าเรียน

เฉลิมชัย หาญกล้า (2537 : 41) ได้ให้ความหมายการพึ่งตนเอง หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงออกถึงความพยายามที่จะช่วยเหลือตนเอง โดยใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง อย่างมั่นใจทั้งในด้านการเรียน ด้านการปฏิบัติการกิจประจำวันและด้านเศรษฐกิจ

บุญเลิศ พูนสุขโข (2540 : 19) ได้ให้ความหมายการพึ่งตนเอง หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงออกถึงความพยายามที่จะช่วยเหลือตนเอง โดยใช้ความรู้ ความสามารถที่ตนเองมีอยู่แก้ไขปัญหา แก้ไขอุปสรรค หรือกระทำการใดๆ ให้สำเร็จด้วยตนเองอย่างมั่นใจทั้งในด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านการปฏิบัติการกิจประจำวันและด้านเศรษฐกิจ

จากความหมายของการพึ่งตนเองดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า การพึ่งตนเอง หมายถึงการที่บุคคลสามารถช่วยเหลือตนเองโดยใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่แก้ไขอุปสรรค หรือการกระทำใดๆ ได้สำเร็จด้วยความมั่นใจในตนเอง ทั้งด้านการปฏิบัติการกิจประจำวัน ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษาเล่าเรียน ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะการพึ่งตนเองด้านการศึกษาเล่าเรียน เพราะการพึ่งตนเองด้านการศึกษาเล่าเรียนนี้ นักเรียนสามารถกระทำการกิจกรรมด้านการเรียนโดยพยายามใช้ความรู้ ความสามารถของตนอย่างเต็มที่จนไม่สามารถกระทำได้อาจขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

2.1.2 พัฒนาการของบุคลิกภาพในเชิงความเป็นตัวของตัวเอง

ความต้องการเป็นตัวของตัวเองหรือความต้องการเป็นอิสระ (Independent) เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ โดยที่เริ่มมาจากวัยเด็กไปจนถึงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่เต็มเกิดมาจากความต้องการเป็นอิสระจากครอบครัว เมื่อเด็กถึงวัยมีเพื่อนเล่นก็จะแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองแล้วก็มีผลสืบเนื่องไปสู่ความต้องการเป็นอิสระในหมู่เพื่อนฝูงและไปยังบุคคลอื่นๆ ในสังคม

สมาร์ท และสมาร์ท (Smart and Smart. 1967 : 537) ได้กล่าวสนับสนุนว่าเป็นตัวของตัวเองนี้เป็นลักษณะหนึ่งที่พบในวัยแรกของชีวิตและจะเป็นลักษณะที่จะมีอยู่ตลอดไปตั้งแต่วัยเด็กไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ โดยเฉพาะจะมีในผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย การพึ่งตนเองเป็นผลมาจากสังคมประกิต (Socialization)

พัฒนาการของบุคลิกภาพในเชิงความเป็นตัวของตัวเอง อยู่ในช่วงอายุประมาณ 2-3 ปี ในระยะนี้จะเป็นระยะที่เด็กกำลังเติบโตขึ้นมาก เด็กจะค้นพบว่าเขาสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นการค้นพบความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ในขณะเดียวกันก็ยังมีความรู้สึกลังเล ไม่แน่ใจในความสามารถและความเป็นอิสระของเขา ความไม่แน่ใจนี้จะมีผลต่อการเป็นตัวของตัวเองและทำให้ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่นเสมอ ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในตัวเด็กในการค้นหาถึงสิทธิและความสามารถของตนเอง เด็กต้องการคำแนะนำ ความเห็นใจ ความเข้าใจจากผู้ใหญ่เพื่อค้นหาตัวเอง (นวลละออ สุภาพล. 2527 : 81) จะเห็นได้ว่าการเป็นตัวของตัวเองนั้นจะเริ่มขึ้นในวัยเด็กโดยอาศัยหลักการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องและจะพัฒนาต่อไปจนถึงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ในขั้นตอนของการพัฒนานั้นจะต้องอาศัยประสบการณ์ต่างๆ เช่น การที่บุคคลได้รับผลดีจากการกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง หรือการได้เห็นผู้อื่นได้รับผลดีจากการพึ่งตนเอง ประสบการณ์เหล่านี้จะช่วยหล่อหลอมให้ลักษณะการพึ่งตนเองของเด็กพัฒนาขึ้น

2.1.3 องค์ประกอบสำคัญของการสร้างความเป็นตัวของตัวเอง

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าการพึ่งตนเองนั้นเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก แล้วจะพัฒนาขึ้นจนถึงวัยผู้ใหญ่ การพัฒนาดังกล่าวขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้คือ (นวลละออ สุภาพล. 2527 : 81 - 84)

1. การควบคุมร่างกายและการควบคุมตนเองในวัย 2 - 3 ปี เด็กสามารถควบคุมกล้ามเนื้อโดยเฉพาะกล้ามเนื้อที่ทวารหนักและกระเพาะปัสสาวะ ซึ่งในวัยนี้การฝึกการขับถ่ายเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งต่อความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองของเด็กเพราะเป็นพฤติกรรมที่เด็กเกิดการเรียนรู้ว่าเขาสามารถทำตามคำสั่งที่ต้องการหรือคาดหวังไว้ได้หรือไม่ การฝึกการขับถ่ายที่มั่นคง ค่อยเป็นค่อยไปจะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกควบคุมตนเอง โดยไม่เสียศักดิ์ศรีแห่งตนและจะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่เข้มแข็งและมีอิสระในตนเองที่สังคมยอมรับ

2. การเล่น ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในพัฒนาการขั้นนี้ เด็กจะต้องรู้ขอบเขตความสามารถของตนเอง ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของการเล่นนั้นด้วย เวลาเล่นอารมณ์ของเด็กจะเปลี่ยนแปลงง่ายและรวดเร็ว ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาความรู้สึกที่ต้องการอิสระและเป็นตัวของตัวเอง แต่ถ้าเด็กได้รับการเอาใจใส่จากพ่อแม่มากเกินไป เด็กจะกลายเป็นคนที่ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าที่จะทำอะไรด้วยตนเอง

3. การช่วยเหลือตนเอง เด็กในวัยนี้มีความต้องการความช่วยเหลือจากแม่ลดน้อยลง เด็กพยายามที่จะช่วยตนเอง ทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เช่น รับประทานอาหาร แต่งตัว

หยิบจับสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ความรู้สึกต้องการเป็นตัวของตัวเองจะพัฒนาได้มั่นคงหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าเขาสามารถแสดงความสามารถของเขาออกมาได้มากน้อยแค่ไหน และเป็นที่ยอมรับจากพ่อแม่และบุคคลรอบข้างหรือไม่ การรู้จักให้และรับระหว่างพ่อ แม่ ลูก จะช่วยให้เด็กรู้จักพึ่งพาตนเองได้ และที่สำคัญคือ พ่อแม่ควรรู้ขอบเขตว่าสิ่งใดที่เขาสามารถทำได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าเขาไม่รู้ว่าเขาสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เพียงไร ถ้าทำลงไปแล้วถูกขัดขวางจะยิ่งทำให้เด็กเกิดความสับสนไม่แน่ใจยิ่งขึ้นซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความไม่แน่ใจในความสามารถว่าเขาจะช่วยเหลือตัวเองได้หรือไม่

ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดว่าถ้าเราควบคุมเด็กให้น้อยลง โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้กระทำการต่าง ๆ ตามความสามารถของตน รวมถึงได้ช่วยเหลือตนเองด้วยแล้วจะเป็นการช่วยให้เด็กได้แสดงลักษณะการพึ่งตนเอง ส่งผลให้เด็กเกิดความมั่นใจในการกระทำโดยพึ่งตนเองมากขึ้น

2.1.4 การฝึกการพึ่งตนเอง

การพึ่งตนเอง (Independency) เป็นแรงขับพื้นฐานซึ่งในวัยทารกนั้นการพึ่งพ่อแม่เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพทารกยังไม่พร้อมที่จะตอบสนองความต้องการของตนเองได้ ดังนั้นเด็กจึงเรียนรู้ด้วยการพึ่งผู้อื่น เมื่อเด็กมีวุฒิภาวะ และอายุเพิ่มมากขึ้นเด็กจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองจากการพึ่งพาผู้อื่นมาเป็นการพึ่งตนเองมากขึ้น ซึ่งจะเริ่มเมื่ออายุ 2 - 3 ปี และช่วงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวนี้นับว่าเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญยิ่ง ซึ่งพ่อแม่จะต้องระมัดระวังและไม่เปลี่ยนแปลงทันทีทันใด การที่พ่อแม่จะฝึกให้ลูกพึ่งตนเองมากขึ้นนี้จำต้องกระทำด้วยความนุ่มนวลและค่อยเป็นค่อยไป เพื่อไม่ให้เด็กเกิดปัญหาด้านความรู้สึกขาดความรักความอบอุ่น (พีรพงศ์ สิริวัฒนากร. 2520 : 10 ; อ้างอิงจาก Mc Candless. 1963)

แมคแคนเดิล (มาลา วิรุณานนท์. 2515 : 12 ; อ้างอิงจาก Mc Candless. 1963) ได้เสนอแนวทางที่ควรเปลี่ยนแปลงในการอบรมเลี้ยงดูเป็นแนวปฏิบัติ 4 ประการดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ลูกได้พึ่งตนเองมากขึ้น พ่อแม่ควรฝึกลูกด้วยการลดรางวัลแบบที่เคยให้ลูกขณะที่ลูกยังเล็กมากให้น้อยลง
2. พ่อแม่ต้องพยายามทำตนให้ลูกพึ่งพาน้อยลง
3. พ่อแม่ควรเปลี่ยนวิธีการให้รางวัลจากการที่ให้เมื่อลูกมาขอพึ่งไปเป็นการให้รางวัลเมื่อลูกแสดงให้เห็นว่าสามารถพึ่งตนเองได้ อย่างไรก็ตามการกระทำเช่นนี้ต้องกระทำด้วยความนุ่มนวลและค่อยเป็นค่อยไป
4. พ่อแม่ต้องคอยฝึกฝนและเปิดโอกาสให้ลูกได้เรียนรู้ที่จะกระทำการต่าง ๆ ให้สำเร็จด้วยตนเอง ตลอดจนชี้ให้ลูกมองเห็นความไม่สะดวกในการที่ต้องคอยพึ่งผู้อื่น

เซียร์ (มธุรส วีระคำแหง. 2515 : 8 ; อ้างอิงจาก Sears. 1957) กล่าวว่า การฝึกให้เด็กรู้จักการพึ่งตนเอง ควรใช้วิธีผ่อนผันให้เด็กทำในสิ่งที่ต้องการจะทำและพอทำเองได้ การให้รางวัลและการทำโทษควรทำให้เหมาะสม การขัดขวางไม่ให้เด็กทำอะไรด้วยตนเอง และยอมรับการกระทำของเด็กจะทำให้เด็กเริ่มมีการพึ่งตนเอง

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเองดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าเด็กสามารถฝึกประสบการณ์ต่างๆ จากสิ่งที่เด็กได้รับ ผู้ใหญ่ให้การส่งเสริมเด็กโดยให้การเสริมแรง มีการยอมรับการกระทำของเด็ก มีการชมเชยเด็กเมื่อเด็กกระทำการที่แสดงว่าพึ่งตนเอง และให้อิสระในด้านต่างๆ เช่น เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น หรือกระทำการต่างๆ ก็จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านการพึ่งตนเองเพิ่มมากขึ้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเอง

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

กษิมา วิริยะ (2526 : 115 - 118) ได้ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เขตการศึกษา 8 พบว่านักเรียนมีความคิดรวบยอดในระดับที่พึงประสงค์ แต่ยังมีบางความคิดที่อยู่ในระดับที่ไม่พึงประสงค์ได้แก่ การใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในด้านการศึกษา การทำงานโดยไม่เลือกงาน

กาญจนา เลิศธีระวิวัฒน์ (2533 : 62) ศึกษาผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก จังหวัดขอนแก่น พบว่าคะแนนการพึ่งตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติมีคะแนนการพึ่งตนเองสูงขึ้นหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัตนา ภัทรธัญญา (2535 : 48 - 49) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการพึ่งตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าการใช้เทคนิคแม่แบบทำให้นักเรียนมีการพึ่งตนเองด้านการเรียนสูงขึ้นกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เฉลิมชัย หาญกล้า (2537 : 68 - 72) ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีการพึ่งตนเองสูงขึ้น และนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีการพึ่งตนเองไม่แตกต่างกัน

2.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษาของ มุสเสน คองเกอร์ และเคแกน (มาลา วิรุณานนท์. 2515 ; อ้างอิงจาก Mussen, Conger and Kagan. 1969) พบว่าเด็กจะมีพัฒนาการในการฟังตนเอง ได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพระหว่างพ่อ แม่และลูก กล่าวคือถ้าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นแบบพ่อแม่ใช้อำนาจสิทธิขาดปกครองลูกโดยวิธีบังคับ ถืออำนาจห้ามปราม ไม่เปิดโอกาสให้ลูกรู้จักการฟังตนเอง ไม่ให้อิสระเสรีแก่เด็ก กับพ่อแม่ที่เลี้ยงดูอบรมลูกโดยวิธีปล่อยปละละเลยยอมทำตามลูกทุกอย่าง เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ทั้งสองแบบนี้ ย่อมไม่สามารถจะรับผิดชอบและเป็นตัวของตัวเองได้เลย ตรงกันข้ามกับพ่อแม่ที่เสริมสร้างความเป็นตัวของตัวเองให้ลูกโดยวิธีการฝึกให้รู้จักการฟังตนเองตามอายุที่เพิ่มขึ้น คอยแนะนำ และช่วยเหลือลูกโดยการตัดสินใจ ปกครองลูกด้วยเหตุผล พ่อแม่ลักษณะเช่นนี้ย่อมสามารถที่จะปลูกฝังทั้งด้านความรู้สึกรับผิดชอบและการฟังตนเองให้บังเกิดขึ้นกับลูกได้

นอกจากนี้ ลอว์ฮอน (Lawhon. 1990 : 97) ได้ทำการศึกษาวิธีการในการสร้างพื้นฐานการฟังตนเองให้กับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 3 ขวบ พบว่า เด็กต้องการการกระตุ้นจากผู้ใหญ่ เพื่อสร้างความรู้สึกพื้นฐานในการฟังตนเอง ผู้ใหญ่จึงต้องมีหน้าที่ในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่ดีทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้านให้กับเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาการทางพฤติกรรมด้านการฟังพาตนเองเป็นพื้นฐานต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการฟังตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับเด็กซึ่งสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวเด็กได้ โดยการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และจากการอบรมสั่งสอนจากครู อาจารย์ แต่ในการพัฒนาการฟังตนเองด้านการเรียนยังไม่มีใครนำสถานการณ์จำลองมาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาการฟังตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร

บทที่ 3

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2544 ที่มีการพึงตนเองด้านการเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 115 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2544 ซึ่งมีการพึงตนเองด้านการเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 40 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 460 คน ตอบแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน

1.2 ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำคะแนนของนักเรียนทุกคนมาเรียงลำดับจากสูงลงมาต่ำ และคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ได้เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ได้จำนวน 115 คน และสอบถามความสมัครใจของการเข้าร่วมการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยจึงสุ่มอย่างง่าย จำนวน 40 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
2. แบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมเข้าร่วมการได้รับสถานการณ์จำลอง มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพึงตนเองด้านการเรียน เพื่อนำเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าสำหรับสร้างโปรแกรมเข้าร่วมการได้รับสถานการณ์จำลอง

1.2 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมเข้าร่วมการได้รับสถานการณ์จำลองให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาและนิยามศัพท์เฉพาะ

1.3 ผู้วิจัยนำโปรแกรมเข้าร่วมการได้รับสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน คือ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ วิธีดำเนินการ เนื้อหาและการประเมินผล

1.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมเข้าร่วมการได้รับสถานการณ์จำลองมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมเข้าร่วมสถานการณ์จำลองที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2544 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา ตลอดจนวิธีการและเวลาที่ใช้ในการทดลอง

1.6 ผู้วิจัยนำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยนำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองไปทดลองกับกลุ่มทดลอง โดยทดลองทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ เวลา 15.00 – 15.50 น. ตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม 2544 – 11 มกราคม 2545

2. แบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพึงตนเอง

2.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและนิยามศัพท์เฉพาะ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและดัดแปลงแบบสอบถามมาจากรัตนากัฏฐธัญญา (2535 : 66 – 76) และเฉลิมชัย หาญกล้า (2537 : 172 – 184) โดยผู้วิจัยปรับปรุงภาษาให้เหมาะสมกับวัยและเหตุการณ์ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียนที่สร้างขึ้นจากข้อ 2.2 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ชัดเจนตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 35 ข้อ จากข้อ 2.3 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง

2.5 ผู้วิจัยนำคำตอบของแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียนมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วนำคะแนนของทั้งสองกลุ่มมาทดสอบด้วยค่า $t - test$

แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปมาใช้ในการวิจัย ได้ค่า t ระหว่าง 2.09 – 5.00 จำนวน 22 ข้อ

2.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 22 ข้อ ในข้อ 2.5 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

ลักษณะและวิธีการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน มีตัวเลือก 3 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านข้อความแล้วตอบโดยใส่เครื่องหมาย X ทับอักษรที่ตรงกับคำตอบที่ต้องการ ในการตอบให้นักเรียนเลือกได้เพียงหนึ่งตัวเลือกเท่านั้นดังตัวอย่างต่อไปนี้

แบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าจะทำอย่างไรถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น โดยคัดเลือกคำตอบที่กำหนดให้ 3 คำตอบ คำตอบที่นักเรียนตอบแต่ละข้อ ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อโดยเลือกคำตอบที่ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับคำตอบนั้นเพียงหนึ่งตัวเลือก

2. หากนักเรียนไม่เข้าใจวิธีทำหรือข้อความใดๆ เรืองราวใดๆ ขอให้เรียนถามผู้วิจัยก่อนทำ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วให้ลงมือทำได้

3. การทำแบบสอบถามครั้งนี้ไม่มีผลต่อคะแนนหรือผลการเรียนวิชาใดๆทั้งสิ้นและจะไม่เกิดผลเสียหายแก่นักเรียนและโรงเรียนแต่อย่างใด

ตัวอย่าง

การพึงตนเองด้านการเรียนในห้องเรียนขณะที่อาจารย์ทำการสอน

(0) ในคาบวิชาคณิตศาสตร์อาจารย์สอนเรื่องทศนิยม สักครูญานั่งอยู่ด้านหลังของห้อง เธอฟังไม่ค่อยรู้เรื่องเพราะได้ยินอาจารย์อธิบายไม่ชัดเจน เนื่องจากเพื่อนที่นั่งข้างๆ คอยกั้น

ถ้านักเรียนเป็นสักครูญา นักเรียนควรทำอย่างไร

- ก. ยกมือขึ้นแล้วขอให้อาจารย์อธิบายใหม่อีกครั้ง (2 คะแนน)
- ข. ขอร้องให้เพื่อนหยุดคุยแล้วพยายามตั้งใจฟัง (1 คะแนน)
- ค. คิดว่าไม่เป็นไร รอให้เพื่อนหยุดคุยหรือรอให้อาจารย์อธิบายซ้ำ (0 คะแนน)

การพึ่งตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียน

(00) อาจารย์มอบหมายงานให้นักเรียนส่งการบ้านในวันพรุ่งนี้ สุชาดาทำการบ้านไม่เสร็จ พรนภามาชวนไปเล่นปิงปองและจะเลี้ยงขนมสุชาดา

ถ้านักเรียนเป็นสุชาดา นักเรียนควรทำอย่างไร

ก. ชวนพรนภามาช่วยทำการบ้านจะได้เสร็จเร็วๆ (1 คะแนน)

ข. ทำการบ้านให้เสร็จแล้วออกไปเล่นกับพรนภา (2 คะแนน)

ค. ออกไปเล่นปิงปองกับพรนภา ส่วนการบ้านไปทำที่โรงเรียนโดยขอดูจากเพื่อน (0 คะแนน)

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนในแต่ละสถานการณ์ ได้กำหนดน้ำหนักของตัวเลือกในแต่ละระดับดังนี้

ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนพึ่งตนเองด้านการเรียน

ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนพึ่งตนเองด้านการเรียนบ้าง

ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่พึ่งตนเองด้านการเรียน

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design

การกำหนดเข้ากลุ่ม	สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
RE	T _{1E}	X	T _{2E}
RC	T _{1C}	-	T _{2C}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
T _{1E} , T _{2E}	แทน	การสอบก่อนและสอบหลังในกลุ่มทดลอง ตามลำดับ
T _{1C} , T _{2C}	แทน	การสอบก่อนและสอบหลังในกลุ่มควบคุม ตามลำดับ
X	แทน	การทดลองใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน ตั้งแต่ตอนคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนทดลอง
2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองในกลุ่มทดลอง โดยใช้สถานการณ์จำลองตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ เวลา 15.00 – 15.50 น. ตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม 2544 – 11 มกราคม 2545 สำหรับกลุ่มควบคุม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. ขั้นหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มตอบแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียนอีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง
4. นำคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนก่อนและหลังการทดลองในข้อ 1 และข้อ 3 มาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไป เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เปรียบเทียบผลต่างของการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน โดยใช้วิธีสถิติ (t - test) แบบเทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
 - 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับและไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้ t -test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample)

3.2 เปรียบเทียบผลต่างของการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนที่ได้รับและไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้ t -test แบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
$\bar{X}_{diff}$	แทน	ผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
S.D. _{diff}	แทน	ผลต่างของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution
$\sum D$	แทน	ผลต่างของคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลต่างของคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองยกกำลังสอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เปรียบเทียบผลต่างของการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ดังแสดงในตาราง 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 2 เปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	20	16.20	3.86	518	13,802	25.71**
หลังการทดลอง	20	42.10	2.22			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่า ภายหลังจากการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลองมีการพึงตนเองด้านการเรียนดีขึ้นกว่าก่อนได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึงตนเองด้านการเรียนดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

ตาราง 3 เปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	20	16.45	3.51	168	1,638	10.88**
หลังการทดลอง	20	24.85	5.39			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า ภายหลังจากการไม่ใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มควบคุมมีการพึงตนเองด้านการเรียนดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึงตนเองด้านการเรียนดีขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลต่างของการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{diff}$	S.D. _{diff}	t
กลุ่มทดลอง	20	25.90	4.51	13.78**
กลุ่มควบคุม	20	8.40	3.45	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับสถานการณ์จำลองมีการพึงตนเองด้านการเรียนดีกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึงตนเองด้านการเรียนดีกว่าการที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 3

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึงตนเองด้านการเรียนดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึงตนเองด้านการเรียนดีขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีการพึงตนเองด้านการเรียนดีกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ซึ่งมีการพึงตนเองด้านการเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 115 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ที่มีการพึงตนเองด้านการเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
2. แบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน ตั้งแต่ตอนคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนทดลอง
2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองในกลุ่มทดลอง โดยใช้สถานการณ์จำลองตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ เวลา 15.00 – 15.50 น. ตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม 2544 – 11 มกราคม 2545 สำหรับกลุ่มควบคุม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. ขั้นหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียนอีกครั้ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง
4. นำคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนก่อนและหลังการทดลองในข้อ 1 และข้อ 3 มาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไป เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เปรียบเทียบผลต่างของการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึงตนเองด้านการเรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึงตนเองด้านการเรียนดีขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีการพึงตนเองด้านการเรียนดีกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึงตนเองด้านการเรียนดีขึ้นหลังจากที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 แสดงให้เห็นว่าการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ ทั้งนี้เพราะการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง มีการปฏิบัติและลงมือกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามเทคนิค (สำเร็จ เวชสุนทร. 2533 : 18 – 19) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการฝึกแบบใช้สถานการณ์จำลองโดยจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงหรือเลียนแบบจากสภาพที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เรียนรู้ถึงวิธีปฏิบัติจากสภาพนั้นโดยการปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ สามารถแสดงความคิดเห็น เลือกแนวทางในการแก้ไขและตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอนคือ ได้ศึกษาเรื่องในสถานการณ์จำลอง เตรียมผู้แสดงโดยอาสาสมัครผู้แสดงตามบทบาท ผู้แสดงได้ศึกษาเอกสารและแสดงตามบทบาทตามสถานการณ์จำลอง จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็นและสรุป ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถคิด กล้าพูดและกล้าแสดงออก รวมถึงการยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ซึ่งเมื่อสิ้นสุดการฝึกแล้วนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนได้แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองทุกคน โดยในการฝึกครั้งแรกเป็นการประหม่นเทศ บรรยายภาคเป็นไปด้วยความสนุกสนานและความเป็นกันเอง โดยทุกคนให้ความร่วมมือและกระตือรือร้นในการสนทนาซักถามเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง ในการฝึกครั้งต่อๆ มา จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะร่วมทำกิจกรรม พบว่า ในระยะแรกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยังไม่กล้าแสดงออก โดยมีท่าทางและน้ำเสียงสั้น ค่อย พังไม่ชัดเจน แต่ในระยะต่อมานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสนใจ ตั้งใจ และกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม โดยกล้าแสดงออก น้ำเสียงดัง พังชัด มีความกล้าพูดและกล้าแสดงออกตามบทบาทที่ได้รับอย่างเต็มที่ นักเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน และในการฝึกครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นการปัจฉิมนิเทศ ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกการได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องการให้มีการจัดโปรแกรมการใช้สถานการณ์

จำลองอีก โดยได้รับประโยชน์และสนุกสนาน ดังที่สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 74 - 75) กล่าวถึงประโยชน์ของสถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบ และกระบวนการที่ฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นปัญหาต่างๆ นักเรียนรู้จักแหล่งข้อมูล ฝึกการติดต่อสื่อสาร แก้ปัญหา การค้นพบ การวินิจฉัยและการตัดสินใจรวมทั้งพัฒนาความเจริญส่วนบุคคล ในเรื่องความรู้สึก การช่วยเหลือการทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นซึ่งสอดคล้องกับบุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 155 - 156) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการพิจารณา ตัดสินปัญหา ฝึกการร่วมมือในการแสดงบทบาท และแสดงความคิดเห็น ทำให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน ช่วยทำให้ปัญหาที่ยุ่งยากเป็นปัญหาที่ง่ายขึ้น นอกจากนี้ สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 17 - 18) ยังกล่าวไว้ว่า สถานการณ์จำลองช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนให้เข้ากันได้เป็นอย่างดี และเป็นไปตามความต้องการได้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของจันทวิส พันธุ์สุข (2533 : 41) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปางแดง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสนใจอาชีพอิสระสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพวงพยอม ชิตทอง (2536 : 39 - 42) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมงคล สุภาพร (2538 : 56 - 59) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเจริญสามัคคี อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงขึ้นกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าผลของการใช้สถานการณ์จำลองมีผลต่อการพึ่งตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง สามารถพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียนดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการพึ่งตนเองด้านการเรียนของนักเรียนสามารถพัฒนาได้ จากการสังเกต และสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา พบว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียนดีขึ้น หลังจากนักเรียนได้ทราบผลคะแนนในการตอบแบบสอบถามการพึ่งตนเองด้านการเรียนก่อนการทดลอง นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรเรียนของตนใหม่ โดยนักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจ รับผิดชอบ และกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มมากขึ้น และเมื่อให้นักเรียนทำแบบสอบถามการพึ่งตนเองด้านการเรียนหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนมีการพึ่งตนเองด้านการเรียนดีขึ้น ถึงแม้ว่านักเรียนจะไม่ได้รับการฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนสามารถพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียนได้

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีการพึ่งตนเองด้านการเรียนดีกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แสดงให้เห็นว่า สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียนได้ ดังที่ ครูคแซงค์ (Cruichank. 1972 : 17 - 19) กล่าวว่าสถานการณ์จำลองมีส่วนดีในการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวเป็นการเลียนแบบสภาพที่แท้จริง นักเรียนสามารถปฏิบัติ คิดหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ นอกจากนี้ ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 132) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริง ให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพที่กำลังเผชิญอยู่ และจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลองมีความสนใจ ตั้งใจ และกระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับจากการฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลอง จึงเป็นประสบการณ์ตรงที่นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ความรู้สึกนึกคิด ความเจริญส่วนบุคคล รวมถึงการได้ร่วมคิดวิเคราะห์ ตัดสินปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังผลการวิจัยของสมบุรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 57 - 58) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหน่วย "การทำมาหากิน" ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์ดีกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบไม่ใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของศีกฤทธิ์ บุษบา (2526 : 60 - 62) ที่ได้ศึกษาผลของการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลองในการสอนวิชาสังคมศึกษาหน่วยปัญหาโลกปัจจุบันและศึกษาเจตคติ และการพัฒนาเจตคติต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการพัฒนาเจตคติต่อการสอนวิชาสังคมศึกษาหน่วยปัญหาโลกปัจจุบันสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และธารงค์ น่วมศิริ (2527 : 53) ที่ได้ทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษา เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึ่งตนเองด้านการเรียนดีกว่าการที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้สถานการณ์จำลองมีผลทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพึ่งตนเองด้านการเรียนดีขึ้น จึงควรส่งเสริมให้มีการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียนในระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนในระดับสูงต่อไป โดยมีครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์แนะแนว เป็นต้น เป็นผู้นำเทคนิคไปใช้ในการพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียนให้

1.2 ควรมีการฝึกอบรมการใช้สถานการณ์จำลอง ให้กับอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์แนะแนว เพราะผู้ใช้เทคนิคดังกล่าวควรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นเทคนิคสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสนใจ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย เพราะสถานการณ์จำลองมีความคล้ายคลึงกับสถานการณ์จริงและสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้กลุ่มดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียนของนักเรียนในระดับอื่นๆ เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, 4, 5 และ 6 เป็นต้น

2.2 ควรทดลองใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น

2.3 ควรมีการเปรียบเทียบวิธีการอื่นๆ เพื่อพัฒนาการพึ่งตนเองด้านการเรียน เช่น เปรียบเทียบการใช้เทคนิคแม่แบบกับการแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

2.4 ควรมีการติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว โดยติดตามผลทุก 3 เดือน หรือ 6 เดือน เพื่อศึกษาความคงทนของการพึ่งตนเองด้านการเรียนของกลุ่มทดลอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ พงษ์สมุทร. (2537). การศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรตพิทยพยัค กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- กรมวิชาการ. (2534). คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรรณิการ์ สุปโคกสูง. (2538). การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนขวาง อำเภอนนทบุรี จังหวัดนครราชสีมา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- กษิมา วิริยะ. (2526). การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่อง การพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อุดมศึกษา.
- กาญจนา เลิศธีระวิวัฒน์. (2533). ผลของการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก จังหวัดขอนแก่น. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- การศาสนา, กรม. (2521). หลักการ วิธีการจัดจริยศึกษาและหัวข้อจริยธรรมฉบับใช้อบรมสั่งสอนนักเรียน นักศึกษา. (ฉบับทดลอง). กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์. (2526). กระบวนการนำค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการไปสู่การปฏิบัติ. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. อุดมศึกษา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพรินติ้ง.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2535). คู่มือการฝึกอบรมวัฒนธรรมไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือ, นักวิชาการ. (2525). คู่มือการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมที่พึงประสงค์. สิ่งพิมพ์รัฐบาล.
- คึกฤทธิ์ บุษบา. (2526). ผลการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลองวิชาสังคมศึกษา หน่วยปัญหาในโลกปัจจุบัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดສຳເນາ.
- จันทวิส พันธ์สุข. (2533). ผลของสถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปางแดง จังหวัดมุกดาหาร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดສຳເນາ.
- จันภาวลักษณ์ สุรางคกุล. (2541). ผลของสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดສຳເນາ.
- จรรยารัตน์ เทียนก้อน. (2530). การศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยทางสังคม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคตินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนสังคมศึกษา โดยใช้เกมสถานการณ์จำลอง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดສຳເນາ.
- จิรวิรรณ วัฒนะจิตพงศ์. (2537). เปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนาอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดສຳເນາ.
- เฉลิมชัย หาญกล้า. (2537). การเปรียบเทียบผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิตสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดສຳເນາ.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2525). ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร.
- ดวงเดือน เทศวานิช. (2530). หลักการสอนทั่วไป. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร.
- ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ. (2537). การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดສຳເນາ.

ทศนา เขมมณี และคนอื่นๆ. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1*.

กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์.

ธารง เปรมปรีดิ์. 2530 – 2531. ในหลวงกับการพึ่งตนเองของชาชนบท. *การศึกษานอก*

โรงเรียน. 25,6 (ธันวาคม - มกราคม) : 6 – 8.

ธารงค์ น่วมศิริ. (2527). *การทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษาเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*.

ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

ณัฐฐา ระกำพล. (2535). *ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

นวลละออ สุภาพล. (2527). *ทฤษฎีบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นิติไทย นัมคณิสร์. (2537). *การเปรียบเทียบผลของการฝึกฝนคลายกล้ามเนื้อและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลก่อนการแสดงของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 3*

วิทยาลัยนาศิลปจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

เบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร. (2527). *การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพิษณุโลก*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

บุญทัน อยู่ชมบุญ. (2533). *หลักการสอน*. คณะครุศาสตร์ : วิทยาลัยครูเชียงราย.

บุญเลิศ พูนสุขโข. (2540). *การเปรียบเทียบผลของการวางแผนเป็นรายบุคคลและการวางแผนเป็นกลุ่มที่มีต่อการพึ่งตนเองทางด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม กิ่งอำเภอกุหลาบหมื่น จังหวัดนครปฐม*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2529). *การพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง*.

กรุงเทพฯ : กองบริการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พวงพยอม ชิดทอง. (2536). *ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่*. ปริญญานิพนธ์

กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

- พีรพงศ์ ลีวัฒนากร. (2520). การเปรียบเทียบพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนที่ได้รับ การอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกหัดให้ฟังตนเอง กับแบบยับยั้งการฟังตนเองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดชลบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- พุทธชาติ เพชรสถิต. (2534). การเปรียบเทียบผลการใช้สถานการณ์จำลองและอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- มงคล สุภาสร. (2538). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเจริญสามัคคี อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- มธุรส วีระคำแหง. (2515). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การคิดแบบไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การอบรมเลี้ยงดูในการฝึกให้ฟังตนเอง และในการยับยั้งการฟังตนเองของเด็กไทยเชื้อชาติไทย และเด็กไทยเชื้อชาติจีนในระดับอนุบาล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- มาลา วิรุณานนท์. (2515). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แบบการรับรู้และการเลี้ยงดูลูกในการฝึกให้ฟังตนเองกับในด้านการยับยั้งการฟังตนเองเปรียบเทียบเด็กในนครหลวงกับเด็กในต่างจังหวัด ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- รัตนา ภัทรธัญญา. (2535). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการฟังตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา อำเภอลองโขง จังหวัดกำแพงเพชร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วรรณ เลิศขยันดี. (2528). ผลการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองที่มีต่อแนวคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาคม กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. 2537. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

- วิริยา พันธุ์คง. (2539). การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิค
แม่แบบเพื่อลดความวิตกกังวลในการพูดหน้าชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัสสัณเณ.
- วัชรพร จัณเณ. (2534). ผลของสถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสี่ยสละของนักเรียนชั้นประถม
ศึษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมพรรยัณสรณ์ จัังหวัดสมุทรปราการ. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสัณเณ.
- ศุภมาส เพชรสมบัณดี. (2540). ผลของสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อ
พฤติกรรมประชาริปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึษาปีที่ 6 โรงเรียน
บ้านหันทราย อำเภอรันุประเทศ จัังหวัดสระแก้ว. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา
การศึษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสัณเณ.
- สมบุรณ์ เสนีัยวงศ์ ณ อยุทธยา. (2525). การเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริม
ประสภารณชีวิตรของนักเรียนชั้นประถมศึษาปีที่ 4 ที่เรียนหน่วย “การทำมาหากิน”
ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การประถมศึษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัสสัณเณ.
- สมพงษ์ จิตรระดับ. (2527, มีนาคม). “ การสอนจริยศึษาด้วยสถานการณ์จำลอง,”
ประชารศึษา. 34 (6) : 15 – 21.
- _____. (2530). การสอนจริยศึษาในระดับประถมศึษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ไอ เอส พรินต์ง์เฮาส์.
- _____. (2530). การสอนจริยธรรมศึษาในระดับประถมศึษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สามัญศึษา, กรม. (2529). คู่มือการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึงตนเอง.
กรุงเทพฯ : หน่วยศึษานิเทศก์ กรมสามัญศึษา กระทรวงศึษาธิการ.
- สำเร้ง เวชสุนทร. (2533, ธันวาคม). “ กิจกรรมสถานการณ์จำลองในวิทยาลัยครู,”
ครูปริทัศน์. 5 (2) : 18 – 22.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2531). หลักการสอนตรงตามหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2530.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- สุภา กิจจาทร. (2519). “ การใช้สถานการณ์จำลอง,” เอกสารประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับ
การสอนแบบจุลภาค. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ.

- หทัยกาญจน์ ทองดี. (2537). การใช้สถานการณ์จำลองเพื่อลดความประมาทในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยกระบอก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- หะชันน่า พงศ์ยี่หล้า. (2530). การศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยไทรบำรุงราษฎร์ อำเภอห้วยไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- อมรา รสสุข. (2529). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมสถานการณ์จำลองและเกมจำลองสถานการณ์จำลอง ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับต่ำ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดมศึกษา.
- อัญชลี แจ่มเจริญ. (2522, พฤษภาคม). " สถานการณ์จำลองกับการเรียนการสอน," *มิตรครู*. 21 (9) : 5 – 9.
- Anderson, Roberta T. (1977, July) . "CHARGE....A Simulation Game Designed to Teach Group Member Role Prospective Teacher....FOUND TO BE EFFECTIVE," *Resources in Education (ERIC)*. 12 : 181.
- Baker, Eugene Harold. (1967, April) . "A Comparative Study of Textbook and Simulation Approaches in Teaching Junior High School American History," *Dissertation Abstracts International*. 27 (10) : 3353 – A.
- Cherry, Kendrick Houch. (1974, February). " Simulation in High School Social Studies. Student-Cognitive Retention and Pupil Teaching Affective Perception," *Dissertation Abstract International*. 34 : 5087 A.
- Corbin, Warren Spencer. (1971, September). " The Effects of a Simulation Game about Southeast Asia on Political Economic and Social Attitude of Ninth Grade Students," *Dissertation Abstracts International*. 32 : 1258 A.
- Cruichank, D. (1972, July) " Nation of Simulation and Games : A preliminary Inquiry," *Education Technology*.
- Fass. John W. (1978. January). " The Use of seven Simulation Games in College Economic course," *Journal of Experimental Education*.

- Garvey, Dale M. (1966, November). *A preliminary Evaluation of Simulation*. A paper presented At 46 th Annual Metting of National Council for the Social Studies. Cleaveland, Ohio. P.18.
- Geller, Danial M. (1978, November). "Involvement in Role – Playing Simulation. : A Demonstration With Studies on Obedience," *Journal of Personality and Social Psychology*. 36 : 219 – 235.
- Jones, Ken. (1982). *Simulations in Language Teaching*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Lawhon, Tommie. (1990, November) "Techniques for Nurturing the Rudiments of Self – Reliance in Children from Birth to Age Three," *Resources in Education (ERIC)*. 25 : 97.
- Leopldo, Joseph Macias. (1972, October). " The Use of Simulation in Foreign Language Teacher Education in Activity Specific Teaching Simulation," *Dissertation Abstracts*. 33 : 1567 – 1568 A.
- Postma, Charles Henry. (1974, February). "Simulation in High School Social Studies : Students Cognitive Retention and Pupil – teacher Affective Perceptions," *Dissertation Abstracts International*. 34 (8) : 4712 – 4713 – A.
- Schultz, Landall L. (1972). *Simulation in Social and Administrative Science*. New Jersey : Prentice – Hall, Inc.
- Shay, Carl. (1980, November). " Simulation in the Classroom : An Appraisal," *Educational Technology*. 34 (2) : 26 –31.
- Smart, M.S. and R.C. Smart. (1967). *Children Development and Relationship*. New York : The MacMillan Company.
- Tensey, P. J., and Derick Unwin. (1969). *Simulation and Gaming in Education*. London : Methane Education, Ltd. ,152p.
- Thrope, Louis P., Willis W. Clark and Ernest W. Tieges. (1953). *Manual of California Test of Personality*. New York : McGraw – Hill Inc.
- Twelder, Pual. A. (1969, October). " Designing Simulation System," *Educational Technology*. 64 – 70.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	เพื่อนใหม่ ของฉัน	1. เพื่อให้นักเรียนและผู้วิจัยได้รู้จักกันมากขึ้น เป็นการสร้างบรรยากาศความคุ้นเคยและความเป็นกันเองภายในกลุ่มที่ร่วมการทดลอง 2. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจจุดมุ่งหมาย ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการฟังตนเองด้านการเรียน 3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีดำเนินการใช้สถานการณ์จำลอง จุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาท หน้าที่ของนักเรียน ตลอดจนช่วงเวลา ระยะเวลา จำนวนครั้งและสถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมการทดลอง	ผู้วิจัยใช้กิจกรรมเป็นสื่อเพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนทุกคนและผู้วิจัย ดังนี้ 1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน โดยให้นักเรียนเล่นเกมเพื่อนใหม่ของฉัน มีขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยแจกแผ่นกระดาษสีต่างๆที่ร้อยด้วยเชือกสำหรับคล้องคอซึ่งเป็นกระดาษเปล่า คนละ 1 แผ่น 2.2 ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนชื่อตนเอง พร้อมทั้งเขียนพฤติกรรมที่ตนกระทำเป็นประจำ 3 อย่าง บนแผ่นกระดาษที่กำหนดให้ในเวลา 3 นาที 2.3 ผู้วิจัยอธิบายเกม "เพื่อนใหม่ของฉัน" ให้นักเรียนทุกคนทักทายเพื่อนใหม่โดยกล่าวคำว่า "สวัสดี" พร้อมทั้งเรียกชื่อคนนั้นตามที่ปรากฏบนแผ่นป้ายแขวนคอ	1. แผ่นกระดาษสีต่างๆที่ร้อยด้วยเชือกสำหรับคล้องคอ 2. ปากกาปลายสักหลาด 3. ของรางวัลได้แก่ ไม้บรรทัดปากกา ยางลบ ดินสอ

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
				2.4 ถ้านักเรียนคนใดพบเพื่อนที่มีพฤติกรรมการเรียนปรากฏบนแผ่นป้ายแขวนคอที่มีลักษณะเช่นเดียวกับตนเองก็ให้ยกมือขึ้นตบมือกับอีกฝ่ายหนึ่ง 1 ครั้งต่อ 1 ลักษณะที่เหมือนกัน ถ้ามีลักษณะเช่นเดียวกัน 3 อย่าง ก็ตบมือ 3 ครั้ง ถ้าไม่พบลักษณะตรงกับตนเองก็ให้คำนับเพื่อนคนนั้น 2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัคร เพื่อบอกชื่อเพื่อน และพฤติกรรมการเรียนของเพื่อนแต่ละคน เมื่อนักเรียนสามารถบอกชื่อเพื่อนและพฤติกรรมการเรียนได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยให้ของรางวัล 2.6 เมื่อผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนจบแล้ว ผู้วิจัยวิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามจนเข้าใจแล้วเริ่มกิจกรรมได้ 2.7 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อดีของการเล่นเกมเพื่อนใหม่ของฉัน 3. เมื่อบรรยายภาคภายในกลุ่มมีความอบอุ่น เป็นกันเอง และทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง จุดมุ่งหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการฟังตนเอง	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
				4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกัน แสดงความคิดเห็น สนทนา ซักถาม และผู้วิจัยชี้แจงตาราง กำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ ในการทดลอง พร้อมทั้งเปิด โอกาสให้นักเรียนซักถามหาก มีข้อสงสัย	
2-3	การฟังตนเองด้านการ เรียนในห้องเรียนขณะที่ อาจารย์ทำการสอน โดยการซักถามบทเรียน ที่ไม่เข้าใจด้วยตนเอง	ครั้งที่ 2 ชื่อ “ยังค้างคา อยู่ในใจ” ครั้งที่ 3 ชื่อ “ผู้ไม่แพ้”	เพื่อให้นักเรียน รู้จักซักถามบทเรียน ที่ไม่เข้าใจด้วย ตนเอง	การประเมินผล 1. สังเกตจากท่าทาง การ ปฏิบัติตนของนักเรียนขณะ ร่วมเล่นเกมเพื่อนใหม่ของฉัน 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วม ของนักเรียนในการให้ข้อมูล เกี่ยวกับเพื่อนใหม่ของตน 3. สังเกตจากการมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ซักถาม และการสรุปของนักเรียนจาก การเข้าร่วมการทดลอง ในการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 2-11 ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ เป็นขั้นตอนแบ่งเป็น 4 ตอนทุกครั้งดังนี้ 1. ขั้นตอนเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรม โดยบอกวัตถุประสงค์ของการ ใช้สถานการณ์จำลองแล้ว นำเข้าสู่เรื่องการฟังตนเอง ด้านการเรียน เพื่อเป็นการ ปูพื้นฐานให้นักเรียนเกิดความ เข้าใจตรงกันในการทำกิจกรรม	1. เอกสาร ประกอบการใช้ สถานการณ์ จำลอง 2. คำถาม และกระดาษคำตอบ 3. วัสดุ ประกอบการ แสดงต่าง ๆ
4-5	การฟังตนเองด้านการ เรียนในห้องเรียนขณะที่ อาจารย์ทำการสอน โดยการจัดเตรียม อุปกรณ์การเรียนได้แก่ หนังสือเรียนแบบฝึกหัด สมุดพจนานุกรมปากกา ให้ ครบด้วยตนเอง	ครั้งที่ 4 ชื่อ “กระเป๋ ของเปรมมาศ” ครั้งที่ 5 ชื่อ “นักแปร (เปลี่ยน) คำศัพท์”	เพื่อให้นักเรียน รู้จักจัดเตรียม อุปกรณ์การเรียน ด้วยตนเอง		

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
6-7	การฟังตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียน โดยอ่านหนังสือค้นคว้าในห้องสมุดเพิ่มเติมด้วยตนเอง	ครั้งที่ 6 ชื่อ “ไมโดนหรือหน้า” ครั้งที่ 7 ชื่อ “หนอนหนังสือ”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักอ่านหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติมจากบทเรียนด้วยตนเอง	1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครรับบทบาทตัวละครในสถานการณ์จำลองด้วยความสมัครใจ ส่วนนักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ 2. ขั้นตอนการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองและบทบาทให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดง 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงศึกษาบทบาทให้เข้าใจและซักซ้อมบทบาทของตนก่อนการแสดง 2.3 นักเรียนที่รับบทบาทเป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ใช้เวลาประมาณ 10 – 15 นาที 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล	
8-9	การฟังตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียน โดยอ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง	ครั้งที่ 8 ชื่อ “คิดได้ก็สาย” ครั้งที่ 9 ชื่อ “อ่านก่อนรู้ก่อน”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง	3.1 เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจแล้วนำไปปฏิบัติได้ 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คนแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถามสมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษา	
10	การฟังตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียน โดยการทำการบ้านด้วยตนเอง	ครั้งที่ 10 ชื่อ “การบ้านเป็นเหตุ”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักทำการบ้านด้วยตนเอง		
11	การฟังตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียน โดยทำงานที่ได้รับมอบหมายให้	ครั้งที่ 11 ชื่อ “คิดว่าง่าย”	เพื่อให้นักเรียนรู้จักทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตรงเวลาด้วยตนเอง		

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
	สำเร็จตรง เวลาด้วยตนเอง ได้แก้ รายงาน การบ้าน			และร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามตามหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับ 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกันและช่วยสรุป ข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์ จำลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม การประเมินผล 1. สังเกตจากการแสดง บทบาทและความสนใจของ นักเรียนที่มีต่อสถานการณ์ จำลอง 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วม ในการอภิปราย แสดง ความคิดเห็น ชักถาม และการ สรุปของนักเรียนเกี่ยวกับ สถานการณ์จำลอง	
12	ปัจฉิมนิเทศ	หัวใจสีแดง	1. เพื่อให้นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับการเข้าร่วม การทดลองการใช้ สถานการณ์จำลอง 2. เพื่อให้นักเรียน สรุปและทบทวน เกี่ยวกับการฟัง ตนเองด้านการเรียน แล้วสามารถนำมา พัฒนาตนเองใน	ใช้กิจกรรมเป็นสื่อดังนี้ 1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่ง เป็นวงกลม 2. ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของนักเรียนโดยให้เขียน ถึงความประทับใจและสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้ลงในรูปหัวใจ สีแดงที่ผู้วิจัยแจกให้ 3. ให้นักเรียนร่วมกันแสดง ความคิดเห็น อภิปราย และ สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้ สถานการณ์จำลองแล้ว	1. เอกสาร เนื้อหาเกี่ยวกับการ ฟังตนเอง ด้านการเรียน 2. กระดาษ สีแดงรูปหัวใจ 3. ปากกา 4. เพลง “คำสัญญา” 5. ของที่ระลึก

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			การปฏิบัติตนด้าน การเรียนรู้ได้อย่าง เหมาะสม 3. เพื่อสรุปผล การทดลอง	สามารถนำไปเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติตนในชีวิตจริง 4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้ว กล่าวขอบใจนักเรียนและปิด การทดลองการใช้สถานการณ์ จำลองโดยร่วมกันร้องเพลง “คำสัญญา” และมอบของที่ ระลึกให้นักเรียน การประเมินผล 1. สังเกตจากความสนใจ ความตั้งใจ ในการเข้าร่วมการ ทดลอง 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วม ในการอภิปราย แสดงความ คิดเห็น ชักถาม และการสรุป ของนักเรียนเกี่ยวกับการ ทดลอง	

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม	เกม “เพื่อนใหม่ของฉัน”
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนทุกคนรู้จักกันภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นการสร้างบรรยากาศความคุ้นเคยและความเป็นกันเองของนักเรียนและผู้วิจัย 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการฟังตนเองด้านการเรียน 3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจการใช้สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทหน้าที่ของนักเรียนตลอดจนตารางกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่ใช้ในการทดลอง
อุปกรณ์	แผ่นกระดาษสีต่างๆ ที่ร้อยด้วยเชือกสำหรับคล้องคอ ปากกาปลายสีกหลากหลายของรางวัล ได้แก่ ไม้บรรทัด ยางลบ ปากกา และดินสอ
วิธีดำเนินการ	ผู้วิจัยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน ดังนี้ 1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย และสร้างบรรยากาศให้เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน โดยให้นักเรียนเล่นเกม “เพื่อนใหม่ของฉัน” โดยผู้วิจัยแจกแผ่นกระดาษสีต่างๆ ที่ร้อยด้วยเชือกสำหรับคล้องคอซึ่งเป็นกระดาษเปล่าคนละ 1 แผ่น จากนั้นให้นักเรียนเขียนชื่อของตน พร้อมทั้งเขียนพฤติกรรมที่ตนกระทำเป็นประจำ 3 อย่าง บนแผ่นกระดาษที่กำหนดให้เป็นเวลา 3 นาที 3. ผู้วิจัยอธิบายเกม “เพื่อนใหม่ของฉัน” โดยให้นักเรียนทุกคนกล่าวคำว่า “สวัสดี” กับเพื่อนใหม่ ถ้านักเรียนพบว่าเพื่อนมีพฤติกรรมที่เรียนปรากฏบนแผ่นป้ายแขวนคอที่มีลักษณะเช่นเดียวกับตนก็ให้ยกมือขึ้นตบมือกับอีกฝ่ายหนึ่ง 1 ครั้งต่อ 1 ลักษณะที่เหมือนกัน ถ้ามีลักษณะเช่นเดียวกัน 3 อย่าง ก็ตบมือ 3 ครั้ง ถ้าไม่พบลักษณะตรงกับตนเองก็ให้คำนับเพื่อนคนนั้น

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเพื่อบอกชื่อเพื่อนและพฤติกรรมการเรียนของเพื่อนแต่ละคน เมื่อนักเรียนสามารถบอกชื่อเพื่อนและพฤติกรรมการเรียนของเพื่อนได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยให้ของรางวัล
5. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อดีของการเล่นเกม “ เพื่อนใหม่ของฉัน”
6. เมื่อบรรยายภาคภายในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเองและทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง ความสำคัญและประโยชน์ของการฟังตนเองด้านการเรียน
7. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สนทนา ชักถาม และผู้วิจัยชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่ใช้ในการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมเล่นเกม “ เพื่อนใหม่ของฉัน”
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพื่อนใหม่ของตน
3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น สนทนา ชักถาม และการสรุปของนักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง

ความหมายของการพึ่งตนเองด้านการเรียน

การพึ่งตนเองด้านการเรียน หมายถึง การกระทำกิจกรรมของนักเรียนด้านการเรียนโดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ในการเรียน จนไม่สามารถกระทำได้อาจขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น การพึ่งตนเองด้านการเรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การพึ่งตนเองด้านการเรียนในห้องเรียนขณะที่อาจารย์ทำการสอน ได้แก่
 - 1.1 การซักถามบทเรียนที่ไม่เข้าใจด้วยตนเอง
 - 1.2 การจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน แบบฝึกหัด สมุด พจนานุกรม ปากกา ให้ครบด้วยตนเอง
2. การพึ่งตนเองนอกห้องเรียน
 - 2.1 การอ่านหนังสือค้นคว้าในห้องสมุดเพิ่มเติมด้วยตนเอง
 - 2.2 การอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง
 - 2.3 การทำการบ้านด้วยตนเอง
 - 2.4 การทำงานที่ได้รับหมายให้สำเร็จตรงเวลาด้วยตนเอง ได้แก่ รายงาน การบ้าน

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 2

เรื่อง การพื้ตนองด้านการเรียนในห้องเรียนขณะที่อาจารย์ทำการสอน
โดยการซักถามบทเรียนที่ไม่เข้าใจด้วยตนเอง

ชื่อกิจกรรม	“ ยั้ค่างคากอยู่ใจ ”
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้ันักเรียนรู้จักซักถามบทเรียนที่ไม่เข้าใจด้วยตนเอง
อุปกรณ์	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง 2. คำถาม และกระดาศคำตอบ 3. วัสดุประกอบการแสดง ได้แก่ นาฬิกาปลุกใช้แทนสัญญาณเมื่อหมดเวลาในหนึ่งคาบเรียน หนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ แผ่นป้ายที่มีข้อความว่า “ในคาบเรียนวิชาประวัติศาสตร์” และแผ่นป้ายชื่อคล้องคอของผู้แสดงได้แก่ อาจารย์ ทรายทอง แก้วดา ลลิตา

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียม
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ ยั้ค่างคากอยู่ใจ ”
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
 - 1.3 ผู้วิจัยให้แผ่นป้ายชื่อคล้องคอแก่นักเรียนที่อาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นตอนนกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “ ยั้ค่างคากอยู่ใจ ” ให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ศึกษาบทบาทให้เข้าใจและซักซ้อมบทบาทของตนก่อนการแสดง
 - 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ ยั้ค่างคากอยู่ใจ ” ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้
- 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามดังหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.2.1 ทนายทองมีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.2 * แก้วดามีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.3 พฤติกรรมการเรียนของลลิตาเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง " ยังค้างคาอยู่ในใจ "

4. ชั้นสรุป

- 4.1 นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง " ยังค้างคาอยู่ในใจ " พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนให้เหมาะสม
- 4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 2

เรื่อง “ยังค้างคาอยู่ในใจ”

- บรรยาย กริ่ง...ง เสียงออกหมดเวลาวิชาคณิตศาสตร์ ตามมาด้วยเสียงนักเรียนคุยกัน
จ๊อกแจ๊ก คาบต่อไปเป็นวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์นภาพร
- จาก ในห้องเรียนคาบวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์นภาพร
- ทรายทอง ต่อไปเรียนประวัติศาสตร์อีกแล้ว น่าเบื่อมาก ฉันอยากหลับจริงๆ
- ลลิตา นี่แค่คาบที่ 2 เองนะจ๊ะ จะหลับแล้วหรือ?
- แก้วดา ฉันว่ามันก็น่าหลับอยู่หรอกนะ บางทีอาจารย์ก็สอนน่าเบื่อ บางทีอาจารย์
ก็สอนไม่รู้เรื่องเลย
- ลลิตา แล้วทำไมไม่ถามอาจารย์ล่ะ ถ้าไม่เข้าใจแล้วไม่ถามแล้วพวกเธอจะเข้าใจได้
อย่างไร?
- ทรายทอง ก็แบบว่า...ฉันไม่กล้าถามอาจารย์ หน้าอาจารย์ก็ดูออกอย่างนั้น
- ลลิตา แต่อาจารย์ท่านใจดีนะ ที่เธอว่าอาจารย์สอนไม่รู้เรื่อง ฉันว่าพวกเธอไม่
เข้าใจเองมากกว่า แล้วไม่ยอมถามอาจารย์ เมื่อใกล้สอบเธอก็วิ่งวนถาม
ชาวบ้านเขาไปทั่ว อู๊ย...อาจารย์มาแล้ว ฉันกลับไปนั่งที่ก่อนนะ
- บรรยาย อาจารย์นภาพรเดินเข้ามาในห้อง หัวหน้าห้องบอกทำความเคารพ
- อาจารย์นภาพร เอาล่ะ...นักเรียน วันนี้เรามาเรียนเรื่อง “ ปัญหาของกัมพูชา ” มีนักเรียน
คนไหนรู้บ้างว่าในปัจจุบันกัมพูชามีระบบการปกครองแบบใด?
- ลลิตา ประชาธิปไตยค่ะ
- อาจารย์นภาพร ยังไม่ถูก มีใครคิดอย่างอื่นอีก
- บรรยาย ทรายทองหันไปกระซิบกับแก้วดา
- ทรายทอง เอ...ก็ประเทศเขาชื่อสาธารณรัฐกัมพูชาประชาธิปไตย นี่นา...ฉันจำได้
ชื่อประเทศก็บอกชัดเจนว่าเป็นประชาธิปไตยแล้วทำไมผิดล่ะ
- แก้วดา นั่นนะซี เธอลองถามอาจารย์ ฉันว่าเธอตอบถูกนะ แต่อาจารย์ตอบผิด
จะให้ฉันถามจริงๆ หรือ แล้วถ้าหากฉันตอบผิดขึ้นมาล่ะ
- ทรายทอง อาจารย์คงไม่ว่าอะไร
- แก้วดา แล้วทำไมเธอไม่ลองถามดูเองล่ะ
- ทรายทอง อู๊ย...ฉันไม่กล้าถามหรอก หน้าอาจารย์ดูอย่างนั้น
- ทรายทอง นั่นก็รอให้อาจารย์เฉลยคำตอบก็แล้วกัน

- บรรยาย อาจารย์ก็บรรยายต่อไปเรื่อยๆ ในที่สุดก็เฉลยคำตอบว่า การปกครองของ
กัมพูชาในปัจจุบันเป็นแบบคอมมิวนิสต์ แก้วตาก็หันไปกระซิบกับทรายทอง
- แก้วตา อ้าว ! ทำไมกลายเป็นคอมมิวนิสต์ล่ะ?
- ทรายทอง ฉันก็ไม่รู้เหมือนกัน
- แก้วตา โอ๊ย ! ฉันงง..ไปหมดแล้ว
- ทรายทอง เอาอย่างนี้ เราไปถามลลิตาตอนหมดคาบก็แล้วกัน ฉันว่าลลิตาคงเข้าใจ
แก้วตา ก็ได้
- บรรยาย อาจารย์บรรยายถึงตอนที่บอกว่า ในสมัยที่เขมรแดงปกครองกัมพูชา
การปกครองจะเป็นแบบคอมมิวนิสต์ พอมาในสมัยฮุนเซน การปกครอง
จะเป็นแบบประชาธิปไตยโดยมีเวียดนามสนับสนุน ทรายทองก็หันไปกระซิบ
กับแก้วตาอีกครั้ง
- ทรายทอง : เธอจดทันหรือเปล่า...แก้วตา ฉันจดไม่ทันเลย
- แก้วตา ฉันก็จดไม่ทันเหมือนกัน
- ทรายทอง แล้วเขมรแดง นี่เป็นใคร? แล้วทำไมเวียดนามถึงสนับสนุนประชาธิปไตย
ทั้งๆที่ ประเทศของตนเองก็อยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส
- แก้วตา อ้อ...พวกเขมรแดงก็เป็นกลุ่มคนที่สนับสนุนคอมมิวนิสต์ แต่เรื่องเวียดนาม
ฉันไม่รู้ เธอลองถามอาจารย์ดูซิ
- ทรายทอง ถามตอนนี้หรือ ขัดจังหวะของอาจารย์ อาจารย์จะสอนจบอยู่แล้ว ขึ้นถาม
ออกไป โดนดุแน่ๆ อีกอย่างจะทำให้เพื่อนคนอื่นเสียเวลาด้วย
- บรรยาย อาจารย์สรุปปิดท้าย แล้วถามว่ามีนักเรียนคนไหนไม่เข้าใจจะถามข้อสงสัยอะไร
บ้างไหม ? ถ้าไม่มี....ก็แสดงว่าเข้าใจดีกันทุกคน สุดท้ายทั้งทรายทองและ
แก้วตาก็ไม่เข้าใจเหมือนเดิม

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 3

เรื่อง การฟังตนเองด้านการเรียนในห้องเรียนขณะที่อาจารย์ทำการสอนโดยการ
ซักถามบทเรียนที่ไม่เข้าใจด้วยตนเอง

ชื่อกิจกรรม	“ ผู้ไม่แพ้ ”
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักซักถามบทเรียนที่ไม่เข้าใจด้วยตนเอง
อุปกรณ์	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง 2. คำถาม และกระดาษคำตอบ 3. วัสดุประกอบการแสดง ได้แก่ หนังสือเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ แผ่นป้ายที่มีข้อความต่างๆ ได้แก่ เปิดเทอมแล้ว หน้าโรงเรียน ในคาบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ห้องพักรุหนมวดวิชาวิทยาศาสตร์ และ แผ่นป้ายชื่อคล้องคอของผู้แสดง ได้แก่ อาจารย์ นิรมล พิณทิพย์ สุดา

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่อง
สถานการณ์จำลอง เรื่อง “ ผู้ไม่แพ้ ”
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
 - 1.3 ผู้วิจัยให้แผ่นป้ายชื่อคล้องคอแก่นักเรียนที่อาสาสมัครเป็นผู้
แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “ ผู้ไม่แพ้ ”
ให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ศึกษาบทบาทให้เข้าใจและซักซ้อม
บทบาทของตนก่อนการแสดง
 - 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง
“ ผู้ไม่แพ้ ” ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่
ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้
- 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามดังหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.2.1 พิณทิพย์มีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.2 สุธามีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.3 เพราะเหตุใดอาจารย์อุษาจึงชื่นชมพฤติกรรมการเรียนของพิณทิพย์
 - 3.2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง “ ผู้ไม่แพ้ ”

4. ชั้นสรุป

- 4.1 นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ ผู้ไม่แพ้ ” พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนให้เหมาะสม
- 4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 3
เรื่อง “ผู้ไม่แพ้”

บรรยาย หลังจากการเปิดภาคเรียนเทอมต้นผ่านมาเป็นระยะเวลา 1 เดือน วันนี้เป็นวันแรกที่พิณทิพย์ได้มาเรียนหนังสือตามปกติ เนื่องจากเธอต้องพักรักษาอาการบาดเจ็บ อันเนื่องจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ก่อนเปิดเทอม เมื่อเห็นเธอเพื่อนๆ ก็เข้ามาทักอย่างดีใจ

ฉากที่ 1 หน้าโรงเรียน

นิรมล : พิณทิพย์ ! ดีใจที่เธอมาโรงเรียนได้แล้ว พวกเราคิดถึงเธอมากนะ

พิณทิพย์ : ขอบใจจะ อากาฉันดีขึ้นมากก็เลยรีบมาเรียนหนังสือ ฉันยังไม่รู้เลยว่า จะเรียนทันพวกเธอหรือเปล่า?

สุดา : วิชาแรกวันนี้เป็นวิชาวิทยาศาสตร์ อาจารย์อุษาคนที่ทำทางดูมาก ๆ
 : เป็นคนสอนพวกเรา

พิณทิพย์ : จริงซี ! วิชาวิทยาศาสตร์เวลาฉันอ่านหนังสือเองที่บ้าน ฉันไม่เข้าใจเลย จะทำอย่างไรดีล่ะ?

ฉากที่ 2 ในห้องเรียนคาบวิชาวิทยาศาสตร์ของอาจารย์อุษา

นิรมล : พวกเรานั่งที่ๆ อาจารย์มาแล้ว นักเรียนทั้งหมด เคารพ

นักเรียนทั้งห้อง : สวัสดีค่ะ

อาจารย์อุษา : สวัสดีค่ะนักเรียน นั่งลงได้

นักเรียนทั้งห้อง : ขอบคุณค่ะ

อาจารย์อุษา : วันนี้เราจะมาเรียนต่อจากคาบที่แล้ว ในเรื่อง “ การนิยามดาวเคราะห์ทั้งในและดาวเคราะห์นอกระบบ “ ดาวเคราะห์ทั้งในจะอยู่ใกล้ดวงอาทิตย์มากกว่าโลก ได้แก่ ดาวพุธ และดาวศุกร์ ส่วนดาวเคราะห์นอกระบบจะอยู่ไกลจากดวงอาทิตย์มากกว่าโลก ได้แก่ ดาวอังคาร ดาวพฤหัสบดี ดาวเสาร์ ดาวยูเรนัส ดาวเนปจูน และดาวพลูโต.....

บรรยาย พิณทิพย์ตั้งใจเรียนและพยายามทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่ได้เรียนแต่มันไม่สำเร็จ ในหัวของเธอเต็มไปด้วยคำถามมากมายจนหมดคาบ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 4

เรื่อง การพึ่งตนเองด้านการเรียนในห้องเรียนขณะที่อาจารย์ทำการสอนโดยการ
จัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนได้แก่ หนังสือเรียน แบบฝึกหัด สมุด พจนานุกรม
ปากกาให้ครบด้วยตนเอง

ชื่อกิจกรรม	“ กระเป๋าของเปรมมาศ ”
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนด้วยตนเอง
อุปกรณ์	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง 2. คำถาม และกระดาษคำตอบ 3. วัสดุประกอบการแสดง ได้แก่ กระเป๋านักเรียน ตุ๊กตาห้อยกระเป๋า ปากกา หนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ กระดาษข้อสอบ แผ่นป้าย ที่มีข้อความต่างๆ ได้แก่ ณ ห้องเรียน 132 ในคาบเรียนวิชา ประวัติศาสตร์ และแผ่นป้ายชื่อคล้องคอของผู้แสดง ได้แก่ อาจารย์ เปรมมาศ จามรี

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่อง
สถานการณ์จำลอง เรื่อง “ กระเป๋าของเปรมมาศ ”
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
 - 1.3 ผู้วิจัยให้แผ่นป้ายชื่อคล้องคอแก่นักเรียนที่อาสาสมัครเป็น
ผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “ กระเป๋าของ
เปรมมาศ ” ให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ศึกษาบทบาทให้เข้าใจ
และซักซ้อมบทบาทของตนก่อนการแสดง
 - 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง
“ กระเป๋าของเปรมมาศ ” ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลาประมาณ 10-15
นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้
- 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามดังหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.2.1 เปรมมาศมีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.2 หลังจากอาจารย์สอบถามเปรมมาศเรื่องหนังสือเรียนแล้ว เปรมมาศได้ปรับปรุงตนเองอย่างไร
 - 3.2.3 เพราะเหตุใดอาจารย์วรรณจึงลงโทษเปรมมาศ
 - 3.2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง “ กระเป๋าสของเปรมมาศ ”

4. ชั้นสรุป

- 4.1 นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ กระเป๋าสของเปรมมาศ ” พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนให้เหมาะสม
- 4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 4
เรื่อง “กระเป๋าของเปรมมาศ”

- ฉากที่ 1** ณ ห้องเรียนประจำของนักเรียนชั้น ม.3
- บรรยาย** ก่อนการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เปรมมาศกำลังอวดกระเป๋าให้นักเรียนใบใหม่ของเธอกับจามรี
- เปรมมาศ** : จามรีเธอดูกระเป๋าใบใหม่ของเราสิ เป็นไงบ้างล่ะ เนี่ย ! คุณพ่อคุณแม่เพิ่งซื้อให้เราเมื่อวานนี้เองนะ ส่วนตุ๊กตาที่ห้อยมากับกระเป้านี้ ตอนที่พี่เราเขาไปชมเมอร์ที่อังกฤษเขาก็ซื้อมาฝากเราล่ะ !
- จามรี** โอ้โฮ ! กระเป๋าใบใหม่นี้สวยเป็นเงางามเชียวนะเปรมมาศ แล้วตุ๊กตาที่ห้อยกับกระเป้านี้ก็น่ารักมากเลย แต่เอ...ทำไมในกระเป๋าของเธอถึงไม่มีหนังสือเรียนเลยซักเล่มล่ะ !
- เปรมมาศ** อ้าว ! แหม...กระเป๋าใหม่ ๆ แบบ ๆ อย่างนี้ ขึ้นใส่หนังสือเข้าไปหลาย ๆ เล่ม กระเป๋าก็เสียทรงหมดนะสิ !
- จามรี** เปรมมาศแล้วต่อไปเป็นวิชาประวัติศาสตร์ แล้วถ้าอาจารย์ให้นำหนังสือขึ้นมาประกอบบทเรียนแล้วเธอจะอย่างไรล่ะ !
- เปรมมาศ** แหม ! จะไปยากอะไรล่ะ...ก็แก้ตัวว่าลืมเอามาหรือไม่ก็มีเพื่อนยืมไปแล้ว ยังไม่เอามาคืนไม่เห็นยากเลย

- ฉากที่ 2** ในคาบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์วรรณ
- อาจารย์วรรณ** : สวัสดี...นักเรียนทุกคน วันนี้ครูจะให้นักเรียนอ่านเกี่ยวกับประวัติของประเทศอเมริกาเมื่ออ่านจบแล้วครูจะให้นักเรียนลองทำข้อสอบที่ครูเตรียมมาด้วยวันนี้ อ้าว ! เปรมมาศ แล้วหนังสือเรียนของเธอไปไหนเสียล่ะ !
- เปรมมาศ** อ้อ ! เมื่อคืนนี้หนูเอามาอ่านแล้วหนูลืมเอาใส่กระเป๋าไปด้วยค่ะ
- อาจารย์วรรณ** งั้นเธอก็อ่านกับจามรีไปก่อน แล้ววันหลังอย่าลืมเอาหนังสือมาอีกล่ะ !
- เปรมมาศ** ค่ะ อาจารย์

- บรรยาย** ช่วงอาจารย์ให้ทำข้อสอบ อาจารย์ให้นักเรียนแยกโต๊ะออกจากกัน
- เปรมมาศ** อื๊ย ! ปากกาดันเขียนไม่ติดตอนนี้จะด้วย แล้วเราก็ไม่ได้เอาปากกาสำรองมาด้วยสิ (กระซิบ) จามรียืมปากกาด้ามหนึ่ง..สิ

- บรรยาย** ในขณะนั้นเอง อาจารย์วรรณก็หันมาเห็นพอดี
- อาจารย์วรรณ** : เปรมมาศ ! เธอถามคำตอบจามรีหรือ ?

เปรมมาศ เปล่า...ค่ะ ! อาจารย์ หนูแค่จะขอยืมปากกาของเขาเท่านั้นเองค่ะ
 อาจารย์วรรณ ไม่ได้สำรองปากกาไว้หรือเปรมมาศ
 เปรมมาศ ค่ะ...อาจารย์

บรรยาย อีก 2 สัปดาห์ต่อมา

ฉากที่ 3 ในคาบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์วรรณ

อาจารย์วรรณ : สวัสดี...นักเรียนทุกคน เอาหนังสือเรียนขึ้นมาแล้วเปิดไปที่หน้า 64

เปรมมาศ หนังสือเรียนของเธออยู่ไหน ?

เปรมมาศ ค่ะ...อาจารย์

อาจารย์วรรณ เธอลืมเอาหนังสือมาเป็นครั้งที่ 3 แล้วนะ แล้วสองครั้งที่ผ่านมาก็บอกว่าเป็นเพื่อนยืมไป อยู่ ม.3 แล้วต้องมีความรับผิดชอบด้านการเรียนบ้าง ที่ตุ๊กตาตัวออกโตเธอยังแบกมาโรงเรียนได้ แต่ทำไมหนังสือเรียนที่สำคัญกว่าตุ๊กตาของเธอ เธอถึงไม่เอามาด้วย เอาละ ! ตั้งแต่วันพรุ่งนี้เป็นต้นไป เธอต้องนำตารางเรียนไปหาครูที่ห้องพักครูทุกวัน แล้วครูจะตรวจดูว่าเธอจัดหนังสือเรียนมาเรียนครบทุกรายวิชาที่เรียนหรือไม่ เข้าใจไหม?

เปรมมาศ ค่ะ ! อาจารย์ (หันมามองหน้าจามรืออย่างขอความเห็นใจ)

บรรยาย เพื่อนๆ ในห้องพากันหัวเราะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 5

เรื่อง การพึ่งตนเองด้านการเรียนในห้องเรียนขณะที่อาจารย์ทำการสอนโดยการ
จัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน แบบฝึกหัด สมุด พจนานุกรม
ปากกา ให้ครบด้วยตนเอง

ชื่อกิจกรรม	“ นักแปล (เปลี่ยน) คำศัพท์ ”
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนด้วยตนเอง
อุปกรณ์	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง 2. คำถาม และกระดานคำตอบ 3. วัสดุประกอบการแสดง ได้แก่ หนังสือคำราชาศัพท์ โบราณ แผ่นป้ายที่มีข้อความว่า “ในคาบเรียนวิชาภาษาไทย” และ แผ่นป้ายชื่อคล้องคอของผู้แสดง ได้แก่ อาจารย์ ลัดดา เฟื่องนัคร

วิธีดำเนินการ

- ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่อง
สถานการณ์จำลอง เรื่อง “ นักแปล (เปลี่ยน) คำศัพท์ ”
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
 - 1.3 ผู้วิจัยให้แผ่นป้ายชื่อคล้องคอแก่นักเรียนที่อาสาสมัครเป็น
ผู้แสดงบทบาท
 2. ขั้นตอนกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “ นักแปล (เปลี่ยน)
คำศัพท์ ” ให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ศึกษาบทบาทให้เข้าใจ
และซักซ้อมบทบาทของตนก่อนการแสดง
 - 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง
“ นักแปล (เปลี่ยน) คำศัพท์ ” ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียม
ไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลาประมาณ
10-15 นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้
- 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามดังหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.2.1 ลัดดา มีพฤติกรรมการเรียนรู้เหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.2 นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมที่ลัดดากระทำการแก้ปัญหาที่ถูกต้องหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.3 เพราะเหตุใดอาจารย์สุวิภาจึงลงโทษลัดดา
 - 3.2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง “ นักแปร (เปลี่ยน) คำศัพท์ ”

4. ชั้นสรุป

- 4.1 นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ นักแปร (เปลี่ยน) คำศัพท์ ” พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนให้เหมาะสม
- 4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 5
เรื่อง “นักแปล (เปลี่ยน) คำศัพท์”

บรรยาย	ก่อนถึงคาบเรียนวิชาภาษาไทย ลัดดาวิ่งหน้าตาตื่นไปทั่วห้อง พลังถามเพื่อนๆ ว่า...
ลัดดา	ใครมีหนังสือคำราชาศัพท์ 2 เล่มบ้าง ขอยืมเล่มหนึ่ง
เฟื่องจันทร์	จะบ้าหรือลัดดา! ใครเขาจะเอามา 2 เล่มให้นักกระเป๋ากัน นี่คงลืมเอามาอีกเล่มสิ วันนี้อาจารย์ให้แยกโต๊ะนั่งทำเดี่ยวด้วยนะ
ลัดดา	รู้แล้วนะ ถึงได้หาอยู่นี่ไง !
ฉาก	ณ ห้องเรียนในคาบเรียนวิชาภาษาไทย
บรรยาย	อาจารย์สุวิภาเดินเข้ามา ลัดดารีบวิ่งกลับมาที่นั่งของตัวเอง หลังจากหัวหน้าบอกทำความเคารพ อาจารย์ก็ให้นักเรียนแยกโต๊ะแล้วแจกใบงาน
อาจารย์สุวิภา	นักเรียนเปิดหาศัพท์ให้ดูนะ ที่อาจารย์ให้แยกโต๊ะเพราะอยากให้พวกเธอทำด้วยตัวเองมีทั้งศัพท์ยากและง่าย อาจารย์ให้เวลาทำ 30 นาที แล้วจะเก็บใบงาน
ลัดดา	เอ...พระกรก็...มือ พระชานุกก็...เข้า....
บรรยาย	ลัดดาพยายามนึกคำที่ได้เรียนมาซ้ำๆ ขณะที่เพื่อนในห้องทำใบงานเสร็จได้อย่างรวดเร็ว เพราะเตรียมหนังสือมา ส่วนลัดดาเหลือคำที่คิดไม่ออกอีก หลายคำ และเวลา 30 นาทีก็กำลังจะหมดลง ลัดดาจึงรีบตอบคำที่เหลือ ทั้งหมด อันได้แก่ พระรากขวัญ พระปราง พระโลมา มุลพระชีวหา เมื่อครบ 30 นาที อาจารย์ก็เก็บใบงานและพลิกใบงานดูเรื่อยๆ จนมาหยุดที่ใบงาน ใบหนึ่ง
อาจารย์สุวิภา	ลัดดา มาหาอาจารย์สิ
ลัดดา	ค่ะ อาจารย์
อาจารย์สุวิภา	นักเรียน ลัดดาแปลคำราชาศัพท์ มาให้อาจารย์ต่างจากคนอื่น อาจารย์จะอ่านให้พวกเธอฟังนะ
	พระรากขวัญ แปลว่า รากผม
	พระปราง แปลว่า สิ่งก่อสร้างชนิดหนึ่ง
	พระโลมา แปลว่า ปลาชนิดหนึ่ง
	มุลพระชีวหา แปลว่า อูจจาระล้น

บรรยาย นักเรียนทั้งห้องหัวเราะไม่หยุด เพื่องฉัตรหัวเราะจนน้ำตาไหล ลัดดาได้แต่ยิ้มยอม
รับโทษ

อาจารย์สุวิภา นักเรียนลองบอกลัดดาซิ ว่าคำพวกนี้แปลว่าอะไร คำว่าพระรากขวัญ

นักเรียน กระดุกไหปลาร้า

อาจารย์สุวิภา พระปราง

นักเรียน แก้ม

อาจารย์สุวิภา พระโลมา

นักเรียน ขน

อาจารย์สุวิภา และมูลพระชีวหา

นักเรียน ลิ่นไก่

อาจารย์สุวิภา นั้นแสดงว่าเธอไม่ได้เอาหนังสือคำราชาศัพท์มาใช้ไหม? ลัดดา

ลัดดา ใช่ค่ะ อาจารย์

อาจารย์สุวิภา อาจารย์ให้เธอไปแก้คำผิดเหล่านี้ด้วยตัวบรรจงมาคำละ 20 บรรทัด แล้ว
จำไว้คราวหน้าอาจารย์มอบหมายให้นำสิ่งใดมาก็นำมาด้วย แต่ที่จริงเธอ
ก็เป็นนักแปลศัพท์ที่ดีนะ แปรเปลี่ยนนะ ไม่ใช่แปลความหมาย

บรรยาย นักเรียนทั้งห้องหัวเราะอีกครั้ง ดังกว่าและนานกว่าครั้งเก่า ลำพังแก้คำก็ไม่
เท่าไร แต่อาจารย์สุวิภานำเรื่องนี้ไปเล่าให้เพื่อนห้องอื่นๆ ฟังเพื่อเป็นอุทาหรณ์
สอนใจ ดังนั้นเมื่อใครๆ พบลัดดา จึงทักเธอว่า “นักแปรเปลี่ยนคำศัพท์”

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 6

เรื่อง การพึ่งตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียนโดยอ่านหนังสือค้นคว้าในห้องสมุด
เพิ่มเติมด้วยตนเอง

ชื่อกิจกรรม	“ ไม่โดนหรงหน้า ”
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักอ่านหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติมจากบทเรียนด้วยตนเอง
อุปกรณ์	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง 2. คำถาม และกระดาษคำตอบ 3. วัสดุประกอบการแสดง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ แผ่นป้ายที่มีข้อความ ต่างๆ ได้แก่ ในคาบเรียนวิชาภาษาไทย สัปดาห์ต่อมา ห้องสมุดโรงเรียน 2 สัปดาห์ต่อมา และแผ่นป้ายชื่อคล้องคอ ของผู้แสดง ได้แก่ อาจารย์ นวพร กัลยา สาวิตรี

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่อง
สถานการณ์จำลอง เรื่อง “ ไม่โดนหรงหน้า ”
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
 - 1.3 ผู้วิจัยให้แผ่นป้ายชื่อคล้องคอแก่นักเรียนที่อาสาสมัครเป็น
ผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “ ไม่โดนหรงหน้า ”
ให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ศึกษาบทบาทให้เข้าใจและซักซ้อม
บทบาทของตนก่อนการแสดง
 - 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง
เรื่อง “ ไม่โดนหรงหน้า ” ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลาประมาณ 10-15
นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามดังหัวข้อต่อไปนี้

3.2.1 นวพรมีพฤติกรรมการณ์เรียนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

3.2.2 นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมการณ์เรียนของสาวิตรีเหมาะสมให้เพื่อนปฏิบัติตามหรือไม่อย่างไร

3.2.3 เพราะเหตุใดอาจารย์กรุณาจึงลงโทษนวพร

3.2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง “ ไม่โดนหรือหน้า ”

4. ชั้นสรุป

4.1 นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ ไม่โดนหรือหน้า ” พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนให้เหมาะสม

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 6

เรื่อง “ไม่โดนหรือหน้า”

- ฉากที่ 1** ในคาบเรียนวิชาภาษาไทยของอาจารย์กรุณา
- อาจารย์กรุณา สวัสดี นักเรียน
- นักเรียนทุกคน สวัสดีค่ะ คุณครู
- อาจารย์กรุณา นักเรียน สัปดาห์หน้าครูติดธุระต้องไปประชุม ดังนั้นครูขอมอบหมายงานให้นักเรียนทุกคนไปค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของท่านสุนทรภู่ในห้องสมุด ครูต้องการให้นักเรียนค้นคว้าให้ละเอียดเพราะว่า
- 2 สัปดาห์หน้าครูจะสุ่มเลขที่ให้ตอบคำถามของครู แล้วครูจะให้คะแนนสำหรับนักเรียนที่ตอบคำถามได้
-
- ฉากที่ 2** ในสัปดาห์ต่อมา ณ ห้องสมุด
- นพพร อยากให้อาจารย์ไม่มาโรงเรียนสัก 2 เดือน จะได้สบายไม่ต้องเรียน
- กัลยา แหม ! แล้วถ้าอาจารย์ไม่มาพวกเราเอาอะไรไว้สอบตอนช่วงปลายภาคเรียนล่ะ !
- นพพร เอาไว้ตอนนั้นเราค่อยมานั่งอ่านหนังสือเองก็ได้นี่กัลยา ใจเย็นๆ
- กัลยา นะไม่ต้องรีบร้อน สบายจะตายไป
- กัลยา เอาเป็นว่า วันนี้อาจารย์ให้พวกเรามาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของท่านสุนทรภู่เราลองไปดูที่ตู้หมวดประวัติศาสตร์กันไหมนพพร เผื่อจะมี...
- นพพร กัลยามานั่งตรงนี้เลย มาอ่านข่าวซุบซิบดาราตรงนี้ดีกว่า มีข่าวดาราคนโปรดของเธอด้วยนะกัลยา
- กัลยา ไหนๆ อื๊ย ! พี่โตมสุดหล่อของฉัน
-
- บรรยาย เพื่อนๆ ต่างพากันมางมดูหนังสือพิมพ์ที่นพพรกับกัลยาอ่านอยู่ สาวตรีเดินผ่านกลุ่มที่กำลังมุงดูกันอยู่
- กัลยา : สาวตรีมาดูข่าวซุบซิบดาราตรงนี้สิ เป็นไปได้ไงเนี่ย พี่โตมสุดหล่อของฉันมีแฟนแล้ว
- สาวตรี นี่พวกเธอ อาจารย์กรุณาให้พวกเรามาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของท่านสุนทรภู่กันไม่ใช่หรือ อาจารย์ไม่ได้ให้พวกเรามาค้นคว้าหาประวัติของพี่โตมสักหน่อย

- นวพร : อาจารย์ไม่ได้อยู่แถวนี้แล้วพวกเราจะค้นคว้าไปทำไม ! อาจารย์ไม่ได้ตามมาดูพวกเราว่าพวกเรามาค้นคว่ากันจริง ๆ รีบเล่า !
- สาวตรี : แล้วถ้าอาจารย์ส่มเลขที่ให้พวกเธอตอบคำถาม แล้วเธอจะทำยังไงกันล่ะ !
- นวพร : แหม ! ยังไง ๆ ก็คงไม่โดนหรอกน่า แล้วอาจารย์สั่งงานตั้งกี่ห้อง ปานนี้หนังสือเกี่ยวกับประวัติของท่านสุนทรภู่ก็คงถูกคนอื่นยืมไปหมดแล้วล่ะ เธอนี้ทำตัวเป็นเด็กดีไปได้
- สาวตรี : เอาเป็นว่าฉันลองไปดูหนังสือเกี่ยวกับประวัติของท่านสุนทรภู่ตรงชั้นหนังสือประวัติศาสตร์ก่อนก็แล้วกันนะ ถ้าหมดคาบแล้วช่วยไปตามฉันด้วยแล้วกันนะ

บรรยาย 2 สัปดาห์ต่อมา

ฉากที่ 3 ในคาบเรียนวิชาภาษาไทยของอาจารย์กรุณา

- อาจารย์กรุณา : นักเรียนเมื่อสัปดาห์ที่แล้วครูหวังว่า นักเรียนคงได้ไปค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติของท่านสุนทรภู่กันมาแล้วนะคะ เลขที่ 10 ยืนขึ้น
- นวพร : ค่ะ ! อาจารย์
- อาจารย์กรุณา : ท่านสุนทรภู่ได้แต่งนิราศเมืองแกลงไว้ ครูอยากทราบว่าเมืองแกลงนี้อยู่ในจังหวัดใด ?
- นวพร : เอ่อ... คือว่า (หันไปมองทางกัลยา กัลยาก็ส่ายหน้า แล้วก็หันไปมองสาวตรี สาวตรีก็บอกว่าระยอง) อ้อ... จังหวัดระยองค่ะ ! อาจารย์ (เพื่อน ๆ พากันหัวเราะ)
- อาจารย์กรุณา : นี่แสดงว่าเธอไม่ได้ไปค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของท่านสุนทรภู่มาเลยใช่ไหม ? อย่างนั้นยืนอยู่ก่อนก็แล้วกัน
- นวพร : เอ่อ... ค่ะ ! อาจารย์
- อาจารย์กรุณา : ไหนเลขที่ 20 ตอบซิ
- สาวตรี : จังหวัดระยองค่ะ (อาจารย์กรุณามองไปที่นวพร)
- อาจารย์กรุณา : ดีมาก ไหนตอบใหม่อีกทีนวพรว่าจังหวัดอะไร ?
- นวพร : ไม่ใช่ระยอง ค่ะ ! ระยอง ค่ะ !
- อาจารย์กรุณา : พูดย่อไป 50 รอบ
- บรรยาย นักเรียนที่นั่งอยู่ในห้องต่างหัวเราะเป็นที่สนุกสนาน รวมทั้งนักเรียนห้องอื่นที่เดินผ่านก็อดหัวเราะไม่ได้

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 7

เรื่อง การพึ่งตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียนโดยอ่านหนังสือค้นคว้าในห้องสมุด
เพิ่มเติมด้วยตนเอง

ชื่อกิจกรรม	“ หนอนหนังสือ ”
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักอ่านหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติมจากบทเรียนด้วยตนเอง
อุปกรณ์	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง 2. คำถาม และกระดาษคำตอบ 3. วัสดุประกอบการแสดง ได้แก่ หนังสือเรียน นาฬิกาปลุกใช้แทนสัญญาณเมื่อหมดเวลาในหนึ่งคาบเรียน แผ่นป้ายที่มีข้อความว่า “ห้องสมุดของโรงเรียน” และแผ่นป้ายชื่อคล้องคอของผู้แสดง ได้แก่ นิสา สุวิมล

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ หนอนหนังสือ ”
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
 - 1.3 ผู้วิจัยให้แผ่นป้ายชื่อคล้องคอแก่นักเรียนที่อาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “ หนอนหนังสือ ” ให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ศึกษาบทบาทให้เข้าใจและซักซ้อมบทบาทของตนก่อนการแสดง
 - 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ หนอนหนังสือ ” ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้
- 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามดังหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.2.1 สิวมีผลมีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.2 นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมการเรียนที่สิวมลกระทำอยู่จะส่งผลให้สิวมลประสบผลสำเร็จด้านการเรียนหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.3 เพราะเหตุใดนิสาจึงต้องปรับปรุงตัวเองใหม่
 - 3.2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง “ หนอนหนังสือ ”

4. ชั้นสรุป

- 4.1 นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ หนอนหนังสือ ” พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนให้เหมาะสม
- 4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 7
เรื่อง “หนอนหนังสือ”

- ฉาก ห้องสมุดของโรงเรียน
- นิสา : อยู่ไหนนะ ก็สุกัญญาบอกว่าอยู่แถวๆ ตู้นี้นี่นา ไม่เห็นมีเลย
- สุวิมล : อ้าว ! นิสาหาอะไรอยู่ หน้านี้คือหมวดเขี้ยว
- นิสา : ก็หาหนังสือประกอบรายงานวิชาพระพุทธศาสนาอยู่นะสิ เพื่อนบอกว่าหนังสืออยู่แถวๆ ตู้นี้ แต่ฉันหาดังนั้นแล้วก็ไม่เห็นมีเลย
- สุวิมล : เรื่องอะไรล่ะ ให้ฉันช่วยหาไหม ?
- นิสา : ก็ดี สุวิมลมาห้องสมุดบ่อยอาจจะช่วยหาหนังสือพบให้เร็วขึ้น ฉันทำรายงานเรื่องอิทธิบาท 4 นะ
- สุวิมล : เล่มนี้ใช่ไหม ?
- บรรยาย สุวิมลหยิบหนังสือที่อยู่ในมือส่งให้นิสาดูว่าใช่เล่มที่นิสากำลังหาอยู่หรือไม่ ?
- นิสา : ใช่เลย ! เล่มนี้ที่เพื่อนฉันบอกมา
- สุวิมล : ไปนั่งดูที่โต๊ะกันเถอะ หนังสือของเราอยู่ตรงนั้น
- บรรยาย สุวิมลชวนนิสาไปนั่งที่โต๊ะ เพราะรู้ว่าหนังสือเล่มนั้นคือหนังสืออ้างอิงยืมกลับบ้านไม่ได้
- นิสา : ไม่ดีกว่า เราจะไปยืมกลับบ้านแล้วเราจะรีบขึ้นไปเรียนเพราะเรามีเรียนคาบต่อไป
- สุวิมล : หนังสือเล่มนี้ยืมไม่ได้ เพราะเป็นหนังสืออ้างอิง อ่านได้ในห้องสมุดเท่านั้นนะจ๊ะ
- นิสา : เธอเก่งจังเลยนะ ! ยังกับเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดแน่ะ !
- บรรยาย สุวิมลยิ้ม เพราะเคยมีคนพูดกับเธอแบบนี้ไม่ต่ำกว่า 10 คนแล้วเมื่อเดินมานั่งที่โต๊ะนิสาสังเกตเห็นหนังสือเรียนของเทอม 2 วางอยู่บนโต๊ะ
- นิสา : สุวิมลอ่านหนังสือเทอม 2 แล้วหรือ?
- สุวิมล : จะ...ฉันอ่านของเทอม 2 ไปบ้างแล้ว เนื้อหาจะได้ต่อกับเทอม 1
- นิสา : เธอขยันมากเลยนะ เธอเรียนพิเศษบ้างหรือเปล่าเนี่ย !
- สุวิมล : ก็เรียนบ้างนะ วิชาที่แน่ใจว่าอ่านเองไม่รู้เรื่อง
- นิสา : เธออ่านแต่หนังสือเรียน อ่านมากๆ แล้วไม่เครียดหรือ !

- สุวิมล : ไม่หรรอกกลับทำให้ตัวเองรู้สึกสนุกและมีความสุขที่ได้ทำ ก็อ่านสบาย
เรื่อย ๆ นะ แล้วฉันก็ไม่ได้อ่านหนังสือเรียนอย่างเดียวด้วย ฉันอ่านหนังสือ
ทุกประเภททั้ง กีฬา ดนตรี บันเทิง ฯลฯ อ่านหมดจะได้รับความรู้มากมาย
ซึ่งมีมากกว่าในหนังสืออีกนะจะพูดได้ว่าเป็นความรู้รอบตัวก็ได้ เวลาอาจารย์
ออกข้อสอบนอกเหนือจากในหนังสือฉันทำได้สบายเลยละ !
- นิสา : แล้วเธอเอาเวลามากมายมาจากไหน ฉันแค่ทำการบ้านฉันก็แทบทำจะไม่ทัน
อยู่แล้ว
- สุวิมล : การอ่านหนังสือบ่อย ๆ ช่วยให้เราอ่านหนังสือเร็วขึ้น แล้วก็รู้จักจับใจความ
สำคัญด้วยนะ
- บรรยาย เสียงออกก็ดังขึ้น...ออก หมดเวลาเรียน
- นิสา : สงสัยฉันต้องปรับปรุงตัวเองใหม่ เข้าห้องสมุดอ่านหนังสือมาก ๆ เหมือน
เธอแล้วละ ! จะได้เป็นผู้รอบรู้เหมือนเธอ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 8

เรื่อง การพึ่งตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียนโดยอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง

ชื่อกิจกรรม	“ คิดได้ก็สาย ”
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง
อุปกรณ์	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง 2. คำถาม และกระดาษคำตอบ 3. วัสดุประกอบการแสดง ได้แก่ หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา แผ่นป้ายที่มีข้อความต่างๆ ได้แก่ ในคาบเรียนวิชาสังคมศึกษา เลิกเรียนแล้ว วันจันทร์หลังจากการสอบวิชาสังคมศึกษา และ แผ่นป้ายชื่อคล้องคอของผู้แสดงได้แก่ อาจารย์ พจณีย์ เพชรศรี นัฐนันท์

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ คิดได้ก็สาย ”
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
 - 1.3 ผู้วิจัยให้แผ่นป้ายชื่อคล้องคอแก่นักเรียนที่อาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “ คิดได้ก็สาย ” ให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ศึกษาบทบาทให้เข้าใจและซักซ้อมบทบาทของตนก่อนการแสดง
 - 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ คิดได้ก็สาย ” ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามดังหัวข้อต่อไปนี้

3.2.1 พจนีย์มีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

3.2.2 เพชรศรีมีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

3.2.3 พฤติกรรมการเรียนของณัฐนันท์เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

3.2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง “ คิดได้ก็สาย ”

4. ชั้นสรุป

4.1 นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ คิดได้ก็สาย ” พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนให้เหมาะสม

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 8
เรื่อง “คิดได้ก็สาย”

ฉากที่ 1 ไกล่หมดคาบเรียนวิชาสังคมศึกษาของอาจารย์วีรยา

อาจารย์วีรยา : การบ้านสำหรับวันนี้ให้ทุกคนกลับไปอ่านบททวนบทที่ 2 ตามเนื้อหาที่ครูได้สอนไปครูจะสอบเก็บคะแนนในสัปดาห์หน้า นี่ก็หมดคาบแล้วครูมีสอนคาบต่อไป หัวหน้าบอกทำความเข้าใจ

อนงค์ : นักเรียนเคารพ

นักเรียนทุกคน : ขอบพระคุณค่ะ

ฉากที่ 2 ตอนเลิกเรียน

พจניים : เพชรศรี ถ้ายังไม่กลับบ้านเรามาอ่านสังคมบทที่ 2 กันเถอะ วันจันทร์หน้าก็จะสอบแล้วนะ

เพชรศรี : ไม่เห็นต้องอ่านเลย เราฟังอาจารย์พูดในคาบเรียนแล้ว ก็เหมือนเราอ่านแล้วนั่นแหละแต่เราไม่ได้อ่านเองแต่เป็นอาจารย์อ่านให้ฟัง ก็เหมือนๆกันนั่นแหละ

ณัฐนันท์ : ไม่ได้หรอกเพชรศรี กว่าจะถึงวันจันทร์หน้าก็ได้ลืมกันพอดีอีกอย่างในชั่วโมงเรียน ก็ใช้ว่าเธอจะตั้งใจฟังอาจารย์สอน เราเห็นเธอคุยแล้วก็แอบหลับด้วย

เพชรศรี : แหม ก็ต้องมีบ้างสิ วิชานี้น่าเบื่อจะตายไป

พจניים : ณัฐนันท์ ถ้างั้นเราไปอ่านหนังสือกันเถอะ ไปที่ห้องสมุดก็แล้วกันเงียบดีแล้วแอร์เย็นด้วย

ณัฐนันท์ : ไปกันเถอะพจניים ไปก่อนนะเพชรศรี

ฉากที่ 3 วันจันทร์หลังจากสอบวิชาสังคมศึกษาเสร็จ นักเรียนก็จับกลุ่มคุยเพื่อฟังคำตอบของเพื่อน

พจניים : โอ้โฮ! ง่ายมากเลย ออกที่ฉันอ่านในหนังสือหมดเลย

ณัฐนันท์ : ก็แน่แหละ เธอเล่นอ่านตั้งหลายรอบก็ต้องทำได้อยู่แล้ว

พจניים : แล้วเธอล่ะ ณัฐนันท์

ณัฐนันท์ : ฉันก็ต้องทำได้สิ ฉันก็อ่านหนังสือทบทวนก่อนสอบเหมือนกันนะ

เพชรศรี : ส่วนฉันทำไม่ค่อยได้เลย อาจารย์เอาโจทย์จากไหนมาออกก็ไม่รู้ไม่เห็นอาจารย์เคยสอนเลย

พจניים : ไม่จริงหรอกอาจารย์สอนพวกเราหมดแล้ว และก็อยู่ในหนังสือทั้งนั้น

- ณัฐนันท์ : เห็นมัยฉันบอกแล้วว่าให้อ่านหนังสือทบทวนด้วยกัน แค่อ่านในห้องเรียน
อย่างเดียวไม่พอหรอกนะ
- เพชรศรี : ต่อไปฉันจะอ่านหนังสือทบทวนเรื่องที่เรียนไปแล้ว แต่ตอนนี้ขอเตรียมตัว
อ่านทบทวนสำหรับสอบซ่อมก่อนแล้วกัน

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 9

เรื่อง การพึ่งตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียนโดยอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง

ชื่อกิจกรรม	“ อ่านก่อนรู้ก่อน ”
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง
อุปกรณ์	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง 2. คำถาม และกระดาษคำตอบ 4. วัสดุประกอบการแสดง ได้แก่ หนังสือเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ กระดาษข้อสอบ ใบคะแนนการสอบ แผ่นป้ายที่มีข้อความต่างๆ ได้แก่ ณ บ้านของหญิง ณ โรงอาหาร ในคาบเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ และแผ่นป้ายชื่อคล้องคอของผู้แสดง ได้แก่ อาจารย์ แม่ หญิง อรณา พรทิวา นฤมล

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่อง สถานการณ์จำลอง เรื่อง “ อ่านก่อนรู้ก่อน ”
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
 - 1.3 ผู้วิจัยให้แผ่นป้ายชื่อคล้องคอแก่นักเรียนที่อาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “ อ่านก่อนรู้ก่อน ” ให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ศึกษาบทบาทให้เข้าใจและซักซ้อม บทบาทของตนก่อนการแสดง
 - 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ อ่านก่อนรู้ก่อน ” ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. **ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล**
 - 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้
 - 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามดังหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.2.1 หญิงมีพฤติกรรมการเรียนรู้เหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.2 พฤติกรรมการเรียนรู้ของอรนภาเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
 - 3.2.3 เพราะเหตุใดอาจารย์มานี้จึงชื่นชมการเรียนรู้ของหญิง
 - 3.2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง “ อ่านก่อนรู้จัก่อน ”
4. **ขั้นสรุป**
 - 4.1 นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ อ่านก่อนรู้จัก่อน ” พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนให้เหมาะสม
 - 4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 9
เรื่อง “อ่านก่อนรู้ก่อน”

ฉากที่ 1 ณ บ้านของหญิง

- มารดา : หญิงทานข้าวได้แล้วลูก
 หญิง : สักครูคะแม่
 มารดา : ทำอะไรอยู่จะ รีบ ๆ หน่อยเดียวกับข้าวเย็นหมด
 หญิง : อ่านหนังสืออยู่คะ พรุ่งนี้วิชาวิทยาศาสตร์ อาจารย์จะขึ้นบทใหม่ หนูต้อง
 : อ่านบทเดิมให้เข้าใจก่อน เพื่ออาจารย์อธิบายจะได้เข้าใจง่ายขึ้น เพราะ
 : เนื้อหาต่อเนื่องกันคะแม่
 มารดา : งั้นเร็ว ๆ แล้วมาทานข้าว

ฉากที่ 2 ในคาบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของอาจารย์มานี

- อาจารย์มานี : วันนี้ครูจะขึ้นบทเรียนบทใหม่ เรื่อง Cell ก่อนอื่นครูขอทบทวนความรู้เดิม
 : ก่อนนะว่าแต่ละคนมีความรู้พื้นฐานมากันคนละแค่ไหน ถ้าคนไหนตอบได้
 : ก็ให้ยกมือขึ้นตอบ ถ้าเพื่อนตอบไม่ได้ ก็ให้นักเรียนที่ตอบได้ช่วยเพื่อนด้วย
 : ก็แล้วกัน

- บรรยาย ขณะที่อาจารย์มานีกำลังพูดอยู่ อาจารย์เกษราก็มาตามให้ไปช่วยเปิดตู้เก็บ
 : อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ นักเรียนต่างก็รีบนำหนังสือขึ้นมาอ่าน
 อรณภา : ในห้องเรา มีใครอ่านมาแล้วบ้าง ช่วย ๆ กันบ้างนะ
 หญิง : เราอ่านมาแล้วบ้าง แต่จำได้ไม่หมดนะ
 พรทิวา : ไม่เป็นไรหรอก ยังไงเธอก็ยังอ่านมาแล้วบ้าง แต่พวกเราไม่มีใครอ่านมาเลย
 : ยังดีนะที่อาจารย์แค่ถาม-ตอบเฉย ๆ ไม่ได้เก็บคะแนน ถ้าเก็บคะแนนล่ะ
 : พวกเราคงแย่แน่ ๆ เลย
 นฤมล : อาจารย์มาแล้ว นั่งที่เร็ว

บรรยาย นักเรียนทุกคนนั่งที่ แล้วอาจารย์มานีก็เดินเข้ามา

- อาจารย์มานี : เอาละนักเรียน ที่แรกครูจะเรียกให้นักเรียนตอบกันทีละคน แต่คงหมดเวลา
 : ก่อนแน่ เปลี่ยนเป็นให้ทุกคนทำแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนผ่านมา
 : แล้วกันเผื่อจะได้เก็บคะแนนส่วนนี้ เป็นคะแนนช่วยตอนสอบกลางภาค

บรรยาย นักเรียนตั้งใจทำข้อสอบกันทุกคนจนหมดเวลา

ฉากที่ 3 ณ โรงอาหาร

- อรนภา : รู้แบบนี้อ่านหนังสือทบทวนมาก่อนล่วงหน้าก็ดี วิชาเนี่ยยิ่งยากๆ อยู่
เสียดายจัง เมื่อวานไม่น่าดูแต่โทรทัศน์ การบ้านก็ไม่มี วางก็วาง
- พรทิวา : มีใครทำได้บ้างไหม?
- อรนภา : ก็หญิงไงเขาอ่านมาเขาต้องทำได้แน่ๆ

ฉากที่ 4 วันถัดมา ในคาบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของอาจารย์มานี

- อาจารย์มานี : วันนี้ครูจะบอกคะแนนที่สอบไปเมื่อวาน ครูตรวจแล้วรู้สึกว่าจะสอบแบบนี้
บ่อยๆ เพื่อให้นักเรียนกระตือรือร้นที่อ่านทบทวนบทเรียนมาก่อนล่วงหน้า
ดีมัยยะ คะแนนเต็ม 20 นะ เลขที่ 1 ได้ 11 คะแนน เลขที่ 2 ได้ 13 คะแนน
เลขที่ 3 ได้ 15 คะแนน เลขที่ 4 ได้ 18 คะแนน... รู้สึกว่าเลขที่ 4 หญิง
จะได้คะแนนสูงสุดเลย ออกมาบอกเพื่อชี้ว่าทำได้อย่างไร?
- หญิง : ที่สามารถทำคะแนนได้มากนี้ ก็เพราะว่าได้อ่านหนังสือทบทวนบทเรียน
มาก่อนล่วงหน้าก่อนที่จะขึ้นบทเรียนใหม่เพื่อที่จะได้เข้าใจที่อาจารย์สอน
ได้ง่ายและเร็วขึ้น
- อาจารย์มานี : คราวนี้นักเรียนทุกคนก็คงเห็นความสำคัญของการอ่านหนังสือทบทวน
บทเรียนแล้วนะ ครูหวังว่าทุกคนคงจะนำตัวอย่างดีๆ อย่างนี้ไปปฏิบัติตาม

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 10

เรื่อง การพึ่งตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียนโดยการทำการบ้านด้วยตนเอง

ชื่อกิจกรรม	" การบ้านเป็นเหตุ "
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการทำการบ้านด้วยตนเอง 1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง 2. คำถาม และกระตาคำตอบ 3. วัสดุประกอบการแสดง ได้แก่ สมุดการบ้านวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ หนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์ แผ่นป้ายที่มีข้อความว่า "ในคาบเรียนวิชาภูมิศาสตร์" และแผ่นป้ายชื่อคล้องคอของผู้แสดง ได้แก่ อาจารย์ ชมพูนุช สมศรี สีนินาถ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง " การบ้านเป็นเหตุ "
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
 - 1.3 ผู้วิจัยให้แผ่นป้ายชื่อคล้องคอแก่นักเรียนที่อาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง " การบ้านเป็นเหตุ " ให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ศึกษาบทบาทให้เข้าใจและซักซ้อมบทบาทของตนก่อนการแสดง
 - 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง " การบ้านเป็นเหตุ " ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามดังหัวข้อต่อไปนี้

3.2.1 พฤติกรรมการเรียนของชมพูนุชเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

3.2.2 นักเรียนคิดว่า ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของชมพูนุช นักเรียนจะให้ชมพูนุชยิ้มสดุดการบ้านหรือไม่อย่างไร

3.2.3 เพราะเหตุใดอาจารย์รัศมีจึงลงโทษชมพูนุช

3.2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง “ การบ้านเป็นเหตุ ”

4. ชั้นสรุป

4.1 นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ การบ้านเป็นเหตุ ” พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนให้เหมาะสม

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 10
เรื่อง “การบ้านเป็นเหตุ”

- ฉาก ในคาบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของอาจารย์รัศมี
- อาจารย์รัศมี : สวัสดิ์ นักเรียน
- นักเรียนทุกคน : สวัสดิ์ค่ะ คุณครู
- อาจารย์รัศมี : วันนี้ครูจะมาสอนเรื่องต่อจากเมื่อวานนี้
- บรรยาย ขณะที่อาจารย์รัศมีกำลังสอนอยู่นั้น ชมพูนุชได้หยิบสมุดวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษขึ้นมาลอก เพื่อที่จะลอกการบ้าน ที่ต้องส่งในคาบต่อไป
- ชมพูนุช : นี่ สมศรี ขอยืมการบ้านเลขหน่อยสิ
- สมศรี : ทำไมไม่ทำเองล่ะ
- ชมพูนุช : เมื่อคืน ฉันดูแข่งบอลระหว่างทีมแมนยูกับลิเวอร์พูล โอ้โห... สนุกมากเลย ดูจนเกือบสว่างเลยไม่ได้ทำการบ้านนะ
- สมศรี : อะ ก็ได้ แด่ลอกเร็วๆ นะ เตี่ยวอาจารย์เห็น
- ชมพูนุช : เออ รู้แล้วน้า มีลอกการบ้านระดับพระกาพอย่างนี้แล้วหรือจะพลาด
- บรรยาย ชมพูนุชนั่งลอกการบ้านของสมศรีเสร็จ แล้วจึงหันไปสะกิดสินีนาถ
- ชมพูนุช : นี่ สินีนาถ ยืมการบ้านภาษาอังกฤษหน่อยสิ
- สินีนาถ : รีบๆ เอาไปเลย แล้วไม่ต้องหันมามองฉันอีกล่ะ ฉันจะตั้งใจเรียน
- ชมพูนุช : โอ้โห ขยันอะไรจะปานนั้น
- อาจารย์รัศมี : การแบ่งภาคตามภูมิศาสตร์ ประเทศไทยแบ่งได้กี่ภาค
- บรรยาย ขณะที่ชมพูนุชกำลังตั้งหน้าตั้งตาลอกการบ้านภาษาอังกฤษอยู่นั้น โดยที่ไม่ฟังอาจารย์สอน พอดีอาจารย์เลื้อบมามองเห็นชมพูนุชกำลังลอกการบ้าน ก็เลยเรียกให้ชมพูนุชลุกขึ้นตอบคำถาม
- อาจารย์รัศมี : ชมพูนุช ไหนเธอลุกขึ้นตอบคำถามที่ครูถามซิ
- บรรยาย เพื่อนๆ ทุกคนหันมามองที่ชมพูนุชเป็นตาเดียวกัน ชมพูนุชตกใจรีบยืนขึ้นทันที
- ชมพูนุช : ค...ค...ค่ะ เอ่อ...(คิดอยู่สักพัก) 8 ค่ะ
- อาจารย์รัศมี : ใครสอนเธอ ตอบอย่างนั้นผิด

- ชมพูนุช : ผิดยังไงคะ ก็แบ่งเป็น 8 ทิศนะคะ มีทิศเหนือ ใต้ ตะวันออก ตะวันออกเฉียงเหนือ ตะวันออกเฉียงใต้ ตะวันตก ตะวันตกเฉียงใต้ ตะวันตกเฉียงเหนือ
- อาจารย์รัศมี : แค่อำถามเธอก็ฟังผิดแล้ว ครูถามว่าประเทศไทยแบ่งได้เป็นกี่ภาค นี่แสดงว่าเธอไม่ได้ฟังครูพูดเลยใช่ไหม
- ชมพูนุช : (ทำหน้าแหยๆ) ค่ะ
- อาจารย์รัศมี : แล้วเธอกำลังทำอะไรอยู่ ขณะที่ครูกำลังพูด
- ชมพูนุช : เอ่อ...หนูกำลังลอกการบ้านเพื่อนอยู่ค่ะ
- อาจารย์รัศมี : ดี ที่เธอยอมรับผิด แต่ยังไงเธอก็ต้องถูกลงโทษ ชมพูนุชออกมายืนหน้าห้อง แล้วพูดเสียงดังๆว่า “หนูจะไม่ลอกการบ้านเพื่อนในขณะที่ครูสอนอีกแล้วค่ะ” พูดไปเรื่อยๆ ให้ครบ 20 รอบ
- ชมพูนุช : “หนูจะไม่ลอกการบ้านเพื่อนในขณะที่ครูสอนอีกแล้วค่ะ” “หนูจะไม่ลอกการบ้านเพื่อนในขณะที่ครูสอนอีกแล้วค่ะ” “หนูจะไม่ลอกการบ้านเพื่อนในขณะที่ครูสอนอีกแล้วค่ะ”.....

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 11

เรื่อง การพึ่งตนเองด้านการเรียนนอกห้องเรียนโดยทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
ตรงเวลาด้วยตนเอง ได้แก่ รายงาน การบ้าน

ชื่อกิจกรรม	“ คิดว่าง่าย ”
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนรู้จักการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตรงเวลาด้วยตนเอง
อุปกรณ์	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง 2. คำถาม และกระดาษคำตอบ 3. วัสดุประกอบการแสดง ได้แก่ กระดาษเขียนเรียงความ แผ่นป้ายที่มีข้อความต่าง ๆ ได้แก่ ในคาบเรียนวิชาภาษาไทย ณ โรงอาหาร แผ่นป้ายชื่อคล้องคอของผู้แสดง ได้แก่ อาจารย์ กาญจนา เกศสุดา

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ คิดว่าง่าย ”
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
 - 1.3 ผู้วิจัยให้แผ่นป้ายชื่อคล้องคอแก่นักเรียนที่อาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “ คิดว่าง่าย ” ให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ศึกษาบทบาทให้เข้าใจและซักซ้อมบทบาทของตนก่อนการแสดง
 - 2.2 นักเรียนที่เป็นผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
 - 2.3 นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ คิดว่าง่าย ” ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดงได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องราวและบทบาทที่ตนได้รับ จนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเลือกคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้โดยให้เลือกกลุ่มละ 1 คำถาม สมาชิกในกลุ่มสามารถปรึกษาและร่วมกันระดมความคิด แล้วส่งตัวแทนในการตอบคำถามดังหัวข้อต่อไปนี้

3.2.1 พฤติกรรมการเรียนของเกศสุดาเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

3.2.2 นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมการเรียนของกาญจนาจะทำให้กาญจนาประสบความสำเร็จด้านการเรียนหรือไม่อย่างไร

3.2.3 เพราะเหตุใดอาจารย์ศรีจันทร์จึงลงโทษและตัดคะแนนเกศสุดา

3.2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง “ คิดว่าง่าย ”

4. ชั้นสรุป

4.1 นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง “ คิดว่าง่าย ” พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนให้เหมาะสม

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 11
เรื่อง “คิดว่าง่าย”

- ฉากที่ 1** ในคาบเรียนวิชาภาษาไทย ขณะที่อาจารย์ศรีจันทร์กำลังสอนเนื้อหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการแต่งเรียงความที่ดีเสร็จแล้วนั้น อาจารย์ให้นักเรียนทุกคนแต่งเรียงความ ในหัวข้อเรื่อง “ครูดีที่ฉันรัก” ส่งในวันศุกร์หน้า โดยนำความรู้ที่อาจารย์สอนในวันนี้ไปแต่งเรียงความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่อาจารย์สอน
- บรรยาย กาญจนาคุยกับเกศสุดาหลังจากที่อาจารย์สั่งงานเรียบร้อยแล้ว
- กาญจนา : งานนี้ยากเหมือนกันนะ ดัดสินใจไม่ถูกว่าจะเลือกอาจารย์ท่านไหนดีและไม่รู้ว่าจะเริ่มอย่างไร?
- เกศสุดา : ไม่เห็นยากเลยเขียนวันเดียวก็เสร็จแล้ว ไม่ต้องรีบทำหรอก
- กาญจนา : ระวังนะจะเขียนไม่ทัน มันไม่่ง่ายอย่างที่เธอว่าหรอก ต้องมีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุปด้วยนะ
- ฉากที่ 2** ณ โรงอาหาร
- กาญจนา : เกศ เธอเขียนเรียงความไปถึงไหนแล้ว ฉันเขียนใกล้เสร็จแล้วนะ
- เกศสุดา : ฉันยังไม่ได้ลงมือทำเลย วันนี้วันพุธเองจะรีบทำไปทำไม?
- กาญจนา : ไม่รู้ล่ะ ฉันว่าทำให้เสร็จก่อนวันส่งงานจะดีกว่า มีข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขทัน
- เกศสุดา : เธอเนี่ยคิดมากจริงๆ ฉันไม่พูดด้วยแล้วไปเล่นบาสกับกัลยาดีกว่า ไปล่ะ...
- บรรยาย ค่ำวันพฤหัสบดี ที่โต๊ะเขียนหนังสือในห้องนอนของเกศสุดา ซึ่งกำลังง่วนอยู่กับการเขียนเรียงความที่ต้องส่งในวันรุ่งขึ้น เกศสุดา กำลังพึมพำกับตัวเองว่า
- เกศสุดา : คิดว่าง่าย แค่ว่าจะเขียนถึงครูคนไหนก็ยากแล้ว ไม่รู้ว่าจะเริ่มตรงไหน เลือกไม่ถูก ครูโรงเรียนเราใจดีสอนดีตั้งหลายคน เดียวนอนชักตื่น เพื่อจะฝันเห็นอาจารย์สักคน
- ฉากที่ 3** วันศุกร์ในคาบเรียนวิชาภาษาไทยของอาจารย์ศรีจันทร์
- บรรยาย อาจารย์ให้นักเรียนนำเรียงความมาส่งที่โต๊ะที่ละคน
- กาญจนา : เกศ ! หน้าตาเธอไม่ดีเลย เป็นอะไรหรือเปล่า?
- เกศสุดา : ฉันยังเขียนเรียงความไม่เสร็จเลย เมื่อคืนนี้ว่าจะนอนชักตื่น แล้วจะเขียนเรียงความ แต่เผลอหลับไป ทำไงดีล่ะ ช่วยคิดหน่อยสิ

บรรยาย ก่อนที่กาญจนาจะตอบอะไร อาจารย์ก็เรียกชื่อเกศสุดา
 อาจารย์ศรีจันทร์ : คนต่อไป เกศสุดา

บรรยาย เกศสุดาหน้าสลดเดินไปหาอาจารย์ที่โต๊ะ และบอกว่า

เกศสุดา : หนูยังเขียนไม่เสร็จค่ะ อาจารย์

อาจารย์ศรีจันทร์ : ทำไมเธอถึงเขียนไม่เสร็จล่ะ คุงให้เวลาตั้ง 1 สัปดาห์ เพื่อนๆ เขาเขียน
 เสร็จกันหมดทุกคนยกเว้นเธอคนเดียว ทำไมเธอถึงเป็นคนที่ไม่รับผิดชอบ
 และไม่รู้จักหน้าที่ของตัวเองอย่างนี้ล่ะ...เกศสุดา

เกศสุดา : หนูขอโทษค่ะ หนูคิดว่าการแต่งเรียงความเป็นงานง่ายไม่ใช้เวลามาก
 หนูเพิ่งจะเริ่มเขียนเมื่อคืนนี้เอง แล้วกลับไปว่าจะตื่นขึ้นมาทำแต่ก็ไม่ได้
 งานเลยไม่เสร็จค่ะ

อาจารย์ศรีจันทร์ : ถ้าเป็นอย่างนั้นคุกรู้ก็ต้องทำโทษเธอ และหักคะแนนเธอด้วย เพราะเธอ
 ไม่รับผิดชอบงานที่ครูมอบหมายให้ทำ

เกศสุดา : หนูจะไม่ทำอย่างนี้อีกแล้วค่ะ ต่อไปหนูจะตั้งใจ และรับผิดชอบงานที่ได้รับ
 มอบหมาย

(กาญจนาลอบใจเกศสุดาหลังจากที่เกศสุดาถูกทำโทษแล้ว)

กาญจนา : ไม่ต้องเสียใจนะเกศ งานหน้าเธอก็ตั้งใจทำให้ดีอยู่แล้วกัน และรีบทำแต่เนิ่นๆล่ะ

เกศสุดา : ฉันน่าจะเชื่อเธอตั้งแต่ที่แรก จะได้ไม่ต้องถูกทำโทษ และหักคะแนนด้วย ดีไม่
 ดีฉันอาจจะได้คะแนนดีๆเหมือนเธอก็ได้

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 12

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม	เกม “หัวใจสีแดง”
เวลา	50 นาที
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น 2. เพื่อให้นักเรียนสรุปบททวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้สถานการณ์จำลอง
อุปกรณ์	เพื่อพัฒนาการฟังตนเองด้านการเรียน 1. เอกสารเนื้อหาเกี่ยวกับการฟังตนเองด้านการเรียน 2. กระดาษสีแดงรูปหัวใจ 3. ปากกา 4. เพลง คำสัญญา 5. ของที่ระลึก
วิธีดำเนินการ	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมแล้วแจกกระดาษหัวใจสีแดง ให้นักเรียนเขียนถึงความประทับใจและสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้ 2. ให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฟังตนเองด้านการเรียน 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเรื่องการฟังตนเองด้านการเรียนในหัวข้อต่อไปนี้ 3.1 ความหมายของการฟังตนเองด้านการเรียน 3.2 คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนเรื่องการฟังตนเองด้านการเรียน 3.3 แนวทางในการนำไปปฏิบัติในการเรียนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ 5. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้แล้วกล่าวปิดการทดลองโดยร่วมกันร้องเพลงคำสัญญา แล้วมอบของที่ระลึกให้

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความสนใจ ความตั้งใจในการเข้าร่วมการทดลอง
2. สัมผัสจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับการทดลอง

ภาคผนวก ข

1. แบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน
2. ตารางแสดงโครงสร้างแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน
3. ตารางเฉลยคะแนนของแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน
4. ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกของคะแนนแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน

แบบสอบถามการพึ่งตนเองด้านการเรียน

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจการตัดสินใจของนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ถ้านักเรียนประสบกับสถานการณ์เหล่านั้น นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร โดยให้นักเรียนพิจารณาคำตอบเป็นข้อๆ ซึ่งในแต่ละข้อมีคำตอบ คือ ก. ข. และ ค. เมื่อเลือกได้ข้อใดให้ทำลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้ต่างหาก ดังนั้นในการตอบแบบสอบถามจึงควรปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ โปรดอ่านข้อความที่กำหนดให้เสียก่อน
2. เมื่อเข้าใจข้อความที่อ่านแล้วจึงพิจารณาตัดสินใจเลือกคำตอบโดยขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับการตัดสินใจของนักเรียนมากที่สุด
3. คำตอบของนักเรียน ไม่มีคำตอบใดผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำที่แตกต่างกัน
4. โปรดตอบคำถามทุกข้อ เพราะถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งไปแบบสอบถามนี้จะใช้ไม่ได้
5. การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ไม่มีผลต่อคะแนนหรือผลการเรียนวิชาใดๆ ทั้งสิ้น

ตัวอย่าง

- 1) ในคาบเรียนวิชาคณิตศาสตร์อาจารย์สอนเรื่องทศนิยม สุกัญญานั่งอยู่ด้านหลังของห้อง เธอฟังไม่ค่อยรู้เรื่องเพราะได้ยินอาจารย์อธิบายไม่ชัดเจน เนื่องจากเพื่อนที่นั่งข้างๆ คอยกั้น
ถ้านักเรียนเป็นสุกัญญา นักเรียนจะอย่างไร
ก. ยกมือขึ้นแล้วขอให้อาจารย์อธิบายใหม่อีกครั้ง
ข. ขอร้องให้เพื่อนหยุดคุยแล้วพยายามตั้งใจฟัง
ค. คิดว่าไม่เป็นไร รอให้เพื่อนหยุดคุยหรือรอให้อาจารย์อธิบายซ้ำ
- 2) อาจารย์มอบหมายงานให้นักเรียนส่งการบ้านในวันพรุ่งนี้ สุชาดาทำการบ้านไม่เสร็จ พรณามาชวนไปเล่นปิงปองและจะเลี้ยงขนมสุชาดา
ถ้านักเรียนเป็นสุชาดา นักเรียนจะอย่างไร
ก. ชวนพรณาให้ช่วยทำการบ้านจะได้เสร็จเร็วๆ
ข. ทำการบ้านให้เสร็จแล้วออกไปเล่นกับพรณา
ค. ออกไปเล่นปิงปองกับพรณา ส่วนการบ้านไปทำที่โรงเรียนโดยขอลูจากเพื่อน

ในข้อ (1) ถ้านักเรียนเลือกตอบข้อ ค คือ “คิดว่าไม่เป็นไรรอให้เพื่อนหยุดคุยหรือรอให้อาจารย์อธิบายซ้ำ” ให้ขีดเครื่องหมาย X ลงที่ข้อ ค ในกระดาษคำตอบ และในข้อ (2) ถ้านักเรียนเลือกข้อ ก คือ “ชวนพจนานมาให้ช่วยทำการบ้านจะได้เสร็จเร็วๆ” ให้ขีดเครื่องหมาย X ลงที่ข้อ ก. ในกระดาษคำตอบโดยปฏิบัติดังนี้

(1)	ก	ข	~~ค~~
(2)	~~ก~~	ข	ค

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย “====” ทับตัวเลือกที่ไม่ต้องการ แล้วขีดเครื่องหมาย “X” ในข้อใหม่ที่นักเรียนต้องการ เช่น ในข้อ (2) ต้องการเปลี่ยนข้อ ก ให้เป็นข้อ ข ก็ทำดังนี้

(1)	ก	ข	~~ค~~
(2)	~~ก~~	~~ข~~	ค

1. ในคาบเรียนวิชาภาษาไทย อาจารย์ให้นักเรียนทุกคนอ่านบทร้อยกรองพร้อมๆ กัน สุนันท์
ไม่ได้นำหนังสือมาเรียน เมื่ออาจารย์เห็นเข้าจึงถามถึงหนังสือเรียนของสุนันท์ว่าอยู่ที่ไหน
ถ้านักเรียนเป็นสุนันท์ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ตอบอาจารย์ว่า “ลืม”
 - ข. ตอบอาจารย์ว่า “ไม่ได้จัดตารางสอนเอง เนื่องจากเข้านอนเร็ว คุณแม่จึงช่วยจัดให้”
 - ค. ตอบอาจารย์ว่า “จัดตารางสอนผิดวันและยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง พร้อมสัญญา
ว่าจะไม่ให้เรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นอีก”
2. ในการเรียนวิชาโลกในยุคปัจจุบัน จามรีสังเกตเห็นว่าจิตรลดามีความรู้รอบตัวในเรื่องต่างๆ
มากมายเพราะทุกครั้งที่อาจารย์ตั้งคำถาม จิตรลดาสามารถตอบคำถามได้เสมอที่เป็นเช่นนั้น
เพราะจิตรลดามักจะหาเวลาไปอ่านหนังสือในห้องสมุดเป็นประจำ จามรีจึงอยากมีความรู้
แบบจิตรลดาบ้าง
ถ้านักเรียนเป็นจามรี นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ขอร้องให้จิตรลดาเล่าสิ่งต่างๆ ที่เป็นความรู้ให้ฟัง
 - ข. หาเวลาไปอ่านหนังสือในห้องสมุดอยู่เสมอ
 - ค. ตามจิตรลดาไปห้องสมุดบ่อยๆ
3. อาจารย์ให้การบ้านคณิตศาสตร์ทั้งหมด 10 ข้อ โดยกำหนดให้ส่งวันจันทร์ นิรัชดาเริ่มทำ
การบ้านในวันเสาร์ได้เพียง 6 ข้อ เหลืออีก 4 ข้อ เธอคิดว่าที่เหลือเป็นข้อที่ยากคงทำไม่ได้
ถ้านักเรียนเป็นนิรัชดา นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ไปหาเพื่อนข้างบ้านให้ช่วยสอนให้
 - ข. ขอยืมการบ้านของเพื่อนที่อยู่ข้างบ้านมาดู
 - ค. ลองทำความเข้าใจกับตัวอย่างอีกครั้งหนึ่งแล้วเริ่มทำการบ้านที่เหลือ
4. คาบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อาจารย์เนาวรัตน์สาธิตการทดลองให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียน
เขียนรายงานบันทึกการทดลองมาส่งในวันพรุ่งนี้ พิชญาต้องช่วยแม่ขายของในตอนเย็น
กว่าจะกลับถึงบ้านก็ค่ำมากแล้วยังต้องเขียนรายงานบันทึกการทดลองส่งอีก
ถ้านักเรียนเป็นพิชญา นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ให้เพื่อนสนิทเขียนรายงานบันทึกการทดลองแทน แล้วส่งพร้อมเพื่อนในวันพรุ่งนี้
 - ข. กลับถึงบ้านแล้วรีบเขียนรายงานบันทึกการทดลองด้วยตนเอง เพื่อจะได้เสร็จทันส่งใน
วันพรุ่งนี้
 - ค. ไปเขียนรายงานบันทึกการทดลองที่โรงเรียนตอนเช้าก่อนเวลาที่ครูกำหนดส่ง

5. ในการทำรายงานวิชาพระพุทธศาสนาซึ่งอาจารย์แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน และอาจารย์อธิบายแนวทางการทำ แต่ฉันทนาและสมาชิกในกลุ่มก็ยังไม่เข้าใจ
ถ้านักเรียนเป็นฉันทนา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. อยู่เฉยๆ ไว้ถามเพื่อนกลุ่มอื่น
 - ข. บอกให้เพื่อนสนิทกับตนถาม แล้วตนเองเพิ่มเติมข้อสงสัย
 - ค. ถามอาจารย์และขอให้อาจารย์อธิบายใหม่อีกครั้ง
6. ในเดือนหน้าจะถึงการสอบปลายภาค เมื่อมีคาบว่าง ศิริพรมักจะไปอ่านหนังสือในห้องสมุดเป็นประจำจนเพื่อนๆ ล้อว่าเป็นยายแก่ผู้คงแก่เรียน
ถ้านักเรียนเป็นศิริพร นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เลิกอ่านหนังสือ แล้วไปเล่นกับเพื่อนแทน
 - ข. บอกประโยชน์ของการอ่านหนังสือแล้วชวนเพื่อนไปอ่านด้วย
 - ค. แบ่งเวลาอ่านหนังสือบ้าง คุยกับเพื่อนบ้าง จะได้ไม่ถูกเพื่อนล้อ
7. วันนี้หลังจากเรียนวิชาภาษาอังกฤษแล้ว อาจารย์วิภาวดีสั่งให้นักเรียนทำการบ้านมาส่ง
ปรากฏว่าปิยาภรณ์ทำการบ้านไม่ได้ ทั้งๆ ที่เธอพยายามดูจากตัวอย่างที่อาจารย์อธิบายในสมุดแล้วก็ตาม และเธอจะต้องส่งการบ้านในวันรุ่งขึ้น
ถ้านักเรียนเป็นปิยาภรณ์ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ต้องทำ เพราะคิดว่าคนอื่นก็คงทำไม่ได้เหมือนกัน
 - ข. ทำเฉพาะข้อที่ทำได้ ส่วนข้อที่เหลือจะไปขอดูจากเพื่อนในตอนเช้า
 - ค. พยายามทำให้เสร็จด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าจะไม่แน่ใจว่าทำถูกหรือไม่ก็ตาม
8. สมพรเป็นเด็กที่มีผลการเรียนไม่ดีนัก แต่สมพรก็มีความตั้งใจที่จะเรียนต่อ ม. 4 ที่โรงเรียนเตรียมอุดมให้ได้ เพราะเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง และพ่อของเธอสามารถช่วยเธอให้เข้าเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ได้
ถ้านักเรียนเป็นสมพร นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ดูหนังสือ ทบทวนบทเรียนทุกวัน
 - ข. ไปหาที่เรียนพิเศษที่ดีๆ
 - ค. ไม่ต้องทำอะไร เพราะอย่างไรก็ตามพ่อต้องช่วยได้แน่ๆ

9. ในคาบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อาจารย์เฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท โดยไม่ทราบว่าสมฤทัยไม่ได้ นำหนังสือแบบฝึกหัดมาเรียน
ถ้านักเรียนเป็นสมฤทัย นักเรียนจะอย่างไร
- นั่งเฉยๆ ไม่ต้องทำ โดยไม่บอกให้อาจารย์ทราบ
 - บอกให้อาจารย์ทราบว่าไม่ได้นำแบบฝึกหัดมาเรียน พร้อมทั้งนำกระดาษขึ้นมालอกที่อาจารย์เฉลย
 - นั่งดูแบบฝึกหัดกับเพื่อน อาจารย์จะได้มองไม่เห็นว่าคุณลอกแบบฝึกหัดมาเรียน
10. วันนี้อาจารย์ศรีชัยไม่มาสอน เพราะติดประชุม จึงมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ 10 ข้อ โดยสั่งว่าหมดคาบเรียน ให้หัวหน้าห้องรวบรวมไปส่ง เมื่อใกล้หมดเวลา พี่ณายังทำแบบฝึกหัดไม่เสร็จ
ถ้านักเรียนเป็นพี่ณา นักเรียนจะอย่างไร
- พยายามทำให้เสร็จด้วยตนเองโดยเร็วจะได้ส่งทันเวลา
 - ข้อไหนทำได้ทำก่อน ถ้าทำไม่ได้ให้เพื่อนสนิทช่วยคิด
 - ทำไปเรื่อยๆ ถ้าไม่เสร็จก็ไม่ส่ง
11. อีก 2 เดือนข้างหน้าจะถึงการสอบปลายภาค จากการสอบที่ผ่านมาๆ มา สายเนตรมีคะแนนเก็บจากการสอบในแต่ละรายวิชาไม่ดี สายเนตรเป็นกังวลกลัวว่าตนจะสอบไม่ผ่านในหลายๆ วิชา
ถ้านักเรียนเป็นสายเนตร นักเรียนจะอย่างไร
- ทบทวนเนื้อหาในรายวิชาที่ตนเข้าใจ วิชาไหนไม่เข้าใจไม่ต้องทบทวน
 - ขอร้องให้เพื่อนสนิทช่วยตอนทำข้อสอบปลายภาค
 - ทบทวนเนื้อหาทั้งหมดในทุกๆ รายวิชาและทำทุกวันอย่างสม่ำเสมอ
12. บุษกรขาดเรียนไป 2 วัน เพราะป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่ เมื่อมาโรงเรียนตามปกติ เธอพยายามทำความเข้าใจกับบทเรียนที่ไม่ได้เรียน แต่ก็ยังไม่รู้เรื่อง
ถ้านักเรียนเป็นบุษกร นักเรียนจะอย่างไร
- ปล่อยไว้ก่อน ใกล้สอบแล้วค่อยซักถามคนที่รู้เรื่อง
 - ไม่ต้องทำอะไร นั่งฟังเรื่องอื่นต่อไปก็จะเข้าใจเรื่องเดิมได้
 - รีบหาเวลาไปถามอาจารย์ให้เข้าใจ

13. อุษณีย์ขาดเรียน 4 วัน เพราะได้ป่วยเป็นไข้เลือดออก เมื่อเธอมาเรียนทำให้ไม่รู้เรื่องและอาจารย์สั่งให้ทำแบบฝึกหัดมาส่งด้วย ซึ่งอุษณีย์ไม่สบายใจที่เรียนไม่ทันเพื่อนและทำการบ้านไม่ได้
- ถ้านักเรียนเป็นอุษณีย์ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ขอยืมการบ้านเพื่อนมาดู
 - ข. ขอให้เพื่อนสอนการบ้าน
 - ค. ขอร้องให้อาจารย์ช่วยอธิบายให้ฟังแล้วพยายามทำการบ้านเอง
14. ในวันรุ่งขึ้น อาจารย์มอบหมายให้นักเรียนทุกคนเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเข้าสอบกลางภาค ซึ่งได้แก่ดินสอ 2 B ยางลบ ปากกา ฯลฯ วรรณพรยังไม่ได้เตรียมอุปกรณ์ดังกล่าว ก็พอดีคุณอามารับไปดูภาพยนตร์ ซึ่งวรรณพรอยากจะดูภาพยนตร์เรื่องนี้มาก
- ถ้านักเรียนเป็นวรรณพร นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ขอร้องคุณแม่ ให้ช่วยจัดอุปกรณ์ให้
 - ข. บอกให้คุณอานั่งรอสักครู แล้วรีบเตรียมอุปกรณ์การสอบให้เรียบร้อย
 - ค. รีบจัดไว้บ้างบางส่วน ที่เหลือขอร้องให้คุณแม่จัดให้
15. อาจารย์ให้นักเรียนทุกคน แต่งกลอนมาส่งคนละ 2 บท ศิริวรรณไม่ถนัดในเรื่องการแต่งกลอน แต่ต้องการส่งให้ทันเวลา
- ถ้านักเรียนเป็นศิริวรรณ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ขอให้คุณพ่อสอนวิธีการแต่งกลอน แล้วตนแต่งกลอนเองเพื่อส่งให้ทันเวลา
 - ข. ขอร้องคุณพ่อให้ช่วยแต่งกลอนให้ จะได้ส่งทันเวลา
 - ค. ขอดูตัวอย่างจากเพื่อน แล้วดัดแปลงถ้อยคำบางคำ เพื่อไม่ให้เหมือนกัน
16. ในคาบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ขณะที่อาจารย์อรรวรรณกำลังอธิบายหลักไวยากรณ์ของบทที่ 8 อยู่ นั้น สาวิตีซึ่งนั่งอยู่หลังห้อง ไม่ได้ยินเสียงของอาจารย์เนื่องจากอาจารย์พูดเสียงค่อย ประกอบกับเพื่อนข้างหน้าคุยกัน จึงทำให้สาวิตีไม่เข้าใจเนื้อหาทั้งหมดที่อาจารย์สอน
- ถ้านักเรียนเป็นสาวิตี นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ยกมือขึ้นให้อาจารย์อธิบายใหม่อีกครั้ง
 - ข. กลับไปทบทวนเองที่บ้าน
 - ค. คิดว่าไม่เป็นไรอาจารย์คงไม่เลือกมาออกสอบ

17. เหลือเวลาอีก 2 สัปดาห์ จะถึงเวลาสอบวิชาคณิตศาสตร์ แต่ยังมีเนื้อหาบางเรื่องที่ตนพรยังไม่เข้าใจ

ถ้านักเรียนเป็นชนพร นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. พยายามทบทวนในสิ่งที่ไม่เข้าใจให้มากขึ้น
- ข. อยู่เฉยๆ ไม่จำเป็นต้องกังวลใจ เพราะสิ่งที่ไม่เข้าใจเป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น
- ค. ลองทบทวนอีกสัก 2 - 3 ครั้ง ถ้าไม่รู้เรื่องจึงค่อยถามเพื่อน

18. ในคาบเรียนวิชาสังคมศึกษาอาจารย์สั่งให้นักเรียนทำรายงานมาส่ง มานิตตาไม่มีหนังสือที่ใช้ประกอบการทำรายงาน เนื่องจากลืมนำมาจากบ้าน

ถ้านักเรียนเป็นมานิตตา นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปทำรายงานพร้อมกับเพื่อนที่มีหนังสือ
- ข. ขอยืมรายงานเพื่อนที่เสร็จแล้วมาดู
- ค. พยายามค้นคว้าหาหนังสือประกอบจากห้องสมุด แล้วนำกลับมาทำด้วยตนเอง

19. ในการสอบเก็บคะแนนวิชาภาษาอังกฤษ อาจารย์ออกข้อสอบให้นักเรียนแปลความหมายของประโยค จันทนาทำข้อสอบไม่ได้ เนื่องจากไม่ได้นำพจนานุกรมมา ขณะนั้นสภาพรหันมาพอดี

ถ้านักเรียนเป็นจันทนา นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ถามความหมายคำศัพท์จากสภาพร
- ข. ขอยืมพจนานุกรมจากสภาพรโดยไม่แจ้งให้อาจารย์ทราบ
- ค. ขออนุญาตอาจารย์ยืมพจนานุกรมจากสภาพร เมื่อสภาพรทำข้อสอบเสร็จ

20. ในคาบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อัญชนานั่งอยู่ด้านหลังของห้อง เธอฟังไม่ค่อยรู้เรื่องเพราะได้ยินไม่ชัดเจน เนื่องจากเพื่อนที่นั่งข้างๆ คอยกั้น

ถ้านักเรียนเป็นอัญชนา นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ยกมือขึ้นแล้วขอให้อาจารย์อธิบายใหม่อีกครั้งหนึ่ง
- ข. ขอร้องให้เพื่อนหยุดคุย แล้วพยายามตั้งใจฟัง
- ค. คิดว่าไม่เป็นไร รออีกสักพักเพื่อนคงหยุดคุย หรือบางทีอาจารย์อาจจะอธิบายซ้ำ

21. ขณะที่ดาริกากำลังทำการบ้านซึ่งจะต้องส่งในวันรุ่งขึ้น แต่ยังเหลืออีก 8 ข้อ สุนันทาก็มาชวน ไปซื้อขนมที่ตลาด พร้อมกับบอกว่า “กินขนมเสร็จแล้ว เราจะไปตีเทนนิสด้วยกัน”

ถ้านักเรียนเป็นดาริกา นักเรียนจะอย่างไร

ก. ทำการบ้านให้เสร็จ แล้วค่อยออกไปซื้อขนมที่ตลาดกับสุนันทา

ข. บอกให้สุนันทามาช่วยคิด จะได้เสร็จเร็วๆ

ออกไปซื้อขนมที่ตลาดกับสุนันทา ส่วนการบ้านไปขอดูจากเพื่อนที่โรงเรียน

22. ดลฤทัยมีปัญหาในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากไม่เข้าใจหลักไวยากรณ์และฟังอาจารย์พูดไม่เข้าใจ ซึ่งเกิดจากการไม่มีพื้นฐานและไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ แต่เธออยากเรียนให้ดีขึ้น

ถ้านักเรียนเป็นดลฤทัย นักเรียนจะอย่างไร

ก. คอยถามเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจหลักไวยากรณ์ หรือเมื่อต้องการทราบความหมายของคำศัพท์

ข. ให้คุณแม่จ้างอาจารย์มาสอนพิเศษที่บ้าน

ค. พยายามทบทวนเนื้อหาเกี่ยวกับหลักไวยากรณ์ที่อาจารย์สอนในแต่ละวัน และหมั่นท่องจำคำศัพท์อย่างสม่ำเสมอ

★ ขอขอบคุณทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ★

ตาราง 5 แสดงโครงสร้างแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน

พฤติกรรม	จำนวน	ข้อที่
การพึงตนเองด้านการเรียนในขณะที่ อาจารย์ทำการสอน		
1. การซักถามบทเรียนที่ไม่เข้าใจด้วย ตนเอง	4	5 12 16 และ 20
2. การจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน แบบฝึกหัด สมุด พจนานุกรม ปากกา ให้ ครบด้วยตนเอง	4	1 9 14 และ 19
การพึงตนเองด้านการเรียนนอก ห้องเรียน		
3. การอ่านหนังสือค้นคว้าในห้องสมุด เพิ่มเติมด้วยตนเอง	3	2 6 และ 18
4. การอ่านหนังสือทบทวนบทเรียน ด้วยตนเอง	4	8 11 17 และ 22
5. การทำการบ้านด้วยตนเอง	4	3 7 13 และ 21
6. การทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ สำเร็จตรงเวลาด้วยตนเอง ได้แก่ รายงาน การบ้าน	3	4 10 และ 15
รวม	22	

ตาราง 6 เกลยคะแนนของแบบสอบถามการพึงตนเองด้านการเรียน

ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค
1	0	1	2	13	0	1	2
2	0	2	1	14	0	2	1
3	1	0	2	15	2	0	1
4	0	2	1	16	2	1	0
5	0	1	2	17	2	0	1
6	0	2	1	18	1	0	2
7	0	1	2	19	0	1	2
8	2	1	0	20	2	1	0
9	0	2	1	21	2	1	0
10	2	1	0	22	0	1	2
11	1	0	2				
12	1	0	2				

หมายเหตุ

ให้ 2 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีการพึงตนเองด้านการเรียน

ให้ 1 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีการพึงตนเองด้านการเรียนบ้าง

ให้ 0 คะแนน หมายถึง นักเรียนไม่มีการพึงตนเองด้านการเรียน

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการพึงพอใจด้านการเรียน

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	2.42	13	5.00
2	3.00	14	2.56
3	2.15	15	2.56
4	2.15	16	2.23
5	2.54	17	2.92
6	4.82	18	3.54
7	3.54	19	2.54
8	2.21	20	3.33
9	2.56	21	3.46
10	3.66	22	2.09
11	2.15		
12	2.56		

ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.09 – 5.00
ค่าความเชื่อมั่น 0.85

โรงเรียน _____

ชื่อ _____ นามสกุล _____

เลขที่ _____ ชั้น _____

คะแนน

ข้อ	ก	ข	ค
	A	B	C
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

ข้อ	ก	ข	ค
	A	B	C
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

ข้อ	ก	ข	ค
	A	B	C
21			
22			

ภาคผนวก ค

1. ตารางแสดงคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. ตารางแสดงผลต่างของคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. ตารางแสดงผลต่างของคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ตาราง 8 แสดงคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ลำดับที่	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	17	41	11	17
2	20	42	15	28
3	13	44	21	33
4	13	44	17	20
5	21	43	14	19
6	12	44	16	23
7	18	43	11	19
8	14	43	13	21
9	21	42	21	25
10	17	35	9	15
11	18	39	17	29
12	10	43	20	29
13	15	43	17	25
14	7	40	18	27
15	19	43	17	24
16	21	43	20	25
17	20	44	21	31
18	17	42	17	34
19	15	44	19	31
20	16	40	15	22
X	16.20	42.10	16.45	24.85
S.D.	3.86	2.22	3.51	5.39

ตาราง 9 แสดงผลต่างของคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ลำดับที่	กลุ่มทดลอง			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1	17	41	24	576
2	20	42	22	484
3	13	44	31	961
4	13	44	31	961
5	21	43	22	484
6	12	44	32	1,024
7	18	43	25	625
8	14	43	29	841
9	21	42	21	441
10	17	35	18	324
11	18	39	21	441
12	10	43	33	1,089
13	15	43	28	784
14	7	40	33	1,089
15	19	43	24	576
16	21	43	22	484
17	20	44	24	576
18	17	42	25	625
19	15	44	29	841
20	16	40	24	576
	$\bar{X} = 16.20$ S.D. = 3.86	$\bar{X} = 42.10$ S.D. = 2.22	$\sum D = 518$ $\bar{X}_{diff} = 25.90$ S.D. _{diff} = 4.51	$\sum D^2 = 13,802$

ตาราง 10 แสดงผลต่างของคะแนนการพึงตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

ลำดับที่	กลุ่มควบคุม			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1	11	17	6	36
2	15	28	13	169
3	21	33	12	144
4	17	20	3	9
5	14	19	5	25
6	16	23	7	49
7	11	19	8	64
8	13	21	8	64
9	21	25	4	16
10	9	15	6	36
11	17	29	12	144
12	20	29	9	81
13	17	25	8	64
14	18	27	9	81
15	17	24	7	49
16	20	25	5	25
17	21	31	10	100
18	17	34	17	289
19	19	31	12	144
20	15	22	7	49
	$\bar{X} = 16.45$ S.D. = 3.51	$\bar{X} = 24.85$ S.D. = 5.39	$\sum D = 168$ $\bar{X}_{diff} = 8.40$ S.D. diff = 3.45	$\sum D^2 = 1,638$

ภาคผนวก ง

1. หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
2. หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/4348

วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวประไพ สมปราชญ์นันท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้สถานการณ์จำลอง ที่มีต่อการพึ่งตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒารามในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง และแบบสอบถามการพึ่งตนเองด้านการเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวประไพ สมปราชญ์นันท์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ ๔๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๑ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวประไพ สมปราชญ์นันท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการพึ่งตนเองด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการพึ่งตนเองด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวประไพ สมปราชญ์นันท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 4545

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง และแบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวประไพ สมปราชญ์นันท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการพึ่งตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 20 คน ตอบแบบสอบถามการพึ่งตนเองด้านการเรียน และโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ในระหว่างเดือนธันวาคม 2544 – มกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวประไพ สมปราชญ์นันท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวประไพ สมปราชญ์นันท์
วัน เดือน ปีเกิด	10 มกราคม 2511
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 161/93 หมู่ที่ 9 แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร 10210 โทร. 02-9966581
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ แขวงมหาพฤฒาราม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500 โทร. 02-2365758
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2530	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2535	ศษ.บ. (ภาษาอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร